

RAPORT SAMOOCENY¹

OCENA PROGRAMOWA (PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI)

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet w Białymstoku, ul. Świerkowa 20b, 15-328 Białystok

Wydział Prawa , ul. Mickiewicza 1,15-213 Białystok

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **PRAWO**

1. Poziom/y studiów: **studia jednolite magisterskie**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne, niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{2,3}: **nauki prawne**

Aktualnie na kierunku Prawo w formie stacjonarnej i niestacjonarnej równolegle realizowane są 4 programy studiów:

- 1) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2015/16;
- 2) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2016/17;
- 3) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2017/18;
- 4) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2019/20.

Podstawę analiz w niniejszym raporcie stanowi program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2019/20.

¹ Wykaz dokumentów, które dołączono w wersji elektronicznej zawiera Załącznik nr 1 i Załącznik nr 3 w Części III.

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

³ W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 r. uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, ze zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki prawne	271	90,33

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Filozofia	7,75	2,58
2.	Językoznawstwo	12	4
3.	Ekonomia i finanse	1,5	0,5
4.	Nauki o komunikacji społecznej i mediach	1,5	0,5
5.	Nauki socjologiczne	2,75	0,92
6.	Nauki o polityce i administracji	0,75	0,25
7.	Nauki o zarządzaniu i jakości	0,75	0,25
8.	Informatyka	2	0,67

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

EFEKTY UCZENIA SIĘ

dla kierunku Prawo

studia jednolite magisterskie – profil ogólnoakademicki

Umiejscowienie kierunku w dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia się: nauki prawne, filozofia, językoznawstwo, ekonomia i finanse, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki socjologiczne, nauki o polityce i administracji, nauki o zarządzaniu i jakości, informatyka

wskazanie dyscypliny wiodącej: nauki prawne

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK w zakresie: nauki prawne	OPIS CHARAKTERYSTYK DRUGIEGO STOPNIA PRK	Symbol efektu kierunkowego	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
WIEDZA, absolwent zna i rozumie:			
P7S_WG	w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim	KA7_WG1	ma rozszerzoną wiedzę o charakterze nauk prawnych, ich miejscu w systemie nauk i relacjach do innych nauk
		KA7_WG2	ma pogłębioną wiedzę z zakresu prawniczych dyscyplin ogólnych (prawoznawstwo, logika prawnicza, teoria i filozofia prawa, doktryny polityczno-prawne, teoria prawa i demokracji), prawniczych dyscyplin historycznych (historia prawa polskiego, powszechna historia prawa, prawo rzymskie)
		KA7_WG3	ma pogłębioną wiedzę na temat zasad i instytucji z zakresu prawa karnego, cywilnego, administracyjnego, konstytucyjnego oraz procedur sądowych i administracyjnych
		KA7_WG4	ma pogłębioną wiedzę z zakresu zasad i instytucji prawa publicznego (prawa finansowe, podatkowe, gospodarcze, handlowe)
		KA7_WG5	ma pogłębioną wiedzę z zakresu innych dziedzin prawa i wybranych zagadnień z innych nauk społecznych
		KA7_WG6	ma pogłębioną wiedzę o źródłach prawa polskiego, o procesie jego tworzenia i przeprowadzania zmian
P7S_WK	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych	KA7_WK1	ma wiedzę na temat stosunków prawnych zatrudnienia i prawa socjalnego
		KA7_WK2	zna i rozumie podstawową terminologię prawniczą

	<p>rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego</p> <p>podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form indywidualnej przedsiębiorczości – w przypadku studiów o profilu praktycznym</p>	KA7_WK3	zna i rozumie terminologię właściwą dla poszczególnych dyscyplin prawa
		KA7_WK4	zna system prawa polskiego, istniejące powiązania wewnątrz tego systemu oraz relacje i powiązania polskiego prawa z prawem Unii Europejskiej i z prawem międzynarodowym
		KA7_WK5	ma wiedzę o różnych rodzajach stosunków prawnych i rządzących między nimi prawidłowości a także, w zależności od swoich zainteresowań, pogłębioną wiedzę na temat kategorii stosunków prawnych
		KA7_WK6	zna metody i narzędzia, w tym techniki, pozyskiwania danych właściwych dla nauk prawnych, metody badawcze stosowane w naukach prawnych
		KA7_WK7	zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu prawa własności intelektualnej; rozumie konieczność należytej ochrony własności intelektualnej i zarządzania jej zasobami
		KA7_WK8	ma wiedzę na temat ogólnych zasad tworzenia i prowadzenia indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystując wiedzę z zakresu dziedzin i dyscyplin naukowych, właściwych dla kierunku prawo
UMIĘTNOŚCI, absolwent potrafi:			
P7S_UW	<p>wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji, – dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych 	KA7_UW1	potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać znaczenia określonych norm prawnych oraz wzajemne relacje pomiędzy tymi normami w ramach określonej dziedziny prawa
		KA7_UW2	potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać znaczenia określonych norm prawnych oraz wzajemne relacje pomiędzy tymi normami w ujęciu interdyscyplinarnym
		KA7_UW3	umie wykorzystać wiedzę teoretyczną z poszczególnych dziedzin prawa
		KA7_UW4	wykorzystuje zdobytą wiedzę do rozstrzygnięcia dylematów prawnych, spraw niejednoznacznych interpretacyjnie; potrafi wskazać możliwe rozwiązania,

	<p>technik informacyjno-komunikacyjnych,</p> <p>– przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi</p> <p>wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów</p> <p>– w przypadku studiów o profilu praktycznym</p> <p>formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi</p>		<p>z zachowaniem norm etycznych</p> <p>KA7_UW5</p> <p>posiada umiejętności sporządzania podstawowych pism procesowych, przygotowywania pisemnych analiz i interpretacji konkretnych problemów prawnych, wykorzystując w tym celu zdobytą wiedzę teoretyczną, docierając samodzielnie do różnych źródeł</p>
P7S_UK	<p>komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców</p> <p>prowadzić debatę</p> <p>posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistyczną terminologią</p>	<p>KA7_UK1</p> <p>posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych dotyczących materii prawnej oraz zagadnień z pogranicza prawa i wybranych innych dziedzin nauki, wykorzystując przy tym zdobytą wiedzę teoretyczną, korzystając z materiałów pozyskanych samodzielnie</p>	
		<p>KA7_UK2</p> <p>zna język obcy na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego</p>	
P7S_UO	<p>kierować pracą zespołu</p> <p>współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach</p>	<p>KA7_UO1</p> <p>sprawnie porusza się w systemie polskiego prawa, wykorzystuje normy poszczególnych dziedzin prawa do samodzielnego rozwiązywania konkretnych problemów; w zależności od własnych zainteresowań (wybranych przedmiotów specjalizacyjnych) posiada rozszerzone umiejętności rozwiązywania skomplikowanych problemów praktycznych z zakresu określonej dziedziny prawa</p>	
		<p>KA7_UO2</p> <p>potrafi prognozować zmiany w prawie, wykorzystując metody badawcze stosowane w naukach prawnych</p>	
P7S_UU	<p>samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym</p>	<p>KA7_UU1</p> <p>rozumie i potrafi dokonać samodzielnej analizy przyczyn i przebiegu zmian zachodzących w prawie; poddaje merytorycznej</p>	

	zakresie		ocenie wybrane regulacje, wykorzystując metody badawcze stosowane w naukach prawnych
		KA7_UU2	dostrzega związki między zjawiskami prawnymi, a innymi zjawiskami kulturowymi i społecznymi
KOMPETENCJE SPOŁECZNE, absolwent jest gotów do:			
P7S_KK	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	KA7_KK1	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	KA7_KK2	potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, rozszerzone o wymiar interdyscyplinarny
P7S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego	KA7_KO1	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób
	inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	KA7_KO2	umie uczestniczyć w przygotowaniu projektów społecznych i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki społeczne swej działalności
		KA7_KO3	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy
P7S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym:	KA7_KR1	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role
	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijania dorobku zawodu, – podtrzymywania etosu zawodu, – przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad 	KA7_KR2	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Artur Olechno	dr hab. Prodzikan Wydziału Prawa ds. Dydaktyki
Katarzyna Laskowska	prof. dr hab. Pełnomocnik Dziekana Wydziału Prawa ds. Jakości
Tomasz Dubowski	dr hab., członek Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego na kierunku Prawo
Maciej Etel	dr, członek Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego na kierunku Prawo
Lech Jamróż	dr, członek Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego na kierunku Prawo
Łukasz Kierznowski	mgr, członek Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego na kierunku Prawo
Kamila Bezubik	mgr, Koordynator Programu Erasmus+ ds. studentów wyjeżdżających
Wojciech Zoń	mgr, członek Zespołu ds. Rozwoju
Katarzyna Klimiuk	mgr inż., Dyrektor Administracyjny Wydziału Prawa
Bernadetta Sikora	mgr, Kierownik Dziekanatu Wydziału Prawa

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.....	2
Prezentacja uczelni	9
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	10
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	10
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	22
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	36
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	49
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	55
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	63
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	69
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	78
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	85
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	87
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	99
Część III. Załączniki	101
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	101
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	121

Prezentacja uczelni

Uniwersytet w Białymstoku został utworzony 1 października 1997 r. w wyniku przekształcenia, funkcjonującej od 1968 r. Filii Uniwersytetu Warszawskiego. Zarówno pod względem liczby pracowników i studentów, a także oferowanych kierunków oraz form nauczania jest największą uczelnią w północno-wschodniej Polsce. Uniwersytet tworzy 9 wydziałów, 5 instytutów, 4 jednostki międzywydziałowe oraz filia UwB w Wilnie, na których studiuje ponad 10 400 studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, w tym ponad 9 300 studentów na ponad 30 kierunkach.

Wydział Prawa UwB jest z kolei największą jednostką w strukturze uniwersytetu. Jako wyodrębniony wydział funkcjonuje od 27 czerwca 1990 r. W 1994 r. uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora, a w 1997 r. stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie prawo, obecnie odpowiednio doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne. Wysoką jakość kształcenia potwierdziło przyznanie kategorii naukowej” A” w ocenie parametrycznej wydziałów prawa w Polsce w 2009 r. oraz wyniki rankingów, w tym I miejsce wśród wydziałów prawa w Polsce w 2013 r. oraz I miejsce Studenckiej Poradni Prawnej w 2017 r. W roku akademickim 2019/2020 Wydział kształci 2708 studentów na 5 kierunkach studiów, studiach doktoranckich oraz studiach podyplomowych, których zachęca wysoka jakość kształcenia, bogata oferta edukacyjna, stale dostosowywana do potrzeb regionu i otoczenia społeczno-gospodarczego oraz szeroka oferta współpracy międzynarodowej.

Wiodącym kierunkiem na wydziale jest Prawo, który uchwałą nr 317/2009 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej uzyskał pozytywną ocenę jakości kształcenia, a w 2012 r. został wyróżniony certyfikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Najlepszy kierunek studiów”. Kierunek Prawo zajmuje pierwsze miejsce w strukturze wydziału pod względem liczby studentów kształcąc 870 studentów na studiach stacjonarnych i 295 na studiach niestacjonarnych (stan na dzień 30 grudnia 2019 r.).

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja i cele kształcenia obowiązujące na kierunku Prawo, realizowanym przez Wydział Prawa (dalej: wydział) Uniwersytetu w Białymstoku (dalej: UwB) pozostają zgodne ze strategią Uczelni określoną w Strategii rozwoju Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2014-2024 (Załącznik 1) stanowiącej załącznik do uchwały nr 1645 z Senatu UwB z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie Strategii rozwoju Uniwersytetu w Białymstoku na lata 2014-2024 (Załącznik 1).

Misja UwB nawiązująca do wartości takich jak dążenie do prawdy, służba dobru publicznemu, wykształcone społeczeństwo oraz zachowanie autonomii badawczej, jednocześnie koncentruje się przede wszystkim wokół:

- prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych, w tym także w zakresie nauk społecznych;
- kształcenia na najwyższym poziomie wysoko wykwalifikowanej kadry jako nowoczesnego zaplecza naukowo-badawczego regionu i kraju;
- promowania absolwentów wyposażonych we wszechstronną wiedzę, umiejętności i kompetencje dostosowane do potrzeb rynku pracy i wymogów gospodarki opartej na wiedzy.

Wskazane wyżej fundamentalny misji UwB wyznaczają kierunek rozwoju działalności badawczej oraz dydaktycznej wszystkich jednostek organizacyjnych Uczelni, w tym Wydziału Prawa.

Ponadto w dążeniu do udoskonalenia koncepcji i efektywności celów kształcenia, a także dla jej dostosowania do specyfiki Wydziału Prawa:

- a) została opracowana *Strategia Rozwoju Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku* (Załącznik 2);
- b) w strukturze Kolegium Dziekańskiego zostało utworzone odrębne stanowisko Prodziekana ds. Rozwoju.

O tym, że zaangażowanie w tej sferze nie jest stałe, zorganizowane i profesjonalne świadczy uchwała nr 1199 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 14 grudnia 2012 r. w sprawie strategii na rzecz ciągłej poprawy jakości kształcenia na Wydziale Prawa w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia na lata 2012-2016 (Załącznik 3).

Koncepcja i cele kształcenia obowiązujące na kierunku Prawo, realizowanym przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku pozostają zgodne z zasadami i założeniami polityki jakości określonymi w *uchwale nr 2614 Senatu UwB z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (Załącznik 4) zastępującej *uchwałę nr 1748 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku*.

Oparty na tym akcie ogólnouczelniany system obejmuje m.in. monitorowanie kwalifikacji

kadry dydaktycznej, monitorowanie i doskonalenie procesu kształcenia, ocenę jakości zajęć dydaktycznych oraz monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów. Jest realizowany m.in. poprzez systematyczną analizę i ocenę: kadry badawczo-dydaktycznej i dydaktycznej pod kątem podnoszenia kwalifikacji, obsady zajęć przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych pod kątem zgodności ich kompetencji, doświadczenia i kwalifikacji zawodowych z prowadzonymi zajęciami.

W ramach systemu monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia przyjętego na Wydziale Prawa:

a) prowadzona jest systematyczna ocena programu studiów obejmująca analizę i ocenę programu studiów oraz jego realizacji w zakresie:

- zgodności koncepcji kształcenia ze strategią uczelni;
- adekwatności programu studiów do zakładanych efektów uczenia się;
- zgodności programu studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowania programu do specyfiki profilu i formy studiów;
- prawidłowości stosowania punktów ECTS;
- zgodności treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z programem studiów;
- sposobu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatności zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) oraz dostępu studentów do informacji na temat stosowanych zasad oceniania;
- systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się oraz realizacji programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się.

b) monitoringu kariery studentów i absolwentów studiów (na podstawie informacji z Działu Spraw Studenckich – Biuro Karier);

c) analiz zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy.

Analizy i oceny programu studiów dokonuje Zespół ds. monitorowania jakości kształcenia. Działania Zespołu mają charakter cykliczny. Po zakończonym roku akademickim, jednak nie później niż do dnia 15 września każdego roku, jest on zobowiązany do przedłożenia dziekanowi sprawozdania.

Polityka jakości wydziału pozostaje transparentna, a roczne sprawozdania z działania wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia są publikowane na stronie wydziału (Szerzej: Kryterium 10).

Wszyscy nauczyciele akademicy wydziału podlegają regularnej ocenie zgodnie z przepisami

ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668 ze zm.).

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku Prawo mieszczą się w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany i są zgodne prowadzoną na uczelni działalnością naukową.

Zgodnie z programem studiów na kierunku Prawo, stanowiącym Załącznik do *Uchwały nr 2380 Senatu UwB z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku prawo, obowiązującego od roku akademickiego 2019/2020* (Część III raportu, zał. nr 2, cz. I, pkt 1), kierunek Prawo został przyporządkowany do dyscypliny „nauki prawne”. Procentowe udziały poszczególnych (ogółem wszystkich) dyscyplin naukowych, do których odnosi się program studiów na kierunku Prawo są takie same na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych i wynoszą: nauki prawne (90,33%), filozofia (2,58%), językoznawstwo (4%), ekonomia i finanse (0,5%), nauki o komunikacji społecznej i mediach (0,5%), nauki socjologiczne (0,92%), nauki o polityce i administracji (0,25%), nauki o zarządzaniu i jakości (0,25%), informatyka (0,67%) (Szerzej: Kryterium 2). Uwzględnienie w programie studiów na kierunku Prawo innych dyscyplin wynika z dążenia do maksymalizacji możliwości osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się poprzez wykorzystanie instrumentów pomocniczych względem głównego profilu kształcenia.

Na Uniwersytecie w Białymstoku prowadzona jest aktywna i szeroka działalność naukowa w różnych dyscyplinach, w tym również w zakresie nauk prawnych. W tym obszarze wydział zajmuje miejsce szczególne jako jednostka wyspecjalizowana i predestynowana do prowadzenia aktywności badawczej we wskazanej dyscyplinie. Koncepcja kształcenia i jego cele wpisują się w elementy strategii uczelni. Następuje to poprzez prowadzenie najwyższej jakości badań w zakresie nauk społecznych (dyscyplina: nauki prawne) oraz poprzez kształcenie na najwyższym poziomie kadry prawniczej zdolnej do pełnienia roli nowoczesnego zaplecza naukowo-badawczego w regionie i kraju. Działalność badawcza wydziału skoncentrowana jest na dyscyplinie nauk prawnych w szerokim i współcześnie powszechnie akceptowanym spektrum działań szczegółowych. Obejmują one: teorię i filozofię prawa, nauki historyczno-prawne, komparatystykę prawniczą, prawo finansów publicznych, prawo podatkowe, prawo i postępowanie administracyjne, prawo i postępowanie karne oraz kryminologię, prawo cywilne, postępowanie cywilne, prawo handlowe, prawo konstytucyjne, prawo międzynarodowe publiczne, prawo Unii Europejskiej, prawo pracy, prawo ubezpieczeń społecznych, prawo własności intelektualnej, a także prawo gospodarcze publiczne. Katalog ten uzupełnia działalność badawcza w zakresie prawniczego języka angielskiego oraz badań prawniczych nad edukacją, a także w zakresie nauk (systemów) politycznych. Rozwiązanie to zapewnia rozwojowi nauk prawnych właściwe „otoczenie” merytoryczne w obszarach, które pełnią w tym względzie niezaprzeczalną rolę wspomagającą.

Struktura wewnętrzna wydziału oparta jest o podział działalności naukowo-dydaktycznej w wyżej wskazanych obszarach i zapewnia warunki współpracy między przedstawicielami różnych

dziedzin prawa. Wychodząc z założenia, iż skuteczny rozwój nauki możliwy jest przy uwzględnieniu kooperacji między różnymi dziedzinami nauki, wydział gotowy jest do współpracy badawczej również z innymi jednostkami akademickimi. Aktywność tego rodzaju promuje osiągnięcia i jego dorobek naukowy. Pozwala też wykorzystywać go w praktyce, a nadto wzbogaca działalność naukową jednostki o nowe wątki i konteksty. Stają się one widoczne w procesie współpracy naukowej z przedstawicielami innych nauk niż prawne oraz podmiotami reprezentującymi otoczenie społeczno-gospodarcze uczelni. Stanowi to niewątpliwie wartość dodaną w rozwoju naukowym wydziału. Przyczynia się do realizacji zarówno jego strategii, jak i strategii uniwersytetu (Załącz. 1 i 2). Tym samym, wdrażane w ramach wydziału koncepcja i cele kształcenia są ściśle związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie nauk prawnych.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku Prawo są określane we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi przy uwzględnieniu potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym specyfiki i wymagań ocenianego kierunku wobec rynku pracy (Szerzej: Kryterium 6).

Udział interesariuszy zewnętrznych wpisuje się w misję i strategię uniwersytetu uwzględniającą potrzeby regionu i tworzenie trwałych więzi z instytucjami lokalnymi.

Od wielu lat wydział podejmuje i instytucjonalizuje działania obliczone na rzeczywiste włączenie otoczenia społeczno-gospodarczego w proces kształtowania koncepcji i celów kształcenia. Współpraca wydziału z interesariuszami zewnętrznymi opiera się na szeregu formalnych, jak i odformalizowanych rozwiązań strukturalnych oraz instrumentów (Szerzej: Kryterium 6).

Jednym z podmiotów aktywnych w tej materii pozostaje działająca od 2012 r. Rada Konsultacyjna Wydziału Prawa, której aktualny skład ukonstytuował się w 2020 roku. Jej działalność ma zasadniczy wpływ na rozwój kierunku Prawo, a dzięki obecności potencjalnych pracodawców umożliwia konfrontowanie założeń kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy. Od początku jej istnienia tworzyli ją przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa i obywateli (wymiaru sprawiedliwości, organów ścigania, służb mundurowych) (Załącz. 44). Rada wydaje opinie w sprawach programów kształcenia oraz uruchamiania nowych kierunków studiów, uwzględniając potrzeby rynku pracy. Dzięki temu koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku określane są w ścisłej kooperacji z interesariuszami zewnętrznymi. Spotkania Rady odbywają się cyklicznie nie rzadziej niż dwa razy w roku.

Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają również opinie, uwagi i postulaty środowiska akademickiego (w tym m.in. pracowników wydziału, Wydziałowej Rady Samorządu Studentów oraz Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia). Wsparte są także doświadczeniem kadry prowadzącej kształcenie i wynikami prowadzonych badań naukowych (Szerzej: Kryterium 4 oraz Załącz. 5 i 6), współpracą międzynarodową (Szerzej: Kryterium 7), polityką jakości (Szerzej: Kryterium 10),

ustawiczną pracą ze studentami (Szerzej: Kryterium 8), a także możliwościami wynikającymi z infrastruktury i zasobów edukacyjnych uczelni (Szerzej: Kryterium 5).

W konsekwencji powyższego koncepcja i cele kształcenia w ramach kierunku Prawo, w wymiarze merytorycznym i organizacyjnym, pozostają spójne oraz zgodne ze strategią i polityką jakości uczelni odpowiadając jej we wszystkich elementach. Co więcej, sformułowanej w ten sposób koncepcji i celom kształcenia towarzyszy szereg wyróżniających ją rozwiązań przyjętych w programie studiów, w tym m.in. sekwencyjność i wzajemne powiązanie modułów kształcenia, zróżnicowanie form zajęć i dostosowanie ich do form kształcenia oraz specyfiki poszczególnych modułów kształcenia i przypisanych im efektów uczenia się, umożliwienie elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia i dostosowywania jej do preferencji i specjalności, dużą liczbę zajęć poświęconych kształceniu z języka obcego, pomocnicze wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość czy też praktyki oraz doradztwo zawodowe (Szerzej: Kryterium 2).

Misja UwB, wyznaczając ramy strategii wydziału oraz przyjętej na ocenianym kierunku koncepcji i celów kształcenia, wpływa na poziom stawianych kandydatom wymagań.

Przyjęte zasady rekrutacji, transparentne i dostępne na oficjalnej stronie wydziału⁴ (Szerzej: Kryterium 3), należy uznać za wysokie. Jest to konsekwencją oczekiwanej sylwetki absolwenta (charakterystyka sylwetki absolwenta dostępna jest na stronie internetowej wydziału⁵). Działania podejmowane na wydziale zmierzają bowiem do wykształcenia przyszłych pracowników-profesjonalistów w zakresie nauk prawnych, konkurencyjnych i zdolnych do znalezienia satysfakcjonującej ich pracy, efektywnie wykorzystujących zdobytą w czasie studiów wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Proces kształcenia uwzględnia także oczekiwania pracodawców względem przyszłych absolwentów wydziału, stanowiących ich potencjalne kadry pracownicze. Celem pozostaje zatem zapewnienie absolwentom kierunku Prawo osiągnięcia efektów uczenia się. Powinny one gwarantować nabycie wszechstronnej wiedzy w zakresie prawa oraz umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do jego stosowania w praktyce, a także zdolności zawodowego zaangażowania w środowisku. W związku z tym uznać należy, iż przewidywane programem studiów efekty uczenia się kreują sylwetkę absolwenta jako osoby zdolnej do podejmowania zatrudnienia:

- w zawodach prawniczych (sędzia, prokurator, adwokat, notariusz, radca prawny, komornik etc.), w tym do kontynuacji kształcenia w formie aplikacji prawniczych umożliwiającej zdobycie uprawnień do samodzielnego wykonywania zawodu;
- na stanowiskach wymagających wiedzy prawniczej oraz umiejętności i kompetencji społecznych

⁴ <https://prawo.uwb.edu.pl/uploads/documents/ps5.pdf?t=1582125470> oraz <https://prawo.uwb.edu.pl/uploads/documents/niest-prawo.pdf?t=1582125841>

⁵ <https://prawo.uwb.edu.pl/program-studiow-plany-programy-efekty-4148>

do efektywnego zastosowania jej w praktyce w wymiarze zespołowym i indywidualnym w sektorze publicznym – administracji rządowej (urzędy centralne, służby, straże, inspekcje), administracji samorządowej (organy samorządu terytorialnego), w tzw. III sektorze (organizacje pozarządowe), organizacjach i organach międzynarodowych, a także w sektorze prywatnym (korporacje, indywidualna działalność gospodarcza).

Absolwent gotowy jest również do podejmowania aktywności badawczej i rozwijania potencjału m.in. w formule szkoły doktorskiej oraz podejmowania zatrudnienia w jednostkach akademickich traktowanego jako samodzielna profesja, jak też uzupełnienie wiodącej aktywności zawodowej.

Przewidziane programem studiów efekty uczenia się uwzględniają specyfikę nauk prawnych i są zgodne z koncepcją i celami kształcenia i wpisują się w ogólnoakademicki profil studiów na kierunku Prawo.

Program studiów i proces jego realizacji w pełni odpowiadają wymogom Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668 ze zm.). Zgodnie z programem studiów 85,67% punktów ECTS uzyskiwanych jest wskutek realizacji modułów zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową (Część III raportu, zał. nr 2, cz. 1, pkt 1). Oznacza to, iż wymóg przewidziany w art. 64 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy jest spełniony. Ponadto, program studiów na kierunku Prawo spełnia wymóg z art. 73 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, zgodnie z którym co najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na Uniwersytecie w Białymstoku jako podstawowym miejscu pracy.

Efekty uczenia się dla kierunku Prawo pozostają zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK). Na ocenianym kierunku wszystkie kierunkowe efekty uczenia się (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) są realizowane. Zostały przyporządkowane są do poszczególnych symboli (obszarów) i samego opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK oraz wynikających z nich kategorii szczegółowych (P7S). Efekty kierunkowe uczenia się są z nimi logicznie i merytorycznie powiązane. Proporcje między efektami skonstruowano w sposób umożliwiający ich pełne i efektywne osiągnięcie, w zgodzie z koncepcją i celami kształcenia. W rezultacie student realizuje:

- a) w zakresie wiedzy 14 efektów (6 – głębia i zakres, 8 – kontekst);
- b) w zakresie umiejętności – 11 efektów (5 – wykorzystanie wiedzy, 2 – komunikowanie się, 2 – organizacja pracy, 2 – uczenie się) oraz
- c) w zakresie kompetencji społecznych – 7 efektów (2 – krytyczna ocena, 3 – odpowiedzialność, 2 – rola zawodowa).

Wszystkie odpowiadają opisowi charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Efekty uczenia się przewidziane programem studiów na kierunku Prawo są sformułowane w

sposób precyzyjny, dostosowane do koncepcji i celów kształcenia i uwzględniają specyfikę nauk prawnych.

Efekty uczenia się na kierunku Prawo są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany oraz z zakresem działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie. Potwierdza to poziom merytoryczny, kwalifikacje i doświadczenie kadry dydaktycznej oraz przyjęta koncepcja kształcenia opierająca się na ciągłym doskonaleniu programów studiów (Szerzej: Kryterium 4 i 2). Aktywność międzynarodowa pracowników wydziału i gwarantuje stałe uaktualnianie stanu wiedzy i rozwój kompetencji ujętych w efektach uczenia się (Szerzej: Kryterium 7).

Przewidziane programem studiów efekty uczenia się pozostają w ścisłym związku z dorobkiem naukowym uczelni w dyscyplinie nauki prawne. Kadra wydziału prowadzi intensywną działalność w tym zakresie. Świadczy o tym m.in. liczba awansów naukowych jego pracowników w ostatnich pięciu latach (Szerzej: Kryterium 4). Działalność naukowa prowadzona jest we wszystkich kluczowych obszarach nauk prawnych. Wydział i jego pracownicy legitymują się szeregiem sukcesów na polu naukowym, tak w wymiarze prestiżowych publikacji (w tym zagranicznych), nagród, jak i realizacji projektów badawczych (Szerzej: Kryterium 4 i Zał. 5 i 6). Coraz większy udział we wskazanych sukcesach posiadają studenci ocenianego kierunku (Zał. 7).

Efekty uczenia się przewidziane programem studiów na kierunku Prawo uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Są one traktowane jako kluczowe, ściśle powiązane z koncepcją kształcenia i jego poziomem. Efekty te, absolwent jednolitych studiów magisterskich w zakresie prawa, realizuje w celu osiągnięcia poziomu prawnika profesjonalisty gotowego do podejmowania wyzwań zawodowych w sektorze publicznym i prywatnym. Ich nabycie posłuży do kontynuacji kształcenia, zwłaszcza w ramach aplikacji prawniczych oraz do rozwoju zdolności prowadzenia działalności badawczej.

W świetle powyższego szczególną uwagę zwracają następujące efekty uczenia się przewidziane programem studiów na ocenianym kierunku:

- absolwent zna metody i narzędzia, w tym techniki, pozyskiwania danych właściwych dla nauk prawnych, metody badawcze stosowane w naukach prawnych (KA7_WK6);
- absolwent zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu prawa własności intelektualnej; rozumie konieczność należytej ochrony własności intelektualnej i zarządzania jej zasobami (KA7_WK7);
- absolwent umie wykorzystać wiedzę teoretyczną z poszczególnych dziedzin prawa (KA7_UW3);
- absolwent wykorzystuje zdobytą wiedzę do rozstrzygania dylematów prawnych, spraw niejednoznacznych interpretacyjnie; potrafi wskazać możliwe rozwiązania, z zachowaniem norm

etycznych (KA7_UW4);

- absolwent potrafi prognozować zmiany w prawie, wykorzystując metody badawcze stosowane w naukach prawnych (KA7_UO2);
- absolwent rozumie i potrafi dokonać samodzielnej analizy przyczyn i przebiegu zmian zachodzących w prawie; poddaje merytorycznej ocenie wybrane regulacje, wykorzystując metody badawcze stosowane w naukach prawnych (KA7_UU1);
- absolwent potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, rozszerzone o wymiar interdyscyplinarny (KA7_KK2);
- absolwent zna język obcy na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego (KA7_UK2).

Wskazane efekty realizowane są w ramach szeregu oferowanych w ramach kierunku Prawo zajęć według następującej sekwencji (Zał. 8):

- KA7_WK6 – 12 przedmiotów;
- KA7_WK7 – 6 przedmiotów;
- KA7_UW3 – 26 przedmiotów;
- KA7_UW4 – 30 przedmiotów;
- KA7_UO2 – 5 przedmiotów;
- KA7_UU1 – 18 przedmiotów;
- KA7_KK2 – 40 przedmiotów;
- KA7_UK2 – 5 przedmiotów.

Wskazane efekty uwzględniają znajomość stosownych regulacji i reguł dotyczących własności intelektualnej oraz ich aplikowania w działalności badawczej.

Efekty uczenia się przewidziane programem studiów na ocenianym kierunku są możliwe do osiągnięcia i zostały sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Składa się na to szereg czynników, spośród których najbardziej istotnymi wydają się kwalifikacje i kompetencje kadry badawczo-dydaktycznej i dydaktycznej (Szerzej: Kryterium 4), profil kandydata i studenta wraz ze sposobem rekrutacji (Szerzej: Kryterium 3) oraz dostępna infrastruktura (Szerzej: Kryterium 5). Osoby prowadzące zajęcia na wydziale sukcesywnie podnoszą swe kwalifikacje dydaktyczne. Są one poddawane regularnej ocenie, także ze strony studentów (Szerzej: Kryterium 4). Poważne znaczenie w tym aspekcie posiada mobilność międzynarodowa pracowników wydziału i ich uczestnictwo m.in. w programie Erasmus+ w wyjazdach o charakterze dydaktycznym i szkoleniowym (Szerzej: Kryterium 7) oraz udział w prestiżowych stypendiach zagranicznych. Ważne jest również wieloletnie doświadczenie w zakresie organizacji „szkół prawa obcego” na wydziale.

Wskazać też wypada, iż do koncepcji i celów kształcenia oraz efektów uczenia się

dostosowany jest podział na formy zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, lektorat, proseminarium, seminarium). W ramach konkretnej formy zajęć dostępny jest, charakterystyczny dla niej, zestaw instrumentów i narzędzi pozwalających na bieżącą ocenę (weryfikację) osiągania efektów uczenia się. Obejmuje on, poza metodami tradycyjnymi w postaci kolokwiów i egzaminów pisemnych, ciągłą ocenę pracy studentów w grupach ćwiczeniowych (konwersatoryjnych, w lektoratach). Uwzględnia m.in. pracę indywidualną i grupową, ocenę przygotowywanych wypowiedzi ustnych i pisemnych, prace cząstkowe czy aktywność w ramach zajęć w formule *blended learning*. Metody weryfikacji efektów uczenia się, stosownie do formy zajęć i istoty danego efektu, wskazywane są w sylabusach do poszczególnych przedmiotów (w części A oraz w części B z wyodrębnieniem sposobu/sposobów weryfikacji w odniesieniu do poszczególnych efektów). Są podawane do wiadomości studentom podczas zajęć. W ten sposób stworzono transparentny, przejrzysty system weryfikacji efektów uczenia się. Jego podstawą pozostają zasadniczo egzamin oraz zaliczenie ćwiczeń (w pisemnej lub ustnej formie). Uzupełniają ją metody ciągłej weryfikacji pracy studenta uwzględniające specyfikę efektu/efektów i formę zajęć. W rezultacie system weryfikacji efektów uczenia się stanowi spójną i transparentną całość.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Na kierunku Prawo koncepcja kształcenia wraz z jego celami i efektami uczenia się tworzą spójną całość. Są również czynnikiem wzmacniającym doskonalenie i jakość kształcenia na wydziale, co jest zgodne z jego strategią i misją uczelni.

Świadczy o tym utrzymujące się na wysokim poziomie zainteresowanie studiami na Wydziale Prawa Uwb. Istotnym miernikiem w omawianej sferze (zgodnie ze sprawozdaniami z działania wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia⁶) pozostają również pozytywne oceny wyrażane przez absolwentów wydziału odnoszące się m.in. do poszczególnych elementów procesu dydaktycznego, kompetencji nauczycieli akademickich czy też słuszności wyboru uczelni. Wniosek ten potwierdza analiza dokonywanej przez pracodawców pozytywnej oceny absolwentów wydziału pod względem poziomu wiedzy i umiejętności. Tym samym uznać wypada, iż przyjętą przez wydział koncepcję kształcenia, jego cele i efekty uczenia się charakteryzuje właściwa efektywność i skuteczność.

Koncepcję i cele kształcenia oraz efekty uczenia się cechuje uniwersalność. Wskazane elementy w przypadku wydziału są konsekwentnie wiązane z:

- misją uczelni;

⁶ <https://prawo.uwb.edu.pl/wydzialowy-system-zapewniania-i-doskonalenia-jakosci-ksztalcenia>

- rzetelnym i stałym rozpoznawaniem specyfiki regionalnego i krajowego rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem stanowiska i potrzeb potencjalnych pracodawców oraz wykorzystaniem wiedzy pozyskiwanej w tym zakresie do modyfikacji oferty kształcenia;
- dążeniem do jak najwyższego poziomu umiędzynarodowienia działań wydziału (w aspekcie naukowym i dydaktycznym, a także organizacyjnym) i aplikowania efektów kooperacji międzynarodowej na płaszczyźnie procesu kształcenia;
- konsekwentnym doskonaleniem infrastruktury dydaktycznej niezbędnej w procesie kształcenia;
- precyzją i klarownym charakterem przewidywanych efektów uczenia się, wymogów stawianych studentom oraz transparentności metod i efektów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się;
- ukierunkowaniem na nowatorskie elementy procesu kształcenia, uwzględniające również tzw. kompetencje miękkie z perspektywy dziedziny wiodącej (o czym szerzej poniżej).

Powyższe jest nie tylko efektywne, ale również możliwe do zastosowania w innych uczelniach, nie tylko w kraju, lecz także poza jego granicami.

Koncepcję i cele kształcenia oraz efekty uczenia się wyróżnia szereg elementów innowacyjnych, wśród których wymienić należy:

- uwzględnianie w procesie kształcenia zapewnienia studentom kompetencji miękkich;
- uwzględnianie w procesie kształcenia przedmiotów wychodzących naprzeciw nowym wyzwaniom w zawodach prawniczych;
- nowatorskie rozwiązania w zakresie nauczania specjalistycznego języka obcego;
- ukierunkowanie procesu kształcenia również na pozycję i konkurencyjność absolwentów na rynku pracy;
- przygotowanie absolwenta do skutecznego podejmowania dalszego kształcenia w ramach aplikacji prawniczych.

Program studiów na kierunku Prawo obejmuje przedmioty, które z perspektywy dziedziny nauk prawnych posiadają walor uzupełniający, a jednocześnie są istotne dla skutecznego poszukiwania zatrudnienia i efektywnego wykonywania pracy w obszarach zgodnych z oczekiwaną sylwetką absolwenta. Wiedzę, umiejętności i kompetencje jednoznacznie prawnicze uzupełniają moduły takich, jak m.in. Zarządzanie, Projektowa metoda pracy, Przedsiębiorczość czy Obyczaje i reguły akademickie. Dzięki włączeniu do programu studiów wskazanych przedmiotów student nabywa zdolności postrzegania i wykorzystywania wiedzy oraz umiejętności prawniczych w szerszym kontekście, w różnych środowiskach i profesjach. Dzięki temu ma szansę zachować niezbędny poziom elastyczności na rynku pracy zarówno w procesie jej poszukiwania, jak i prawidłowego, skutecznego wykonywania. Dodatkowo w zakresie doskonalenia kompetencji miękkich studenci mogą korzystać z

oferty Biura Karier (pakiety warsztatów dostępne na stronie internetowej⁷).

Program studiów, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, odpowiada zmieniającym się potrzebom społeczno-gospodarczym – w programie studiów uwzględniono moduł Mediacje i arbitraż, gdyż wiedza, umiejętności i kompetencje nabywane w tym zakresie powinny cechować wykwalifikowanego prawnika (szczególnie, że środowiska prawnicze i biznesowe uznającą tę formę rozstrzygnięcia sporów za szczególnie pożądaną).

Należyta staranność koncepcji kształcenia zauważalna jest również w profesjonalnym przygotowaniu absolwentów do posługiwania się specjalistycznym językiem obcym - angielskim. Oferta na kierunku Prawo jest w tej materii stale monitorowana i aktualizowana. W efekcie w programie studiów dla studentów rozpoczynających studia w roku 2020/2021 uwzględniono obowiązkowy kurs prawniczego języka angielskiego. Studenci będą realizować kurs w formie zdalnej, z wykorzystaniem platformy e-learningowej w trakcie drugiego, trzeciego i czwartego roku studiów. Rozwiązanie to pozwala na podniesienie profesjonalizmu w zakresie posługiwania się angielskim językiem prawniczym. Cechuje je także elastyczność w zakresie wyboru okresu realizacji kursu. Istotny jest nowatorski charakter formuły modułu opartego na wykorzystaniu nowoczesnych technik nauczania na odległość.

Ukierunkowanie koncepcji kształcenia na przygotowanie przyszłych absolwentów do efektywnego funkcjonowania na rynku pracy znajduje odzwierciedlenie we włączeniu w moduły seminaryjne elementów doradztwa zawodowego. Rozwiązanie to jest dostosowane do ewoluujących okoliczności społeczno-gospodarczych, w których absolwent wydziału powinien pełnić rolę aktywnego i profesjonalnego uczestnika.

Uwzględniając fakt, iż wykonywanie określonych zawodów prawniczych wymaga kontynuacji kształcenia w formule aplikacji prawniczych wydział przygotowuje stosowną ofertę swym studentom również w tym zakresie. Wchodzący w życie od roku akademickiego 2020/2021 program studiów obejmuje moduł Przygotowanie do egzaminów na aplikacje prawnicze. Jest to przedmiot do wyboru, co wynika z faktu, iż obecnie nie wszyscy absolwenci kierunku Prawo wiążą swą przyszłość z wykonywaniem zawodu prawniczego. Przedmiot jest jednak przewidziany programem studiów, wymaga zaliczenia, gwarantuje osiągnięcie stosownych efektów i jako taki wpisuje się nowoczesną formułą kształcenia prawniczego.

Wskazane wyżej elementy świadczące o uniwersalności i innowacyjności koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, jego celów i efektów uczenia się mogą z punktu widzenia innych uczelni stanowić doskonały punkt odniesienia. We wskazanym bowiem zakresie wydział konsekwentnie dąży do kreowania nowatorskich standardów podnoszących jakość i innowacyjność

⁷ <https://uwb.edu.pl/warsztaty-biura-karier-uwb>

kształcenia. W sposób racjonalny dostosowuje je do potrzeb i potencjału regionu oraz stale rozwija.

Koncepcję i cele kształcenia oraz efekty uczenia się cechuje silne ukierunkowanie na zachowanie najwyższych standardów etycznych. W tym zakresie uwagę zasługuje przygotowanie studentów do funkcjonowania w rzeczywistości akademickiej i społecznej na wprowadzającym etapie edukacji prawniczej. Elementem kluczowym pozostaje tu moduł Obyczaje i reguły akademickie przewidziany już w trakcie pierwszego semestru studiów. Niezwykle istotnym elementem kształcenia prawniczego pozostaje zapewnienie studentom wiedzy, umiejętności i kompetencji w obszarze prawa własności intelektualnej. Stosowne przedmioty Kultura języka prawnego i prawniczego, Prawo własności intelektualnej, Etyka oraz Procedury ochrony własności intelektualnej (przedmiot do wyboru) – realizowane są, odpowiednio, w trakcie I, II i V roku studiów. Ich związek z dążeniem wydziału do kształcenia prawników, również naukowców, prezentujących najwyższe standardy etyczne jest bezsprzeczny.

Podkreślić należy, iż aktywność wydziału dotyczącą koncepcji i celów kształcenia oraz efektów uczenia się na ocenianym kierunku cechuje trwałość, powtarzalność, zorganizowanie i efektywność. Działania te obejmują m.in. stały monitoring programów studiów i zakładanych efektów uczenia się, stałe dopełnianie koncepcji i celów kształcenia oraz efektów uczenia się o wskazania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, wnioski płynące z analiz potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, a także doświadczenia ze współpracy międzynarodowej czy też ukierunkowanie na zachowanie najwyższych standardów etycznych. W połączeniu z elementami innowacji stanowi to punkt odniesienia dla innych uczelni.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Programy studiów kierunku Prawo w formie stacjonarnej i niestacjonarnej obowiązujące od roku 2019/2020 obejmują:

- część A określającą dla poszczególnych modułów kształcenia kod modułu, kierunkowe efekty uczenia się, metody kształcenia oraz sposoby weryfikacji, nazwę przedmiotu/modułu, liczbę punktów ECTS za przedmiot/moduł, wskaźniki ilościowe w postaci punktów ECTS w ramach zajęć;
- część B określającą treści programowe modułów kształcenia;
- plan studiów;
- efekty uczenia się.

Treści programowe są określane mianem modułów kształcenia (MK) i oznaczone kodem.

Treści programowe studiów w formie stacjonarnej obejmują 57 modułów kształcenia, przy czym 10 modułów kształcenia (tj. MK_9-9c, MK_14-14c, MK_19-19c, MK_20-20c, MK_45-45c, MK_46-46c, MK_47-47c, MK_48-48c, MK_52-52c, MK_53-53c) stanowią moduły kształcenia do wyboru, gdzie każdy obejmuje 4 przedmioty/zajęcia w formie konwersatoriów w wymiarze 15 godzin dydaktycznych, którym odpowiadają 3 punkty ECTS. Moduły kształcenia na studiach w formie stacjonarnej są prowadzone odrębnie od modułów kształcenia na studiach w formie niestacjonarnej.

Treści programowe studiów w formie niestacjonarnej obejmują 56 modułów kształcenia, przy czym 10 modułów kształcenia (tj. MK_8-8c, MK_13-13c, MK_18-18c, MK_19-19c, MK_44-44c, MK_45-45c, MK_46-46c, MK_47-47c, MK_51-51c, MK_52-52c) stanowią moduły kształcenia do wyboru, gdzie każdy obejmuje 4 przedmioty/zajęcia w formie konwersatoriów w wymiarze 12 godzin dydaktycznych, którym odpowiadają 3 punkty ECTS. W odróżnieniu od studiów w formie niestacjonarnej studia stacjonarne przewidują Wychowanie fizyczne (MK_8) realizowany w wymiarze po 30 godzin ćwiczeń w semestrze 1. i 2. Ten moduł kształcenia nie ma przypisanych punktów ECTS.

Treści programowe obejmują zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie wiodącej i pozostałych dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek, w wymaganym wymiarze punktów ECTS. Procentowy udział punktów ECTS uzyskiwanych wskutek realizacji modułów kształcenia związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie/dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, dla kierunków o profilu ogólnoakademickim wynosi 85,67%. Jest taki sam na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Natomiast procentowe udziały poszczególnych (wszystkich) dyscyplin naukowych, do których odnosi się program studiów wynoszą (są takie same na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych): nauki prawne (90,33%), filozofia (2,58%), językoznawstwo (4%), ekonomia i

finanse (0,5%), nauki o komunikacji społecznej i mediach (0,5%), nauki socjologiczne (0,92%), nauki o polityce i administracji (0,25%), nauki o zarządzaniu i jakości (0,25%), informatyka (0,67%).

Część A programów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych przyporządkowuje kierunkowe efekty uczenia się do poszczególnych modułów kształcenia składających się na treści programowe. Efekty uczenia się są kompletne, kompleksowe, a także uwzględniają specyfikę modułów/zajęć oraz metod i form kształcenia. Realizacja modułów kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych zapewnia uzyskanie wszystkich efektów uczenia się (Zał. 8).

Wiedza, umiejętności i doświadczenie kadry prowadzącej kształcenie (Szerzej: Kryterium 4), współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym (Szerzej: Kryterium 6), umiędzynarodowienie procesu kształcenia (Szerzej: Kryterium 7), a także polityka jakości (Szerzej: Kryterium 10) gwarantują, że treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie wiodącej i pozostałych dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany. Korzyści płynące z powyższego są dostrzegane, analizowane i wykorzystywane przy opracowywaniu i realizacji programów studiów, które są regularnie udoskonalane. Na kierunku Prawo w formie stacjonarnej i niestacjonarnej równolegle realizowane są 4 programy studiów:

- 1) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2015/16;
- 2) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2016/17;
- 3) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2017/18;
- 4) program studiów obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2019/20.

Studia na kierunku Prawo w formie stacjonarnej i niestacjonarnej trwają 10 semestrów.

Liczba godzin zajęć oraz liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia są określone w planie i programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć.

Na studiach stacjonarnych liczba godzin zajęć obejmuje 2682 godziny dydaktyczne wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. Na studiach niestacjonarnych liczba godzin zajęć jest dostosowana do formy kształcenia i proporcjonalnie mniejsza. Obejmuje 1442 godziny dydaktyczne wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.

Łączna liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia jest taka sama na studiach w formie stacjonarnej i niestacjonarnej i wynosi 300 punktów ECTS. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału

nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi 157 punktów ECTS i jest taka sama na studiach w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Procentowy udział punktów ECTS za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodny z wymaganiami i wynosi 52,33%.

Na studiach w formie stacjonarnej i niestacjonarnej łączna liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia wynosi 30 punktów ECTS w każdym semestrze (w semestrze 8. i semestrze 10. wynosi 27 punktów ECTS, które są uzupełniane o 3 punkty ECTS przypisane obowiązkowym studenckim praktykom zawodowym).

Na studiach w formie stacjonarnej i niestacjonarnej moduły kształcenia ułożone są sekwencyjnie, w sposób wzajemnie powiązany i umożliwiający studentom stopniowe osiągnięcie efektów uczenia się, a także ich doskonalenie, poszerzanie oraz zdobywanie kolejnych w toku realizacji studiów przy uwzględnieniu specyfiki oraz poziomu zaawansowania i specjalizacji poszczególnych zajęć lub grup zajęć (Załącznik 8).

Formy realizacji zajęć są zróżnicowane, dostosowane do form kształcenia oraz specyfiki poszczególnych modułów kształcenia i przypisanych im efektów uczenia się. W planach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych przewidziano takie same formy realizacji zajęć:

a) na studiach stacjonarnych:

- wykłady: ogółem 886 godzin dydaktycznych;
- ćwiczenia: ogółem 1020 godzin dydaktycznych;
- konwersatoria: ogółem 536 godzin dydaktycznych;
- lektoraty: ogółem 120 godzin dydaktycznych;
- seminaria i proseminaria: ogółem 120 godzin dydaktycznych;
- praktyki zawodowe;

b) na studiach niestacjonarnych:

- wykłady: ogółem 788 godzin dydaktycznych;
- ćwiczenia: ogółem 108 godzin dydaktycznych;
- konwersatoria: ogółem 354 godziny dydaktyczne;
- lektoraty: ogółem 120 godzin dydaktycznych;
- seminaria i proseminaria: ogółem 72 godziny dydaktyczne;
- praktyki zawodowe.

Liczebność grup studenckich jest dostosowana do form realizacji zajęć i zgodna z *Uchwałą nr 2052 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów zajęć dydaktycznych i liczebności grup studenckich* (Załącznik 9). W trosce o jakość kształcenia oraz zapewnienie możliwości realizowania przez studentów wybranych przez nich przedmiotów liczebność grup

ćwiczeniowych i konwersatoryjnych bywa zmniejszana na wniosek dziekana. Zmniejszenie to następuje dla danego kierunku bądź danego przedmiotu realizowanego na tym kierunku w danym roku akademickim. Podstawą zmniejszenia liczebności grup jest zgoda prorektora ds. kształcenia.

Programy studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej umożliwiają szeroki wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS na każdym roku studiów. Procentowy udział punktów ECTS uzyskiwanych wskutek realizacji modułów kształcenia do wyboru jest taki sam na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych i wynosi 31,67%, jest więc nie mniejszy niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie.

Szerokie możliwości wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS, wynikają z tego, że:

- a) w planie studiów przewidziano ogółem aż 40 przedmiotów/zajęć składających się na 10 modułów kształcenia do wyboru,
 - każdy z 10 modułów kształcenia do wyboru obejmuje 4 przedmioty/zajęcia w formie konwersatoriów w wymiarze 15 godzin dydaktycznych, którym odpowiadają 3 punkty ECTS;
 - student wybiera do realizacji 1 przedmiot/zajęcia z każdej grupy modułów kształcenia do wyboru;
 - na studiach stacjonarnych są to: MK_9-9c, MK_14-14c, MK_19-19c, MK_20-20c, MK_45-45c, MK_46-46c, MK_47-47c, MK_48-48c, MK_52-52c, MK_53-53c;
 - na studiach niestacjonarnych są to: MK_8-8c, MK_13-13c, MK_18-18c, MK_19-19c, MK_44-44c, MK_45-45c, MK_46-46c, MK_47-47c, MK_51-51c, MK_52-52c;
- b) w semestrze 5. i 6. studenci dokonują wyboru specjalizacji (Zał. 10),
 - możliwości, terminy i zasady wyborów są szczegółowo wskazane i opisane na stronie internetowej Wydziału Prawa;
- c) w semestrze 5. i 6. studenci dokonują wyboru proseminarium (Zał. 11),
 - możliwości, terminy i zasady wyborów są szczegółowo opisane na stronie internetowej Wydziału Prawa;
- d) w semestrze 7. student realizuje dwa wybrane przedmioty specjalizacyjne (Zał. 12):
 - na studiach stacjonarnych (MK_37) są to dwa przedmioty po 15 godzin dydaktycznych, którym odpowiada łącznie 6 punktów ECTS;
 - na studiach niestacjonarnych (MK_36) są to dwa przedmioty po 12 godzin dydaktycznych, którym odpowiada łącznie 6 punktów ECTS;
- e) w semestrze 9. student realizuje dwa przedmioty specjalizacyjne w języku polskim/angielskim lub innym języku obcym (Część III raportu, Zał. 1, Tab. 6):
 - na studiach stacjonarnych (MK_49) są to dwa przedmioty po 15 godzin dydaktycznych, którym odpowiada łącznie 6 punktów ECTS;

- na studiach niestacjonarnych (MK_48) są to dwa przedmioty po 12 godzin dydaktycznych, którym odpowiada łącznie 6 punktów ECTS;
- f) w semestrze 10. student realizuje trzy przedmioty specjalizacyjne w języku polskim/angielskim lub innym języku obcym:
 - na studiach stacjonarnych (MK_54) są to trzy przedmioty po 15 godzin dydaktycznych, którym odpowiada łącznie 9 punktów ECTS;
 - na studiach niestacjonarnych (MK_53) są to trzy przedmioty po 12 godzin dydaktycznych, którym odpowiada łącznie 9 punktów ECTS;
- g) w semestrze 7. student realizuje przedmiot/zajęcia Podstawy prawniczego języka angielskiego (lub innego języka obcego) z wybranej specjalizacji:
 - na studiach stacjonarnych (MK_36) w wymiarze 15 godzin dydaktycznych odpowiadających 3 punktom ECTS;
 - na studiach niestacjonarnych (MK_35) w wymiarze 12 godzin dydaktycznych odpowiadających 3 punktom ECTS;
- h) studenci mają możliwość uczęszczania na zajęcia realizowane w ramach programu Erasmus+ (Część III raportu, Zał. 1, Tab. 6);
- i) studenci mają możliwość korzystania z Programu Mobilności Studentów i Doktorantów MOST⁸.

Ponadto, student może wystąpić do Dziekana Wydziału Prawa z wnioskiem o Indywidualną Organizację Studiów (IOS) albo Indywidualny Program Studiów (IPS). Szczegółowe zasady w tym zakresie określa odpowiednio § 17 i § 18 Regulaminu Studiów (Zał. 13).

Zasady, formy i terminy zapisów na przedmioty do wyboru oraz wybór specjalizacji są określone w dostępnym powszechnie harmonogramie zapisów na przedmioty opracowanym na dany rok akademicki, a także ogłaszane na stronie internetowej wydziału⁹ oraz zamieszczane w gablotach (Zał. 14).

Konstrukcja programów studiów w formie stacjonarnej i formie niestacjonarnej umożliwia studentom elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia i dostosowanie jej do preferencji i specjalności. Jednocześnie szeroki wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS nie wiąże się z ryzykiem pominięcia, braku realizacji lub nieosiągnięcia określonych w programie studiów efektów uczenia się. Efekty uczenia się określone w programach studiów dla poszczególnych modułów kształcenia do wyboru są bowiem wobec siebie komplementarne i eliminują możliwość ich pominięcia w toku studiów (dotyczy to studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej) (Zał. 8).

Dopełnieniem możliwości elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia i dostosowania jej

⁸ <https://prawo.uwb.edu.pl/most>

⁹ <https://prawo.uwb.edu.pl/ogloszenia-5099>

do preferencji i specjalności jest:

- a) doradztwo zawodowe w ramach proseminariów i seminariów w każdej formie studiów:
 - w semestrze 7. i semestrze 8. odbywa się 2 godzinne współprowadzenie zajęć przez doradcę zawodowego z UwB (dokładny czas i miejsce ustalane jest w porozumieniu z promotorem i dziekanatem);
- b) doradztwo zawodowe jako integralny składnik studenckich praktyk zawodowych w każdej formie studiów:
 - dwugodzinne grupowe doradztwo zawodowe w semestrze 7. poprzedza rozpoczęcie praktyki zewnętrznej;
- c) pomoc opiekunów roku:
 - na kierunku Prawo powołany jest opiekun dla każdego roku każdej formy studiów¹⁰.
Program studiów obejmuje zróżnicowane zajęcia poświęcone kształceniu z języka obcego. Są to:
 - a) obligatoryjne zajęcia z języka obcego (cz. I-IV) w wymiarze ogółem 120 godzin dydaktycznych realizowanych w formie lektoratów w semestrach od 1 do 4, po 30 godzin dydaktycznych w każdym, odpowiadające ogółem 12 punktom ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (na studiach w formie stacjonarnej: MK_4, MK_13, MK_15, MK_21, zaś na studiach w formie niestacjonarnej: MK_4, MK_12, MK_14, MK_20);
 - oferta lektoratów przygotowywana jest przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UwB na dany rok akademicki;
 - grupy tworzone są wg deklaracji wyboru lektoratu studenta i dostosowane do poziomu znajomości języka obcego (weryfikowanego przede wszystkim na podstawie wyników na świadectwach maturalnych) przy zachowaniu wymaganej liczebności grup studenckich;
 - b) w semestrze 9. i w semestrze 10. studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej student musi zaliczyć przynajmniej jeden przedmiot specjalizacyjny w języku obcym realizowany w formie konwersatorium (na studiach w formie stacjonarnej: MK_49 i MK_54, zaś na studiach w formie niestacjonarnej: MK_48, MK_53) (Zał. 12);
 - c) obligatoryjne zajęcia w języku obcym student może zaliczyć również poprzez: 1. realizację zajęć w języku obcym oferowanych przez Uniwersytet w Białymstoku, w szczególności w ramach: a) kierunków studiów prowadzonych w językach obcych, b) programu Erasmus+, c) zajęć prowadzonych przez profesora wizytującego, d) wykładów gościnnych prowadzonych w języku obcym, e) specjalistycznych szkół prowadzonych w języku obcym, f) modułów do wyboru przewidzianych w programach innych kierunków studiów (uwzględniając w tym przypadku tożsamość efektów kształcenia), 2. realizację zajęć w języku obcym na innej uczelni w ramach

¹⁰ <https://prawo.uwb.edu.pl/opiekunowie-4099> oraz <https://prawo.uwb.edu.pl/opiekunowie>

międzynarodowej wymiany studentów, w tym programu Erasmus+ lub w ramach programu MOST, 3. realizację części studiów lub praktyk za granicą w ramach programu Erasmus+ lub zajęć realizowanych w języku obcym w uczelni zagranicznej w ramach międzynarodowych umów o współpracy w okresie nie krótszym niż 3 miesiące;

- d) w semestrze 7. student musi zrealizować moduł kształcenia Podstawy prawniczego języka angielskiego (lub innego języka obcego) z wybranej specjalizacji w formie konserwatorium w wymiarze 15 godzin dydaktycznych odpowiadających 3 punktom ECTS na studiach stacjonarnych (MK_36) i 12 godzin dydaktycznych odpowiadających 3 punktom ECTS na studiach niestacjonarnych (MK_35);
- e) w programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021 dodatkowo student w okresie od II do IV roku studiów odbywa obowiązkowy kurs prawniczego języka angielskiego w formie zdalnej (tj. z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość).

Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego (są to przede wszystkim MK_4, MK_13, MK_15, MK_21 oraz MK_36 na studiach w formie stacjonarnej i odpowiednio MK_4, MK_12, MK_14, MK_20 oraz MK_35 na studiach w formie niestacjonarnej). Ponadto, student może poszerzać kompetencje językowe uczestnicząc w Studiach Podyplomowych Kształcenie Tłumaczy Przysięgłych Języka Angielskiego, a także szkołach prawa obcego (Szerzej: Kryterium 7).

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych stosowane są różnorodne metody kształcenia. Są one właściwie określonym w planach studiów formom kształcenia tj. wykładom, ćwiczeniom, konwersatoriom, lektoratom, seminariom i proseminariom oraz praktykom zawodowym. Ponadto uwzględniają specyfikę poszczególnych modułów kształcenia, umiejętności i doświadczenie nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, a także potrzeby i sugestie studentów (Szerzej: Kryterium 4, Kryterium 6, Kryterium 7 i Kryterium 10).

Metody kształcenia są sprecyzowane w powszechnie dostępnych (m.in. w systemie USOS) sylabusach przedmiotów/zajęć, a także szczegółowo omawiane przez prowadzących w części organizacyjnej przedmiotów/zajęć. Obejmują przede wszystkim: wykład akademicki, ćwiczenia, wykład i ćwiczenia z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, pracę indywidualną lub pracę w grupach obejmującą analizę przepisów, przegląd orzecznictwa i rozstrzygnięć administracji, poszukiwanie i analizę materiałów źródłowych, rozwiązywanie kasusów, prace projektowe i prezentacje wyników badań i analiz, dyskusje, przygotowanie projektów pism, zapoznanie z formularzami urzędowymi.

Metody kształcenia uwzględniają wszystkie przypisane modułom kształcenia efekty uczenia się, a także zasady ich weryfikacji i oceny (Załącznik 8).

Metody kształcenia, w tym ich jakość, skuteczność oraz oczekiwania i oceny studentów, są

regularnie monitorowane i oceniane w ramach wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia (Zał. 15).

W procesie kształcenia wykorzystuje się środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się (Szerzej: Kryterium 3 i 4), w tym także korzysta z infrastruktury wydziału i Uniwersytetu w Białymstoku, sal w wyposażeniu, zasobów bibliotek, elektronicznych baz danych oraz oprogramowania (Szerzej: Kryterium 5). Kształcenie wzbogacane jest o wykłady gościnne (w tym gości zagranicznych), spotkania ze specjalistami zewnętrznymi, organizowane szkoły prawa obcego, a także krajowe i międzynarodowe konferencje i seminaria naukowe (Szerzej: Kryteria 6 i 7).

Metody kształcenia i konstrukcja efektów uczenia się wymusza samodzielność i aktywną rolę studenta w procesie uczenia się. Stanowi to konsekwencję konstrukcji realizowanego programu studiów, w tym dywersyfikacji form kształcenia, ich dopasowania do specyfiki przedmiotu/zajęć i przypisanych mu efektów, podziału modułów kształcenia na wykłady i ćwiczenia, powszechne konwersatoria, dużą liczbę konsultacji indywidualnych. Nie bez znaczenia jest i to, że prowadzący często wskazują w sylabusach, a także akcentują w toku trwania przedmiotów/zajęć ocenianie ciągłe, pracę w grupach, zasady i formy oceniania.

Metody kształcenia umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany (są to m.in. MK_2, MK_9c, MK_18, czy też MK_38 na studiach w formie stacjonarnej i odpowiednio MK_2, MK_8c, MK_17, MK_37 na studiach w formie niestacjonarnej), a także udział w tej działalności (są to m.in. MK_42, MK_53-53c, MK_55, MK_56, czy też MK_57 na studiach w formie stacjonarnej i odpowiednio MK_41, MK_52-52c, MK_54, MK_55 i MK_56 na studiach w formie niestacjonarnej) oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi (są to m.in. MK_14-14c, czy też MK_20c na studiach w formie stacjonarnej i odpowiednio MK_13-13c i MK_19c na studiach w formie niestacjonarnej), w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (np. MK_7 na studiach w formie stacjonarnej i niestacjonarnej).

Dostosowanie metod kształcenia i procesu uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością następuje z zachowaniem zasad i wskazówek określonych w:

- a) *Uchwale nr 2624 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad wprowadzania i zastosowania rozwiązań alternatywnych dla studiujących osób niepełnosprawnych* (Zał. 16);
- b) *Uchwale nr 848 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 23 września 2009 r. w sprawie Programu działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych studentów niepełnosprawnych „Uniwersytet Szansą dla Wszystkich”* (Zał. 17);
- c) Regulaminie studiów (§ 10) (Zał. 13);

- d) Wskazówkach dla wykładowców – wzrok;
- e) Wskazówkach dla wykładowców – słuch;
- f) Wskazówkach dla wykładowców – mowa.

Dokumenty te są dostępne na stronie internetowej Uniwersytetu w Białymstoku¹¹.

Na Uniwersytecie w Białymstoku funkcjonuje ponadto Centrum Wsparcia Studentów i Doktorantów Niepełnosprawnych, a także Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Na wydziale o realizację praw studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami studiujących w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym w sprawach indywidualnych i całego wydziału dba Pełnomocnik Dziekana ds. niepełnosprawności¹².

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych prowadzi się kształcenie w formie *blended learning* (e-kursy nie przekraczają 50% wymiaru godzin dydaktycznych danego modułu kształcenia). Zastosowanie tego systemu pozytywnie wpływa na atrakcyjność i innowacyjność przedmiotu, ułatwia organizację zajęć, a także usprawnia kontakt ze studentami. Umożliwia udostępnianie materiałów wykorzystywanych bądź uzupełniających treści przedmiotu, a jednocześnie nie pozbawia studentów możliwości osobistego kontaktu z prowadzącym w toku zajęć w sali. Weryfikacja efektów uczenia się nie następuje na platformie e-learningowej i drogą zdalną. Sposoby zaliczenia części modułu kształcenia realizowanej w sali, części *online* oraz kryteria zaliczenia całego przedmiotu określone są w scenariuszach zajęć (kursów) i sylabusach przedmiotów.

Zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przewiduje program studiów obowiązujący na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych od roku akademickiego 2020/2021. Wskazuje się w nim, iż w zakresie kształcenia z języka obcego student w okresie od II do IV roku studiów odbywa obowiązkowy kurs prawniczego języka angielskiego w formie zdalnej. Uruchomienie e-kursu i realizacja modułu kształcenia z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość następuje zgodnie z procedurą wskazaną w *Uchwale nr 1110 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie zasad prowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość* (Zał. 18). Istotne przy tym jest to, że wymagane jest przygotowanie kompleksowego scenariusza e-kursu stanowiącego załącznik do wskazanej wyżej uchwały i uzyskanie akceptacji kierownika jednostki organizacyjnej Uniwersytetu w Białymstoku. Ponadto, realizacja e-kursów jest monitorowana przez prodziekana ds. dydaktyki.

E-kursy realizowane są na platformie e-learningowej Uniwersytetu w Białymstoku (platforma *Blackboard*). O prawidłową realizację kształcenia na odległość na Uniwersytecie w Białymstoku dba Dział Aplikacji Komputerowych.

¹¹ <https://uwb.edu.pl/pelnomocnik-ds-osob-niepelnosprawnych>

¹² <https://prawo.uwb.edu.pl/studenci-z-niepelnosprawnoscia>

Kursy *blended learning* realizowane są wyłącznie przez osoby (nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia) posiadające przygotowanie do realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dodatkowo na stronie internetowej platformy e-learningowej dostępne są elektroniczne instrukcje w postaci pomocy dla prowadzących i samouczka dla studentów¹³. Doraźną pomoc w zakresie funkcjonowania platformy, realizacji i uczestnictwa w kursach, w tym wsparcie techniczne, organizacyjne i metodyczne świadczą pracownicy Działu Aplikacji Komputerowych, których dane kontaktowe są dostępne powszechnie na stronie internetowej Uniwersytetu w Białymstoku¹⁴.

W roku akademickim 2019/2020 na kierunku Prawo uruchomionych i realizowanych jest:

- 51 kursów *blended learning* na studiach w formie stacjonarnej,
- 20 kursów *blended learning* na studiach w formie niestacjonarnej (Załącznik 19).

Program studiów obowiązujący od roku akademickiego 2019/2020 przewiduje realizację praktyk zawodowych (w formie stacjonarnej: MK_56, MK_57, w formie niestacjonarnej: MK_55, MK_57).

Praktyki zawodowe są obowiązkowe. Wymiar praktyk obejmuje dwa tygodnie na IV roku studiów i dwa tygodnie na V roku studiów, co odpowiada 3 punktom ECTS (odpowiednio/odrębnie dla IV i V roku studiów zarówno w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej).

Celem praktyk jest przygotowanie do wykonywania zawodu poprzez praktyczne wykorzystanie wiedzy i umiejętności w pracy zawodowej, w tym w szczególności zapoznanie z merytoryczną oraz techniczno-organizacyjną sferą funkcjonowania instytucji, w której realizowana jest praktyka. Cele praktyk są szerzej określone w programach studiów. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk obejmują: KA7_WG3, KA7_WG4, KA7_WK2, KA7_WK3, KA7_UW3, KA7_UW5, KA7_KR1, KA7_KK1, KA7_KR2 i są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć przewidzianych programem studiów (Załącznik 8).

Organizacja, realizacja, weryfikacja i ocena osiągnięć efektów uczenia się praktyk zawodowych odbywa się zgodnie ze szczegółowymi zasadami ujętymi w:

- 1) Zarządzeniu Nr 30 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 30 września 2016 r. w sprawie studenckich praktyk zawodowych (ze zm. - Załącznik 20);
- 2) Regulaminie Studiów (§ 15);
- 3) Regulaminie Studenckich Praktyk Zawodowych na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (Załącznik 21).

Zasady ujęte w tych dokumentach są dodatkowo precyzowane lub uzupełniane w

¹³ <https://blackboard.uwb.edu.pl>

¹⁴ <https://uwb.edu.pl/e-learning>

porozumieniach oraz indywidualnych umowach o organizację praktyki zawodowej studenta.

Ze względu na potrzebę dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów, a także w trosce o produktywną realizację, weryfikację i ocenę efektów uczenia się:

- a) student ma zagwarantowaną w programie studiów możliwość odbycia praktyki również w okresie wakacyjnym po zaliczeniu odpowiednio III i IV roku studiów, a także możliwość realizacji praktyki zawodowej za granicą, np. w ramach programu Erasmus+;
- b) integralnym składnikiem praktyk jest zagwarantowane w programie studiów grupowe doradztwo zawodowe prowadzone przez doradcę zawodowego z Uniwersytetu w Białymstoku, w wymiarze 2 godzin w semestrze 7., poprzedzające rozpoczęcie praktyki zawodowej, które ukierunkowane jest na ukazanie potencjału oraz zróżnicowania miejsc i sposobów odbywania praktyk zawodowych na kierunku Prawo;
- c) poza właściwym dziekanatem, obsługę administracyjną praktyk zawodowych zapewnia koordynator praktyk zawodowych – dane teleadresowe oraz godziny załatwiania spraw określone są na stronie internetowej Wydziału Prawa¹⁵ oraz w gablocie;
- d) nadzór merytoryczny nad realizacją praktyk zawodowych sprawują przypisani do konkretnych specjalizacji i form studiów opiekunowie powoływani na dany rok akademicki z grona nauczycieli akademickich posiadających wiedzę, umiejętności i doświadczenie w tym zakresie. Na rok akademicki 2019/2020 zostało powołanych 13 opiekunów praktyk przypisanych do konkretnych specjalizacji i form studiów¹⁶;
- e) opiekunowie praktyk powierzone im obowiązki realizują w ramach regularnych dyżurów, w tym również w okresach wolnych od zajęć dydaktycznych (np. w okresie przerwy wakacyjnej)¹⁷;
- f) opiekunowie praktyk z końcem roku akademickiego przedkładają Dziekanowi Wydziału Prawa sprawozdania z realizacji powierzonych im zadań;
- g) podstawę zaliczenia praktyki zawodowej stanowią dokumenty wskazane w § 5 Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (Zał. 21);
- h) poza formalnym sprawdzeniem dokumentu stanowiącego podstawę zaliczenia praktyki w ramach weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk opiekun praktyk prowadzi wywiad ze studentem dotyczący zrealizowanej praktyki;
- i) przy zaliczeniu praktyk zawodowych student wyraża opinię o praktyce (fakultatywnie w formie ustnej przed opiekunem lub Koordynatorem praktyk oraz obligatoryjnie formie ankiet przedkładanych opiekunom praktyk, które są analizowane na potrzeby ustawicznego doskonalenia programu praktyk i ich realizacji w ramach wydziałowego systemu zapewniania i

¹⁵ <https://prawo.uwb.edu.pl/zasady-odbywania-praktyk>

¹⁶ <https://prawo.uwb.edu.pl/dyzury-opiekunow-praktyk>

¹⁷ <https://prawo.uwb.edu.pl/dyzury-opiekunow-praktyk>

doskonalenia jakości kształcenia) (Zał. 22);

- j) Wydział Prawa zapewnia na podstawie zawartych stosownych porozumień możliwość odbywania praktyk zawodowych w 69 zróżnicowanych instytucjach odpowiadających profilowi kształcenia na kierunku Prawo (tzw. instytucjach przyjmujących, w których student odbywa praktykę zawodową). Wykaz instytucji, z którymi Wydział Prawa podpisał umowy na realizację praktyk studenckich studentów kierunków Prawo znajduje się na stronie internetowej¹⁸;
- k) student ma również możliwość realizacji praktyki zawodowej w instytucjach innych niż wskazane/proponowane przez wydział. W takim przypadku wybór następuje w konsultacji z właściwym opiekunem praktyk i po uzyskaniu jego akceptacji w formie skierowania na praktykę studencką;
- l) praktyka zawodowa realizowana jest na podstawie opracowywanej indywidualnie dla każdego studenta umowy o organizację praktyki zawodowej uwzględniającej potrzeby procesu nauczania i uczenia się oraz umożliwiającej osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk (w tym m.in. czas trwania praktyki, niezbędną infrastrukturę, wyposażenie miejsc odbywania praktyk, wskazanie osoby lub osób nadzorujące realizację praktyki);
- m) zasady odbywania praktyk, procedura zaliczenia praktyk, program i regulamin praktyk, proponowane miejsca odbywania praktyk, dyżury opiekunów praktyk, formularze oraz ogłoszenia są dostępne na stronie internetowej w dedykowanych zakładkach¹⁹ oraz w gablocie w budynku wydziału.

Organizację procesu nauczania i uczenia się na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych określają szczegółowo:

- a) *Zarządzenie nr 19 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji roku akademickiego 2019/2020 w Uniwersytecie w Białymstoku* (Zał. 23);
- b) harmonogram zapisów na przedmioty w roku akademickim 2019/2020 (Zał. 14);
- c) terminarz zjazdów studiów niestacjonarnych w roku akademickim 2019/2020 (Zał. 24);
- d) harmonogramy zajęć na studiach w formie stacjonarnej i niestacjonarnej (Część III raportu, Zał. 2 cz. I pkt 3);
- e) regulamin studiów Uniwersytetu w Białymstoku (w tym w szczególności § 17-18 odnoszące się do Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) albo Indywidualnego Programu Studiów (IPS) (Zał. 13);
- f) ogłoszenia na stronie internetowej Wydziału Prawa.

Dokumenty te dostępne są na stronie internetowej Wydziału Prawa. Harmonogramy zajęć dostępne są w systemie USOS (od semestru letniego roku akademickiego 2016/2017 informacje dotyczące odwołania i odpracowania zajęć znajdują się w systemie USOS).

¹⁸ <https://prawo.uwb.edu.pl/proponowane-miejsca-odbywania-praktyk>

¹⁹ <https://prawo.uwb.edu.pl/zasady-odbywania-praktyk>

Zasady sprawdzania i oceny efektów uczenia się, a także informowania o uzyskanych efektach określone są szczegółowo w Regulaminie studiów (przede wszystkim § 20-26) oraz Zarządzeniu nr 18 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 sierpnia 2011 r. w sprawie prowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku dokumentacji przebiegu studiów z wykorzystaniem Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS) (Załącznik 25). Zarządzenie znajduje się na stronie internetowej Wydziału Prawa²⁰. Ponadto, sprawdzenie i ocena efektów uczenia się, a także informowanie o uzyskanych efektach następuje w ramach regularnych konsultacji, a także oceniania ciągłego w toku zajęć dydaktycznych.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

Realizację programu studiów na kierunku Prawo w formie stacjonarnej i niestacjonarnej charakteryzują powtarzalne, trwałe i wpisujące się w społeczną misję kształcenia dobre praktyki, które realnie ukazują zdolność osiągania celów w sferze doskonałości kształcenia i jako nowatorskie mogą stanowić punkt odniesienia, a nawet być przenoszone do innych uczelni. W tej kategorii warto przede wszystkim postrzegać:

- 1) stałe, zorganizowane i właściwie ukierunkowane doskonalenie programów studiów umocowane w polityce jakości (Szerzej: Kryterium 10), umiędzynarodowieniu procesu kształcenia (Szerzej: Kryterium 7), współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (Szerzej: Kryterium 6), a także wiedzy, umiejętnościach i doświadczeniu kadry prowadzącej kształcenie (Szerzej: Kryterium 4), w następstwie których na kierunku Prawo w formie stacjonarnej i niestacjonarnej równolegle realizowane są 4 programy studiów.
- 2) szerokie możliwości elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia i dostosowania jej do preferencji i specjalności, których dopełnieniem jest doradztwo zawodowe w ramach proseminariów i seminariów na studiach w formie stacjonarnej (w semestrze 7. i semestrze 8. odbędzie się 2 godzinne współprowadzenie zajęć przez doradcę zawodowego z UwB), a także doradztwo zawodowe jako integralny składnik studenckich praktyk zawodowych (dwugodzinne grupowe doradztwo zawodowe w semestrze 7.);
- 3) poza tym, że organizacja zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest kompleksowo i szczegółowo uregulowana, a poprzez zastosowanie systemu *blended learning* pozytywnie wpływa na atrakcyjność i innowacyjność przedmiotu i nie pozbawia możliwości osobistego kontaktu z prowadzącym w toku zajęć w sali, to realizacja e-kursów jest monitorowana przez prodziekana ds. dydaktyki.

²⁰ <https://prawo.uwb.edu.pl/akty-prawne-4919>

4) szerokie i zróżnicowane zajęcia poświęcone kształceniu z języka obcego, które program studiów obowiązujący na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych od roku akademickiego 2020/2021 uzupełnia o zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w ramach których student w okresie od II do IV roku studiów odbywa obowiązkowy kurs prawniczego języka angielskiego w formie zdalnej (tj. z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Na Wydziale Prawa obowiązują spójne i przejrzyste kryteria przyjęcia na studia. Formy przyjęcia na studia określone zostały w Statucie Uniwersytetu w Białymstoku²¹, potwierdzającym ustawowe przesłanki przyjęcia na studia. Zasady rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne, w tym termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji określone zostały w *Uchwale nr 2322 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2018 r. (Zał. 26)*. W *Zarządzeniu nr 14 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie szczegółowego harmonogramu przeprowadzenia rekrutacji na studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia i jednolite studia magisterskie na rok akademicki 2019/2020 w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów* został także określony szczegółowy harmonogram terminów czynności rekrutacyjnych, w tym także rekrutacji uzupełniającej (Zał. 27).

Warunki rekrutacji, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są transparentne, a także umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie umożliwiającym osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Podjęcie jednolitych studiów magisterskich na kierunku Prawo możliwe jest przez absolwentów szkół średnich, którzy legitymują się świadectwem dojrzałości uzyskanym od 2005 r. (w systemie tzw. nowej matury), świadectwem dojrzałości uzyskanym do 2004 r. (w systemie tzw. starej matury), maturą międzynarodową - International Baccalaureate (IB), świadectwem dojrzałości uzyskanym za granicą, a także przez kandydatów posiadających dyplom European Baccalaureate (EB). Podstawą kwalifikacji na studia jest wynik egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu kwalifikacyjnego z zachowaniem zasady, że to kandydat samodzielnie wskazuje przedmiot z korzystniejszym wynikiem z egzaminu pisemnego. Wykaz przedmiotów branych pod uwagę w procesie rekrutacji określają załączniki do wspomnianej wyżej uchwały rekrutacyjnej (pkt 2.1 załącznika nr 1 - studia stacjonarne oraz pkt 2.1 załącznika nr 3 - st. niestacjonarne).

W przypadku kandydatów z tzw. nową maturą oraz kandydatów posiadających dyplom EB podstawą rekrutacji jest wynik egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu do wyboru spośród następujących: historia, wiedza o społeczeństwie, język polski, matematyka - poziom podstawowy lub rozszerzony. W przypadku kandydatów z tzw. starą maturą oraz kandydatów posiadających świadectwo dojrzałości uzyskane za granicą podstawą rekrutacji jest wynik egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu do wyboru spośród następujących: historia, wiedza o społeczeństwie. W odniesieniu do kandydatów, którzy złożyli egzamin maturalny IB podstawą rekrutacji jest wynik egzaminu maturalnego z historii - poziom niższy (SL) lub poziom wyższy (HL).

²¹ <http://bip.uwb.edu.pl/uwb/statut/1591,Statut-UwB.html>

Nabór na studia prowadzony jest za pośrednictwem ogólnouczelnianego systemu Internetowej Rekrutacji Kandydatów (IRK). Stosowanie tego narzędzia gwarantuje bezstronność i zapewnia kandydatom równe szanse w podjęciu studiów prawniczych. W procedurze kwalifikacji na studia każdego kandydata stosowany jest bowiem wskaźnik punktowy. Maksymalna liczba punktów możliwych do uzyskania wynosi 100. W odniesieniu do nowej matury zasadą jest, że 1 pkt procentowy wyniku egzaminu maturalnego odpowiada 1 pkt w postępowaniu kwalifikacyjnym, przy czym wynik procentowy egzaminu z przedmiotu branego pod uwagę, uzyskany na poziomie podstawowym mnożony jest przez współczynnik 0,65, natomiast w przypadku poziomu rozszerzonego – przez współczynnik 1,0. W odniesieniu do starej matury oceny uzyskane z egzaminu dojrzałości z przedmiotów branych pod uwagę w postępowaniu kwalifikacyjnym przelicza się na punkty w ten sposób, że: - w przypadku skali 6-stopniowej (2,0; 3,0; 4,0; 5,0; 6,0) kandydat uzyskuje odpowiednio: 20; 40; 55; 75; 90 pkt; - a w przypadku skali 4-stopniowej (3,0; 4,0; 5,0) odpowiednio: 40; 60; 80 pkt. Uchwała rekrutacyjna określa także odrębne zasady przeliczania wyników egzaminów dojrzałości z matury IB oraz matury EB (§ 14, §15). Przyjęcie na studia następuje po złożeniu przez zakwalifikowanego kandydata kompletu wymaganych dokumentów w siedzibie komisji rekrutacyjnej w terminie wskazanym w harmonogramie rekrutacji. Do obowiązków komisji należy m. in. weryfikowanie poprawności wprowadzonych informacji przez kandydata do IRK, w tym w szczególności wskazanego tam przedmiotu i wyniku egzaminu maturalnego.

W Uchwale nr 2323 Senatu UwB dnia z 19 grudnia 2018 r. określone zostały odrębne zasady rekrutacji dla laureatów i finalistów stopnia centralnego pięciu wskazanych olimpiad przedmiotowych: Olimpiady Historycznej, Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, Olimpiady Wiedzy o Prawie, Olimpiady Wiedzy o Świecie Antycznym, Olimpiady Języka Łacińskiego (Załącznik 28). Podobnie jak wszyscy kandydaci, zapisują się oni w IRK na wybrany kierunek i wnoszą opłatę rekrutacyjną. Są natomiast zwolnieni z postępowania kwalifikacyjnego i przyjmowani na studia z maksymalną liczbą punktów na podstawie dokumentu wydanego przez komitet organizacyjny olimpiady potwierdzającego ich status (zgodny z wzorem określonym odrębnymi przepisami). Uprawnienie do korzystania ze statusu laureata lub finalisty w postępowaniu rekrutacyjnym przysługuje w roku uzyskania świadectwa dojrzałości. Jednak w przypadku niewykorzystania tego uprawnienia w roku uzyskania świadectwa dojrzałości kandydat może z niego skorzystać w roku następnym, jeśli regulamin olimpiady lub dokument potwierdzający posiadanie tytułu laureata lub finalisty olimpiady nie stanowią inaczej. Obowiązkiem kandydata jest dostarczenie do komisji rekrutacyjnej we właściwym terminie dokumentu potwierdzającego uprawnienie i pozostałych wymaganych dokumentów.

W procesie rekrutacji na studia prowadzone przez Wydział Prawa szczególna pomoc oferowana jest osobom z niepełnosprawnościami poprzez umożliwienie prowadzenia przez komisję

rekrutacyjną postępowania rekrutacyjnego w oparciu o zasadę równości szans podjęcia kształcenia, adekwatnie do potrzeb zainteresowanych i w sposób zapewniający nieskrępowaną realizację obowiązków wymaganych od kandydatów w procesie rekrutacji. Zgodnie z uchwałą rekrutacyjną (Załącznik 26) kandydat będący osobą z niepełnosprawnością może ubiegać się o dostosowanie postępowania w sprawie przyjęcia na studia do swoich potrzeb zdrowotnych w postaci przyznania mu alternatywnych form wsparcia. Potrzebę uzyskania dodatkowego wsparcia kandydat winien zgłosić Pełnomocnikowi Rektora UwB ds. osób niepełnosprawnych, natomiast decyzję o przyznaniu alternatywnych rozwiązań podejmuje przewodniczący Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej (UKR).

Kandydaci będący cudzoziemcami, podobnie jak pozostali kandydaci, mają obowiązek założenia osobistego konta w IRK i rejestracji na kierunek oraz wniesienia opłaty rekrutacyjnej. Winni ponadto załączyć w IRK kopię świadectwa dojrzałości opatrzonego *apostille* lub zalegalizowanego wraz z uwierzytelnionym tłumaczeniem. Szczegółowe zasady dotyczące rekrutacji cudzoziemców, w tym wymogi w zakresie uznawalności świadectw dojrzałości uzyskanych poza Polską znajdują się na stronie internetowej uczelni²². Rekrutacja cudzoziemców należy do kompetencji UKR.

Wszystkie niezbędne informacje dotyczące rekrutacji, w tym w szczególności jej zasady, warunki przyjęcia na studia, harmonogram czynności oraz miejsce i godziny pracy komisji rekrutacyjnej zostały ujęte syntetycznie i udostępnione na stronie internetowej Wydziału Prawa, odrębnie dla stacjonarnej i niestacjonarnej formy studiów. Taka forma prezentacji ww. informacji jest bardzo czytelna dla zainteresowanych²³. Na stronie internetowej wydziału figurują też przejrzyste, uszeregowane w odrębnych zakładkach informacje odnośnie planu i programu studiów oraz efektów uczenia się (na kierunku Prawo oraz wszystkich pozostałych kierunków studiów), a także kwalifikacji absolwenta. Niezależnie od tego, informacje o zasadach i warunkach rekrutacji, a także szczegółowy opis kierunku studiów obejmujący plan, program studiów oraz efekty uczenia się jest dostępny - bez konieczności logowania się - na stronie systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK)²⁴.

Zarządzenie nr 10 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie liczby miejsc na poszczególnych kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na rok akademicki 2019/2020 (Załącznik 29) określa liczbę miejsc na poszczególnych kierunkach studiów (w przypadku kierunku Prawo: 190 na studiach stacjonarnych i 50 na studiach niestacjonarnych). Szczegółowe zasady rekrutacji cudzoziemców ujęte zostały w *Zarządzeniu nr 18 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 31 maja 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu rekrutacji cudzoziemców na studia na Uniwersytecie w Białymstoku w roku akademickim 2019/2020* (Załącznik 30), a z kolei wysokość opłat w postępowaniu rekrutacyjnym oraz przesłanki i wymogi formalne zwolnienia

²² <https://uwb.edu.pl/wymagane-dokumenty-4085> oraz <https://uwb.edu.pl/uznawalnosc-swiadectw>

²³ <https://prawo.uwb.edu.pl/rekrutacja-4314>

²⁴ https://irk.uwb.edu.pl/katalog.php?op=show&kierunek=Pr&kategoria=&aktywne=&system_studiow=&kolejny_kierunek=

od tych opłat w *Zarządzeniu nr 12 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 23 kwietnia 2019 r. w sprawie wysokości opłat za postępowanie związane z przyjęciem na studia pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolite studia magisterskie w roku akademickim 2019/2020* (Załącznik 31). Zgodnie z *Uchwałą nr 2422 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2019 r. zmieniającą Uchwałę nr 2322 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji prowadzonej w drodze elektronicznej na jednolite studia magisterskie, studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia w roku akademickim 2019/2020* (Załącznik 32) postępowanie rekrutacyjne w sprawie przyjęcia na studia prowadzi UKR, natomiast weryfikacja i przyjmowanie dokumentów od zakwalifikowanych kandydatów oraz import niezbędnych danych z systemu IRK do USOS należy do kompetencji przedstawiciela wydziału (jednocześnie członka UKR) i wyznaczonych przez dziekana pracowników wydziału (komisja rekrutacyjna).

Wydział Prawa zapewnia możliwość podjęcia studiów w inny sposób niż w trybie rekrutacji, tj. poprzez uznanie efektów uczenia się, wznowienie studiów lub przeniesienie z innej uczelni (w tym uczelni zagranicznej). Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną zostały określone w *Uchwale nr 2541 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 13 września 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie w Białymstoku* (Załącznik 33). Przyjęte zasady oraz procedura potwierdzenia efektów uczenia się zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Potwierdzenie efektów uczenia się przeprowadza komisja ds. potwierdzania efektów uczenia się, która m. in. dokonuje sprawdzenia i weryfikacji doręczonych przez wnioskodawcę dokumentów, przeprowadza egzamin w celu potwierdzenia efektów uczenia się, wystawia ocenę zgodną ze skalą przyjętą w regulaminie studiów i przypisuje punkty ECTS, wydaje stosowne zaświadczenie. Zasadniczym celem prac komisji jest dokonanie oceny, w jakim stopniu osiągnięte przez wnioskodawcę efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów odpowiadają efektom uczenia się określonym w programie studiów dla konkretnych zajęć (przedmiotów). Zakres egzaminu, sposoby weryfikacji efektów uczenia się, a także ustalenie oceny końcowej winny być koherentne z treścią sylabusu. Należy jednak zaznaczyć, że do dnia sporządzenia niniejszego raportu postępowanie takie nie odbyło się.

Szczegółowe zasady dotyczące wznowienia studiów oraz przeniesienia z innej uczelni lub uczelni zagranicznej określa natomiast regulamin studiów przyjęty *Uchwałą nr 2527 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie uzgodnienia Regulaminu studiów Uniwersytetu w Białymstoku* (Załącznik 13). W praktyce są to przypadki nieliczne, ponieważ w odniesieniu do studiów stacjonarnych w bieżącym roku akad. było to odpowiednio 3 oraz 5 osób (dla porównania w roku akad. 2018/19 – 4 i 3 osoby, a w roku akad. 2017/18 – 6 i 2 osoby). Z kolei na studiach

niestacjonarnych wznowienia studiów są nieznacznie częstsze: bieżącym roku akad. było to 10 wznowień i 2 przeniesienia (dla porównania w roku akad. 2018/19 i roku akad. 2017/18 odnotowano wyłącznie wznowienia, odpowiednio: 18 i 13 przypadków).

Przyjęte i stosowane na wydziale ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są dostosowane do treści programowych, a ich celem jest zapewnienie realizacji założonych w programie studiów efektów uczenia się, osiąganych w ramach poszczególnych zajęć (grup zajęć). Wspomniane tu zasady ujęte są w sylabusach opracowywanych przez prowadzących zajęcia odrębnie dla każdej formy zajęć (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, proseminaria, seminaria, lektoraty, a także praktyki). Podkreślić należy zarówno znaczną dywersyfikację metod kształcenia (m. in. prace w grupach, dyskusje, rozwiązywanie przypadków, e-learning, symulacje rozpraw sądowych), jak też towarzyszącą jej dywersyfikację metod weryfikacji i oceny osiągniętych efektów uczenia się (np. zaliczeniowe prace pisemne, regularne prace sprawdzające - tzw. wejściówki, bieżące odpytywanie na zajęciach, samodzielne rozwiązywanie przypadków, ale także udział w wewnętrznych i zewnętrznych konkursach przedmiotowych, zaliczenia ustne zajęć, korzystanie z konsultacji).

W procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się stosowana jest wytyczna równego traktowania studentów. Wskazać należy, że dziekan określił zasady reagowania na potencjalne zjawiska dyskryminacji (Zał. 34). Określona została także ścieżka reagowania na tego typu zjawiska, uwzględniająca w tym obszarze rolę starostów poszczególnych lat studiów, opiekunów lat, prodziekana i dziekana. Przyjęte zasady równego traktowania studentów uwzględniają także możliwość adaptacji metod i organizacji sprawdzenia efektów uczenia się do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Regulamin studiów gwarantuje takim osobom prawo składania wniosków o zastosowanie alternatywnych rozwiązań umożliwiających studiowanie, w tym także składanie egzaminów i uzyskiwanie zaliczeń w formie dostosowanej do ich możliwości. Wsparcie w tym zakresie zapewnia Pełnomocnik Dziekana ds. osób z niepełnosprawnościami (Szerzej: Kryterium 2). Co roku na kierunku Prawo studia podejmuje kilkanaście osób z niepełnosprawnościami, a regułą jest, że jest ich więcej na studiach stacjonarnych. W bieżącym roku akademickim na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych jest to odpowiednio 13 i 2 studentów, natomiast w r. akad. 2018/19 było 11 i 3 studentów, a z kolei w r. akad. 2017/18 – 9 i 6 studentów.

Na uwagę zasługuje transparentność zasad przekazywania studentom informacji zwrotnej, a także procesu weryfikacji wyników postępów studenta, ponieważ zgodnie z określonymi regulaminem studiów i stosowanymi zasadami student ma prawo wglądu do swojej pracy, która podlegała ocenie, a także zgłoszenia zastrzeżeń i prośby o ponowną weryfikację wyników. Dotyczy to także ocen już wprowadzonych do systemu USOS. Szczegóły w tym zakresie sformułowano w *Zarządzeniu nr 18 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 sierpnia 2011 r. w sprawie*

*prowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku dokumentacji przebiegu studiów z wykorzystaniem Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS) (Zał. 25). Przyjęte na wydziale standardy w zakresie procesu weryfikacji ocen, a także ich wiarygodności zapewniają bezstronność i rzetelność tego procesu. Upowszechnioną, subsydiarną formułą bieżącego kontaktu ze studentami są, oprócz tradycyjnych konsultacji, kontakty e-mailowe *via* USOS zapewniające m. in. szybkość w przekazywaniu informacji zwrotnej w zakresie oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. Wyniki prac wysyłane zbiorczo zawsze podlegają anonimizacji.*

W przypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się wsparcie zapewnia opiekun roku i prodziekan. Warto wskazać, że w programie studiów znajduje się obowiązkowy przedmiot *Obyczaje i reguły akademickie*, którego celem jest w szczególności zapoznanie studentów z regułami obyczajowymi i moralnymi w praktyce akademickiej, normami i standardami funkcjonowania placówki akademickiej, a także podstawowymi dylematami obyczajowymi i prawnymi. Obowiązki studenta w omawianym zakresie określa także regulamin studiów. Z kolei na etapie dyplomowania student winien podpisać oświadczenie o autorskim sporządzeniu pracy i zgodnych z prawem korzystaniu z innych opracowań. Podkreślić należy w tym aspekcie istotną rolę promotora w zapoznaniu studentów z metodologią przygotowania pracy magisterskiej oraz w zakresie zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem (np. brak akceptacji pracy lub jej fragmentów w przypadku stwierdzenia wskazanych tu naruszeń).

Warunkiem zaliczenia zajęć jest wypełnienie przez studenta wymagań określonych w sylabusie do przedmiotu. Sylabusy są dostępne na stronie USOS. Na kierunku Prawo, podobnie jak na innych kierunkach prowadzonych przez wydział, obowiązuje system rocznego rozliczenia realizacji programu studiów przez studenta. Jednakże liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w każdym semestrze wynosi nie mniej niż 50% liczby punktów przewidzianych w semestrze dla danego etapu studiów, a nieuzyskanie tej wartości może być uznane jako brak postępów w nauce i może stanowić podstawę do skreślenia studenta z listy studentów.

Warunkiem zaliczenia roku studiów jest zaliczenie w terminie ustalonym organizacją roku akademickiego wszystkich zajęć oraz spełnienie innych wymagań określonych w programie studiów, a tym samym uzyskanie określonej liczby punktów ECTS przewidzianej w programie studiów dla danego roku studiów.

Wydział prowadzi systematyczne analizy związane z liczbą kandydatów oraz osób przyjętych na studia, z tzw. współczynnikami odsiewu studentów oraz liczbą studentów kończących studia w terminie. Podkreślić należy, że studia stacjonarne i niestacjonarne różnią się w tym zakresie swoją specyfiką. Np. w przypadku studiów niestacjonarnych zauważalną tendencją jest kończenie studiów w terminie przez około 1/3 rozpoczynających studia. Znacznie niższe są współczynniki tzw. odsiewu

na studiach stacjonarnych. Roczniki, które ukończyły studia charakteryzowała odwrotna proporcja niż w przypadku roczników niestacjonarnych, ponieważ na ogólną liczbę przyjętych 676 studentów, studiów nie ukończyło 196 osób, co oznacza, że odsiew wyniósł 29%). Szczegółowe dane liczbowe prezentuje poniższa tabela:

Studia stacjonarne

Rok rozpoczęcia studiów	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
kandydaci ubiegający się	902	752	645	644	526	530	493	464
kandydaci przyjęci	203	219	254	225	238	201	198	200
ukończyli w terminie	149	160	171	0	0	0	0	0
odsiew	54	59	83	0	0	0	0	0

Studia niestacjonarne

Rok rozpoczęcia studiów	2012/2013	2013/2014	2014/015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
kandydaci ubiegający się	278	168	157	147	123	120	114	113
kandydaci przyjęci	174	128	124	114	99	85	46	62
ukończyli w terminie	53	53	52	0	0	0	0	0
odsiew	121	75	72	0	0	0	0	0

Do najważniejszych powodów niekończenia studiów w terminie należą w szczególności: niepodjęcie studiów, rezygnacje z różnych względów, czy brak opłat (dotyczy studiów niestacjonarnych). Zauważalnym powodem są także problemy studentów z opanowaniem materiału oraz przyswojeniem wiedzy i umiejętności zakładanych w procesie studiów. Dziekan na bieżąco monitoruje proces realizacji studiów przez studium, podejmuje liczne decyzje w sprawach indywidualnych na wniosek zainteresowanych, np. w zakresie powtórzenia roku czy warunkowego wpisu na kolejny rok studiów.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają skuteczność w ten sposób, że na studiach prawniczych weryfikacja i ocena odbywa się regularnie i cyklicznie. W szczególności w odniesieniu do ćwiczeń (a także częściowo w przypadku konwersatoriów) przeprowadzane są systematyczne prace etapowe, przybierające postać prac opisowych, testów (tzw. otwartych i zamkniętych), postać mieszaną (opisowo-testową), swobodnych wypowiedzi pisemnych (np. esej), czy pracy w grupach. W odniesieniu do seminariów są to najczęściej wypowiedzi ustne (referaty). Tematyka prac etapowych odpowiada formie zajęć i jest spójna z wytycznymi wskazanymi w sylabusach do przedmiotów.

Pytania egzaminacyjne są w wielu przypadkach oparte o wykaz wcześniej opracowanych zagadnień przez prowadzącego zajęcia. Weryfikacja i ocena osiągnięcia efektów uczenia się realizowana jest także poprzez projekty rozwijające myślenie analityczne. Chodzi tu w szczególności prace w zespołach, czy przygotowanie prezentacji.

Istotną formą pogłębiania wiedzy jest zaangażowanie w ramach Centrum Praktyk Sądowych. Centrum opiera się na pięciu sekcjach (prawa cywilnego, prawa karnego, prawa pracy, mediacji, prawa administracyjnego). W roku akad. 2017/18 w prace Centrum zaangażowanych było łącznie 57 studentów kierunku Prawo, a w ramach wymienionych sekcji odpowiednio 11, 15, 13, 10, 8 studentów. W kolejnym roku akad. 2018/19 wartości te były bardzo zbliżone: łącznie 58 studentów, a w poszczególnych sekcjach: 11, 15, 12, 10, 10. W bieżącym roku akademickim udział studentów kierunku Prawo w ramach Centrum to: po 11 osób w sekcji prawa karnego i sekcji prawa pracy oraz 9 osób w sekcji mediacji.

W ramach wydziału funkcjonuje z powodzeniem od wielu lat Studencka Poradnia Prawna, której w 2017 r. Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych przyznała I miejsce w II Rankingu Studenckich Poradni Prawnych, co niewątpliwie świadczy o wysokiej jakości pracy członków Poradni. Studencka Poradnia Prawna liczy obecnie 50 członków i 11 opiekunów naukowych, którzy działają w 12 sekcjach: 4 sekcjach prawa cywilnego, 2 sekcjach prawa karnego, sekcji prawa administracyjnego, sekcji prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, sekcji prawa podatkowego, sekcji prawa międzynarodowego, sekcji do spraw uchodźców, oraz sekcji wspierającej.

Do regularnych czynności podejmowanych przez studentów, które służą pogłębieniu wiedzy i osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się należy udział w pracach kół naukowych i zaangażowanie w działalność tychże poprzez np. organizowanie konferencji naukowych, konkursów przedmiotowych, spotkań. Studenci podejmują także działania *stricte* naukowe, tj. przygotowywanie tekstów naukowych. Wykaz różnorodnych osiągnięć naukowych studentów, w tym m. in. publikacji w czasopiśmie (artykuły, glosy, sprawozdania), monografii, rozdziałów w książkach, zwycięskich projektów, stypendiów ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, konkursów związanych ze studiami, nagród za prace magisterskie oraz innych nagród i osiągnięć artystycznych prezentuje Zał. 7.

Metodą oceny stopnia osiągania efektów uczenia się jest analiza właściwej dokumentacji. Osiągnięcie efektów uczenia się jest stale dokumentowane zgodnie z obowiązującymi w uczelni zasadami. Dotyczy to zarówno prac pisemnych (są przechowywane), jak i przeprowadzonych zaliczeń oraz egzaminów ustnych (protokół jest podpisywany przez studenta i prowadzącego zajęcia). W odniesieniu do praktyk studenckich, po jej odbyciu student rozlicza się na podstawie dziennika praktyk z opisem jej przebiegu, który jest przekazywany przez opiekuna praktyki do właściwego dziekanatu. Metodą weryfikacji osiągnięć efektów uczenia się w odniesieniu do praktyk studenckich jest także rozmowa opiekuna praktyki ze studentem w trakcie obowiązkowego rozliczenia praktyki

(zaliczenie w USOS). Dodatkowo student ma możliwość wypełnienia ankiety odnoszącej się do zalet i trudności podjętej praktyki.

Należy też dodać, że weryfikacja i ocena osiągniętych przez studenta efektów uczenia się nie opiera się wyłącznie na metodzie kształcenia na odległość (*blended learning*). Zachowana jest zatem akademicka reguła bezpośredniego spotkania dydaktyka ze studentem, a egzaminy przybierają także postać ustną. Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia odbywa się w każdym przypadku w siedzibie uczelni.

Przyjęte metody weryfikacji, o których mowa wyżej, odnoszą się także do sprawdzenia stopnia opanowania języka obcego (na poziomie B2+). Studenci mają też możliwość wyboru przedmiotów realizowanych w języku obcym. Warto wskazać, iż na V roku studiów student ma obowiązek zrealizować jeden przedmiot w języku obcym. Inną ścieżką uzyskania efektów uczenia się jest uczestnictwo w programie Erasmus+.

Regulamin studiów zapewnia możliwości indywidualizacji procesu kształcenia, a student może odbywać studia według indywidualnej organizacji studiów (IOS) oraz indywidualnego programu studiów (IPS). Studentom z niepełnosprawnościami przepisy regulaminu gwarantują równość szans realizacji studiów prowadzonych przez wydział, m. in. poprzez zastosowanie na wniosek zainteresowanego alternatywnych rozwiązań umożliwiających studiowanie (np. zmianę zasad uczestnictwa w zajęciach). Szczegóły wspomnianych rozwiązań alternatywnych określa *Uchwała nr 2624 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad wprowadzania i zastosowania rozwiązań alternatywnych dla studiujących osób niepełnosprawnych* (Zał. 16). Na Wydziale funkcjonuje pełnomocnik Dziekana ds. osób z niepełnosprawnościami, którego funkcją jest dbanie o realizację praw studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami studiujących w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym w sprawach indywidualnych i całego wydziału.

W toku studiów student może ubiegać się o przeniesienie do innej uczelni lub na inny kierunek studiów w ramach Uniwersytetu w Białymstoku oraz zmianę formy studiów na danym kierunku. Warunkiem ubiegania się o zmianę formy studiów z niestacjonarnej na stacjonarną jest spełnienie przez studenta kryteriów określonych w regulaminie studiów (§30). Zgodnie z tym dokumentem średnia ocen uzyskana przez studenta w roku akademickim poprzedzającym złożenie wniosku o zmianę trybu studiów nie może być mniejsza niż 4,75.

Wykazanie osiągnięcia efektów uczenia się weryfikowane jest także – oprócz wskazanych wyżej metod bieżącej weryfikacji na poszczególnych zajęciach (prowadzący) oraz pracy dyplomowej (promotor) – w odniesieniu do praktyk studenckich (opiekun praktyki) poprzez monitorowanie losów absolwentów (we współpracy z Biurem Karier UwB). Pracownicy tego biura przygotowują odpowiednie raporty na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych na poszczególnych

kierunkach studiów. Badania losów absolwentów stanowią sposób na zweryfikowanie tego, w jakim stopniu studia na Uniwersytecie w Białymstoku przygotowują studentów do wejścia na rynek pracy.

Weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, a jednocześnie uzupełnieniu informacji zwrotnej od studentów/absolwentów służy system ankietyzacji. Ankieta absolwenta (gdy kończy studia) dostępna jest w dziekanacie, a odrębna ankieta adresowana jest do potencjalnych pracodawców (Ankieta pracodawców), tj. w szczególności organów państwowych, służby mundurowych. Z ankiet skierowanych do pracodawców wynika, jakich ewentualnie kompetencji brakuje naszym absolwentom (tzw. luki kompetencyjne). Szczegółowe informacje, w tym dane statystyczne oraz wnioski z badań losów absolwentów stanowią część corocznych raportów Wydziałowego zespołu do spraw jakości kształcenia (Szerzej: Kryterium 10).

Zasady i procedury dyplomowania na Wydziale Prawa zostały określone regulaminem studiów (r. XI). Dyplomowanie jest ostatnim etapem potwierdzenia oceny osiągnięć studenta. Po ukończeniu studiów student uzyskuje tytuł magistra.

Szczegółowe zasady przystąpienia do egzaminu dyplomowego wskazane zostały w *Komunikacie nr 1 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 stycznia 2020 r. w sprawie warunków przystąpienia do egzaminu dyplomowego* (Zał. 35). Wewnętrzne zasady dotyczące procedury dyplomowania, w tym obowiązki studentów, promotorów i recenzentów związane z funkcjonowaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) określa *Zarządzenie nr 2 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z 30 stycznia 2019 r. w sprawie elektronicznego archiwizowania prac dyplomowych* (Zał. 36). Zgodnie z *Zarządzeniem nr 3 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie zasad weryfikacji pisemnych prac dyplomowych w ramach obowiązujących w Uniwersytecie w Białymstoku procedur antyplagiatowych* na Wydziale Prawa funkcjonują koordynatorzy Archiwum Prac Dyplomowych (APD) wyznaczeni przez dziekana, a każda praca magisterska podlega weryfikacji w systemie JSA (Zał. 37).

Warunkiem ukończenia jednolitych studiów magisterskich na kierunku Prawo jest uzyskanie absolutorium (tj. uzyskanie wszystkich zaliczeń, złożenie egzaminów oraz realizacja praktyk przewidzianych programem studiów), przygotowanie pracy magisterskiej i złożenie egzaminu magisterskiego. Warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego ujęte zostały we wspomnianym *Komunikacie nr 1 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 stycznia 2020 r.*, opublikowanym wraz z innymi niezbędnymi informacjami i załącznikami na stronie internetowej Wydziału (Zał. 35). Student winien zamieścić pracę w APD wraz ze stroną tytułową i spisem treści w formacie PDF, a także wprowadzić do APD skan podpisanego oświadczenia, które dotyczy m. in. kwestii autorstwa pracy czy zgodności treści pracy złożonej w dziekanacie i przesłanej w pliku do APD. Weryfikację spełnienia formalnych kryteriów przystąpienia do egzaminu dyplomowego przeprowadza pracownik dziekanatu oraz promotor (w ramach kompetencji weryfikowania

kompletności i poprawności informacji oraz plików załączonych przez studenta w APD).

W tym miejscu w szczególności należy wskazać, że opiekę promotorską pełnią w tym zakresie doświadczeni pracownicy wydziału, co daje gwarancję wysokiego poziomu prezentowanych prac i w rezultacie - rzetelnych kwalifikacji absolwentów. Prace magisterskie przygotowywane są według ściśle określonych kryteriów, co warunkuje uzyskanie przez te pracę wartości naukowej. Studenci uczestniczą w proseminariach (IV rok) i seminariach (V) rok. Tematyka i treść pracy powinny odpowiadać treściom zawartym w sylabusie i spełniać określone efekty uczenia się.

Odrębne uchwały Rady Wydziału: nr 3478 z dnia 7 lutego 2020 r., nr 3427 z dnia 6 grudnia 2019 r., nr 3425 z dnia 15 listopada 2019 r., określają odpowiednio: szczegółowe kryteria formalne i merytoryczne przygotowania prac dyplomowych (Zał. 38), sposób zatwierdzania oraz warunki dokonywania zmian tematów pracy dyplomowych (Zał. 39), a także zasady przeprowadzenia egzaminu dyplomowego (Zał. 40). Tematy prac dyplomowych ze wskazaniem promotorów i recenzentów zatwierdza dziekan po uzyskaniu opinii Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia. Zmiana tematów może nastąpić nie później niż z dniem zakończenia przedostatniego semestru danego cyklu kształcenia (w przypadku studiów prawniczych – semestru 9). Student składa egzamin magisterski w formie ustnej przed trzyosobową komisją powołaną przez dziekana. W skład komisji wchodzi: dziekan lub prodziekan (albo wskazany przez dziekana nauczyciel akademicki), promotor pracy magisterskiej i recenzent. Student odpowiada na trzy pytania: jedno z zakresu przygotowanej przez siebie pracy magisterskiej i dwa losowane z katalogu pytań opracowanych dla danego seminarium. Ostateczny wynik studiów jest sumą trzech elementów: 0,7 średniej arytmetycznej z przebiegu studiów, 0,2 oceny pracy dyplomowej oraz 0,1 oceny egzaminu dyplomowego.

W odniesieniu do rodzaju, formy, tematyki i metodyki prac egzaminacyjnych, a także pracy dyplomowej (magisterskiej) dodać należy, że są one określone szczegółowo w sylabusie przedmiotu. Obowiązkiem prowadzącego jest ich sprecyzowanie w sylabusie w odniesieniu do przypisanych przedmiotowi efektów uczenia się. Prace magisterskie przybierają charakter prac dogmatycznych oraz dogmatyczno-empirycznych. Ich tematyka jest różnorodna, dostosowana do profilu seminarium. Podejmowane w pracach problemy badawcze mają niekiedy także postać interdyscyplinarną.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

Wartym podkreślenia jest funkcjonowanie na Wydziale Centrum Praktyk Sądowych (CPS). Praktyka w CPS stanowi wyjątkowe doświadczenie na studiach, gdyż pracują pod opieką sędziów, którzy z dużym zaangażowaniem dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem. Niepodważalną zaletą tych praktyk jest także to, że część z nich odbywa się w sądzie, a studenci pracują nad jednym stanem faktycznym sprawy realnie zawisłej w sądzie. Sędziowie na kanwie sprawy przedstawiają faktyczne problemy prawne, ale także mają możliwość w szerszym kontekście zaprezentować szereg istotnych

aspektów funkcjonowania sądownictwa, jak np. specyfiki poszczególnych rodzajów spraw, roli stron (uczestników) postępowania sądowego, znaczenia wewnętrznego toku postępowania z dokumentacją sądową.

Działalność CPS ukierunkowana jest na organizowanie specjalnych, zinstytucjonalizowanych, cyklicznych praktyk w sądach, gdzie pod opieką profesjonalistów (sędziów) studenci mogą uczestniczyć w rozprawach sądowych, omawiać rzeczywiste stany faktyczne oraz kończyć taką praktykę symulacją rozprawy sądowej.

Projekt ten jest bez wątpienia uniwersalny i daje możliwość realizowania w każdej jednostce naukowej kształcącej przyszłych prawników. Jego innowacyjność opiera się na oryginalnych i wypracowanych w ciągu ostatnich lat wzorcach współpracy jednostki badawczo-dydaktycznej z instytucjami wymiaru sprawiedliwości, na wypracowanym schemacie działania, opracowanym specjalnie dla tych zajęć. Tym niemniej, formuła CPS ewoluuje, czego potwierdzeniem jest przeprowadzenie w styczniu 2018 r. pierwszej symulacji mediacji z udziałem profesjonalnego mediatora oraz sędziego.

Korzystanie przez studentów z CPS charakteryzuje się skutecznością przejawiającą się w zdolności osiągania celów w sferze doskonalenia jakości kształcenia. Uczestnicy, oprócz możliwości zastosowania poznanych podczas studiów przepisów prawa procesowego i prawa materialnego, zdobywają umiejętność formułowania pism procesowych, przygotowywania wystąpień publicznych (np. mowa końcowa) prawidłowego identyfikowania elementów treści orzeczenia sądowego. Działalność CPS stanowi przykład spójnego łączenia teorii z praktyką, konfrontowania zdobytej wiedzy z doświadczeniem opiekunów (sędziów). Podkreślić trzeba także, że współpraca ta, oprócz oczywistych korzyści polegających na nabywaniu przez uczestników praktyk efektów uczenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, pozwala obu stronom na bieżąco weryfikować efektywność tego przedsięwzięcia. Dodatkowo pozwalają czynnym prawnikom podtrzymywać kontakt z jednostką akademicką, co nierzadko przejawia się w formie stałej współpracy przy innych okazjach (konferencje, szkolenia, spotkania z kołami naukowymi). W ten sposób spełniony zostaje także wymóg etyczności w odniesieniu do tego przedsięwzięcia, tzn. zgodności z normami i wartościami etycznymi oraz zasadami odpowiedzialności społecznej. Rolą profesjonalnych prawników, jako osób wysoko wykształconych, jest bowiem działanie na rzecz społeczeństwa, w interesie przyszłych pokoleń.

Zajęcia CPS odbywają się według ustalonego harmonogramu. Wstępem do rozpoczęcia praktyki jest zapoznanie studentów z wewnętrzną organizacją sądu, zasadami funkcjonowania sądu, metodyką pracy sekretariatów sądowych, charakterem i znaczeniem poszczególnych czynności (administracyjnych, orzeczniczych i pomocniczych) w sądzie. Następnie praktykanci biorą udział w

rozprawach sądowych i co szczególnie ważne, obserwując z bliska pracę sędziów, mają możliwość zadawania pytań, rozmowy z sędzią, wydającym orzeczenie w konkretnej sprawie.

Kolejne zajęcia odbywają się na Wydziale Prawa, wówczas studenci pracują nad konkretnym stanem faktycznym sprawy, która była przedmiotem sporu w sądzie. W tym czasie zapoznają się z unormowaniami dotyczącymi tej sprawy oraz przygotowują role procesowe. Studenci poznają zasady postępowania przed sądem kompleksowo, tzn. od momentu wszczęcia postępowania do jego zakończenia, przez poszczególne etapy – przygotowania rozprawy, przebiegu posiedzenia, postępowania dowodowego i wyrokowania. Finalna symulacja rozpraw sądowych jest oceniana przez publiczność, zaproszonych gości (tradycją jest udział i duże zainteresowanie licealistów oraz ich opiekunów), a także praktyków (sędziów, adwokatów, radców prawnych). Jest to jednocześnie doskonały element promocyjny wydziału.

Taki model praktyki uznać należy za wzorcowy, pozwala bowiem bez zbędnych barier poznać i przyswoić zasady funkcjonowania sądów jako organów wymiaru sprawiedliwości, a także przy okazji przybliżyć potencjalnie zainteresowanym uwarunkowania pracy nie tylko profesjonalnych prawników (sędziów, prokuratorów, radców prawnych i adwokatów), ale także innych osób związanych z prawidłową działalnością sądów (np. biegli sądowi, funkcjonariuszy policji). Działalność CPS bezsprzecznie może stanowić punkt odniesienia dla innych obszarów nauki, które w obecnych czasach nie mogą abstrahować od praktycznych aspektów ich funkcjonowania.

CPS funkcjonuje w ramach wydziału od dziesięciu lat. Wpisało się w świadomości studentów, dydaktyków i sędziów jako element stały kształcenia prawniczego w Białymstoku. Należy podkreślić życzliwość środowiska sędziowskiego dla tej formy uzupełnienia wiedzy (przejawiającą się m. in. w możliwość organizowania finalnych symulacji w budynku Sądu Rejonowego), a także stałe wsparcie władz wydziału, co zapewnia niezakłóconą kontynuację tej formuły kształcenia i jej rozwój (wspomniane rozszerzenie symulacji o element mediacji). Zajęcia odbywają się w obu semestrach. CPS tworzy pięć sekcji (grup), z których każda posiada swojego opiekuna z wydziału oraz opiekuna sędziego (sekcja prawa karnego, cywilnego, pracy i ubezpieczeń społecznych, administracyjna oraz rozwiązywania i rozstrzygania sporów (mediacji)). Studenci realizują praktykę w Sądzie Rejonowym w Białymstoku, Sądzie Okręgowym w Białymstoku i Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Białymstoku. Powyższe potwierdza, że model CPS funkcjonujący na naszym wydziale charakteryzuje się powtarzalnością i trwałością wpływu na doskonalenie jakości kształcenia.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Tabela 1. Struktura zatrudnienia nauczycieli akademickich Wydziału Prawa w roku akad. 2019/2020*

Tytuł/stopień naukowy/tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Prawa	Liczba nauczycieli akademickich Wydziału Prawa prowadzących zajęcia na kierunku prawo				
		ogółem	z tego:			
			podstawowe miejsce pracy	dodatkowe miejsca pracy		
			w wymiarze pracy	niepełnym czasu	w wymiarze pracy	pełnym czasu
Prof. dr hab.	14	10	10	0	0	0
Dr hab.	28	25	25	0	0	0
Dr	57	45	41	4	0	0
Mgr	14	9	8	1	0	0
Razem	113	89	84	5	0	0

*Stan w czasie składania raportu

Na Wydziale Prawa zatrudnionych jest 113 nauczycieli akademickich, z czego zajęcia na kierunku Prawo prowadzi 89 osób. Stosunek liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich wydziału realizujących dydaktykę na ocenianym kierunku wynosi 13. Nauczyciele prowadzący zajęcia przypisane do dyscypliny wiodącej nauki prawne posiadają tytuły/stopnie naukowe/tytuły zawodowe w zakresie nauk prawnych. W procesie kształcenia uczestniczą także doktoranci studiów prawniczych, którzy prowadzą/współprowadzą zajęcia w ramach realizacji praktyk określonych w programach studiów doktoranckich, a także specjaliści oraz pracownicy wydziałów realizujących badania naukowe w innych dyscyplinach wspomagający proces kształcenia, w przypadku tych przedmiotów, które realizują efekty kształcenia z zakresu dyscyplin innych niż nauki prawne. Zajęcia z języka obcego prowadzone są przez lektorów Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UwB oraz kierownika Centrum Prawniczego Języka Angielskiego Wydziału Prawa, natomiast z technologii informacyjnej dla prawników - przez pracowników Pracowni Komputerowej Wydziału Prawa oraz Działu Aplikacji Komputerowych UwB posiadających praktyczną wiedzę w tym zakresie.

Kadra realizująca kształcenie odznacza się wysokim i uznanym dorobkiem naukowym oraz wszechstronnym przygotowaniem dydaktycznym. Zakres prowadzonych badań, tematyka publikacji naukowych oraz ich doświadczenie zawodowe są zgodne z zagadnieniami realizowanymi podczas zajęć. Pozwalają one również na przekazywanie studentom aktualnej wiedzy zgodnie z dobrymi praktykami dydaktycznymi. Pracownicy, przede wszystkim dzięki uczestnictwu w szkoleniach prowadzonych cyklicznie przez Dział Aplikacji Komputerowych, przygotowani są do prowadzenia

zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w formule e-learning, *blended learning*. Dzięki wyjazdom zagranicznym nauczyciele akademicy czerpią doświadczenie z partnerskich uczelni i wykorzystują je w prowadzonej dydaktyce.

Kadra wypracowuje własne zasoby dydaktyczne - pracownicy są autorami szeregu różnorodnych materiałów dydaktycznych, w tym przede wszystkim: podręczników, skryptów, kazuś, repetytoriów, schematów i tablic, w tym również wydawanych przez najlepsze wydawnictwa prawnicze i stosowanych w innych uczelniach w kraju.

W tym zakresie warto wskazać m.in.:

- 1) Andruszkiewicz M., Breczko A., Oliwniak S. (red.), Filozoficzne i teoretyczne zagadnienia demokratycznego państwa prawa, Temida 2, Białystok 2015;
- 2) Bagan-Kurluta K., Prawo prywatne międzynarodowe, C.H. Beck (5 wydań), Warszawa 2017;
- 3) Banasiuk J., Sieńczyło-Chlabicz J., Zawadzka Z., Prawo własności intelektualnej, Wolters Kluwer, Seria Akademicka, Warszawa 2015;
- 4) Bieliński A., Pannert M., Prawo rodzinne, 3. wydanie, C.H. Beck, Warszawa 2019;
- 5) Bieliński A., Pannert M., Prawo cywilne - część ogólna. Prawo rzeczowe, wyd. 5, C.H. Beck, Warszawa 2018;
- 6) Boratyńska K.T., Chojniak Ł., Jasiński W., Postępowanie karne. Studia Prawnicze C.H. Beck, wyd. 3 zmienione, Warszawa 2018;
- 7) Bożyk S. (red.), Ustroje konstytucyjne wybranych państw europejskich, Temida 2, Białystok 2020;
- 8) Bożyk S. (red.), Prawo konstytucyjne, Temida 2, Białystok 2020;
- 9) Dowgier R., Sieńko R., Prawo podatkowe. Minirepetytorium, Wolters Kluwer, Warszawa 2017;
- 10) Dowgier R., Zenc R., Podatkowa pomoc publiczna udzielana przez gminy w pytaniach i odpowiedziach, Taxpress, Warszawa 2015;
- 11) Drozdowska U., Konik P., Pannert M., Zobowiązania. Część ogólna, red. T. Mróz, C.H. Beck, (3 wydania), Warszawa 2019;
- 12) Etel M., Undertaking, conducting and terminating economic activity in Poland, Temida 2, Białystok 2014;
- 13) Guzik-Makaruk E.M., Laskowska K., Zatyka E., Przewodnik po prawie karnym. Tablice, Orzecznictwo, Kazusy, wyd. 3, Wolters Kluwer Business, Warszawa 2016;
- 14) Jamróz A., L. Jamróz (red.), Prawa jednostki w demokratycznym państwie prawa. Zagadnienia wybrane, Temida 2, Białystok 2016;
- 15) Jamróz L., The Constitutional Tribunal in Poland in the context of Constitutional Judiciary, Temida 2, Białystok 2014;

- 16) Kokot J., Perkowski M., Żołnierski A., MŚP i fundusze Unii Europejskiej. Przewodnik beneficjenta po programach operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020, Warszawa 2015;
- 17) Kulesza C., Starzyński P., Postępowanie karne, C.H. Beck, Warszawa 2020;
- 18) Mróz T., Stec M. (red.), Prawo gospodarcze prywatne, C.H. Beck (5 wydań), Warszawa 2018;
- 19) Pływaczewski E.W., Redo S., Guzik-Makaruk E.M., Laskowska K., Filipkowski W., Glińska E., Jurgielewicz-Delegacz E., Perkowska M., Kryminologia - stan i perspektywy rozwoju: z uwzględnieniem założeń Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2019;
- 20) Presnarowicz S., Sudavičius B. (red.), System finansów publicznych Polski i Litwy, Temida 2, Białystok 2017;
- 21) Rutkowska-Sowa M., Sieńczyło-Chlabicz J., Zawadzka Z., Nowikowska M., Prawo własności intelektualnej, Wolters Kluwer, Seria Akademicka, Warszawa 2018;
- 22) Sieńczyło-Chlabicz J., Zawadzka Z., Nowakowska M., Prawo prasowe, wyd. 1, Wolters Kluwer, Warszawa 2019;
- 23) Sierocka H., Potocka D., Legal English – Niezbędnik przyszłego prawnika” Teacher’s Book, C.H. Beck, Warszawa 2015.

Na odrębną uwagę zasługują dydaktyczne opracowania obcojęzyczne, w tym cykl kilkunastu publikacji wydawanych od 2011 r. w ramach serii Białystok Law Books oraz podręcznik do nauki prawniczego języka angielskiego.

Ponadto zdecydowana większość pracowników wydziału legitymuje się autorstwem fragmentów (części, rozdziałów, podrozdziałów) w wieloautorskich podręcznikach akademickich. Co więcej, w ramach własnych zasobów dydaktycznych pracownicy przygotowują również prezentacje multimedialne, zestawy kasusów, pytania sprawdzające, e-kursy i inne zasoby przydatne w pracy ze studentami (Część III raportu, zał. nr 2, cz. I, pkt 4).

Osiągnięcia dydaktyczne dotyczą także aspektu popularyzacji nauki, która przejawia się w rozmaitych formach, zazwyczaj o charakterze cyklicznym, a udział w tym obszarze charakteryzuje w zasadzie każdego pracownika wydziału. Jako przykłady można w tym miejscu wymienić: pełnione funkcje redaktorów naczelnych oraz redaktorów tomów, udział w radach naukowych i programowych, pełnione funkcje recenzentów w renomowanych czasopismach naukowych; organizacja międzynarodowych warsztatów dla nauczycieli i tłumaczy prawniczego języka angielskiego; współorganizacja na wydziale corocznego Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Prawie Konstytucyjnym; współorganizacja Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym; organizacja Olimpiady Wiedzy o Świecie Antycznym, kierowanej do uczniów szkół ponadpodstawowych z całego kraju (w latach 2014/15; 2015/16, 2016/17, 2019/20); członkostwo w komisjach i jury olimpiad oraz

konkursów (w tym ogólnopolskich na najlepsze prace magisterskie); przygotowanie pytań i opieka merytoryczna nad organizowanym corocznie Konkursem z Prawa Administracyjnego oraz Konkursem z Postępowania Administracyjnego i Sądowoadministracyjnego; coroczne konkursy na eseje i glosy m.in. z dziejów myśli polityczno-prawnej, z prawa konstytucyjnego, z prawa gospodarczego publicznego; coroczne spotkania z maturzystami; prowadzenie warsztatów m. in. w ramach Podlaskiego Festiwalu Nauki i Sztuki oraz Dni Edukacji Prawniczej, organizowanych przez ELSA Białystok; organizacja „Dyktanda Prawniczego” – cyklicznego wydarzenia w ramach Dni Wydziału Prawa, którego celem jest promocja kultury słowa pisanego, zasad poprawnej polszczyzny oraz sprawdzenie znajomości zasad ortografii wśród studentów; organizacja i prowadzenie spotkań, warsztatów i szkoleń w ramach corocznych Dni Wydziału Prawa.

Pracownicy wydziału regularnie pełnią także funkcję opiekunów naukowych i merytorycznych studentów biorących udział w konkursach (stypendialnych, z zakresu wiedzy akademickiej oraz na najlepsze prace magisterskie), Olimpiadach i konferencjach naukowych (Część III raportu, zał. nr 2, cz. I, pkt 4).

Należy podkreślić, że nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku Prawo posiadają także kompetencje merytoryczne i dydaktyczne do prowadzenia zajęć w językach obcych. Jakość kadry badawczo-dydaktycznej wydziału, w odniesieniu do jej dorobku naukowego i kompetencji dydaktycznych oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Prowadzi to do osiągnięcia przez studentów kompetencji zawodowych, a poprzez aktywne włączenie studentów w prowadzone badania naukowe, uzyskanie przez nich również kompetencji do prowadzenia działalności naukowej.

Obsada zajęć zawsze następuje z uwzględnieniem naukowej oraz dydaktycznej specjalizacji poszczególnych pracowników i przybiera wymiar zapewniający najwyższą ich jakość. Kryterium doboru stanowi doświadczenie naukowe, zawodowe oraz kompetencje dydaktyczne. Dodatkowo, moduły obejmujące badania naukowe prowadzone są przy jednoczesnym włączaniu w proces badawczy i publikacyjny studentów, np. poprzez ich pracę w kołach naukowych (Szerzej: Kryterium 8). Współpraca wykładowców ze studentami obejmuje także prace badawcze prowadzone w ramach katedr, projektów krajowych i międzynarodowych. Kolejną formą aktywizacji studentów w prowadzoną przez kadrę działalność naukową i dydaktyczną jest ich udział w konferencjach krajowych, a także międzynarodowych.

Rekrutacja na stanowiska nauczycieli akademickich prowadzona jest w drodze konkursów zgodnie z Ustawą prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz według procedur określonych w Statucie UwB.

Kadra jest przygotowana i stale szkolona w zakresie kompetencji dydaktycznych, metod i technik kształcenia na odległość. Każdy pracownik przechodzi odpowiednie szkolenie w zakresie BHP.

Wydział stale wspiera i motywuje do rozwoju naukowego i dydaktycznego. W roku akad. 2019/2020 zostały wprowadzone nowe zasady podziału środków finansowych na poszczególne katedry, który zależy od liczby zatrudnionych osób oraz posiadanych przez nich tytułów/stopni naukowych/zawodowych. Środki te są przeznaczane na dofinansowanie artykułów i monografii punktowanych, tłumaczeń publikacji i wniosków grantowych, udziału w konferencjach naukowych i szkoleniowych, organizacji konferencji. Wdrożono również wspomaganie rozwoju w formie dofinansowania kosztów publikacji monografii habilitacyjnych i profesorskich. Zgodnie z Ustawą prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wydział finansuje koszty postępowań doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich pracowników. System wsparcia kadry stymuluje jej rozwój, stabilizuje zatrudnienie i motywuje do wszechstronnego doskonalenia naukowego i dydaktycznego.

Tabela 2. Rozwój nauczycieli akademickich w zakresie awansów naukowych

ROK	STOPIEŃ DOKTORA	STOPIEŃ DOKTORA HABILITOWANEGO	TYTUŁ PROFESORA
2015	1	5	3
2016	-	1	1
2017	2	3	3
2018	1	1	1
2019	5	2	-
2020	-	3	-
Razem	9	15	8

W roku akad. 2019/2020 w ramach systemu motywacyjnego została podjęta Uchwała nr 3421 Rady Wydziału Prawa UwB z dnia 15 listopada 2019 r. (Zał. 41), zgodnie z którą dziekan raz w roku przyznaje pracownikom dodatki za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną na podstawie wypełnionych przez pracowników ankiet, które jednocześnie stanowią sposób weryfikacji ich aktywności.

W przypadku corocznie przyznawanych przez rektora nagród za działalność naukową, dziekan wnioskuje o ww. nagrody dla osób, które w danym roku akademickim uzyskały awans naukowy oraz dla pracowników zdobywających największą liczbę punktów za publikacje.

Wszyscy nauczyciele akademicki, zgodnie z obowiązującymi przepisami, są poddawani ocenie w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej, przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych, na podstawie Regulaminu okresowego oceniania nauczycieli akademickich Uniwersytetu w Białymstoku (Zał. 42).

W zakresie oceny jakości dydaktyki brane są pod uwagę opinie studentów wyrażone w ankietach oraz hospitacje zajęć dokonywane przez dziekana lub upoważnionych przez niego kierowników katedr/zakładów/pracowni. Wyniki ankietyzacji i hospitacji w każdym roku akademickim są poddawane analizie w sprawozdaniu z funkcjonowania wydziałowego systemu jakości kształcenia, a wnioski z niej płynące pozwalają na podjęcie stosownych działań w celu doskonalenia jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych przez poszczególnych członków kadry.

Pracownicy mają adekwatne do ich kompetencji obowiązki dydaktyczne poza prowadzeniem zajęć, np. opieka nad praktykami, opieka nad kołami naukowymi czy rozbudowane indywidualne konsultacje.

Wydział stara się być atrakcyjnym miejscem pracy dla zatrudnionych osób, poprzez tworzenie przyjaznej atmosfery. Dbą o stały rozwój pracowników także w zakresie zapewnienia kadrze umiejętności interpersonalnych, skutecznej komunikacji w zespole, sposobów rozwiązywania konfliktów i reagowania w sytuacjach naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji czy przemocy. Realizacji tego celu służą obowiązujące Zasady reagowania na konflikty, dyskryminacje i przemoc oraz zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa (Zał. 34) oraz szkolenie w formie e-learningowej dotyczące podstaw procesu komunikacji.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

Na szczególną uwagę zasługuje podręcznik Legal English – Niezbędnik przyszłego prawnika autorstwa dr Haliny Sierockiej wydany w 2011 r. Do tej pory doczekał się on wielu wznowień (wydany już w liczbie 5000 egzemplarzy), jest wiodącym podręcznikiem na lektoratach na wydziałach prawa w Polsce. W roku 2013 projekt „Opracowanie podręcznika do nauki prawniczego języka angielskiego Legal English – niezbędnik przyszłego prawnika” został nagrodzony prestiżową nagrodą European Language Label (Europejski znak innowacyjności w dziedzinie nauczania i uczenia się języków obcych). Legal English – Niezbędnik przyszłego prawnika Teacher’s Book (aut. D. Potocka i H. Sierocka) to publikacja przygotowana z myślą o nauczycielach pracujących z podręcznikiem Legal English – Niezbędnik przyszłego prawnika. Książka, oprócz cennych wskazówek metodycznych, zawiera klucz do zadań, teksty nagrań oraz dodatkowe informacje z zakresu prawa, które mogą być pomocne w nauczaniu prawniczego języka angielskiego.

Podkreślić również należy, iż liczna grupa nauczycieli akademickich wydziału łączy pracę na Uniwersytecie z wykonywaniem zawodów prawniczych, rolą ekspertów w instytucjach krajowych itp.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Wydział Prawa mieści się w budynku przy ul. Mickiewicza 1, w ścisłym centrum Białegostoku, z dobrym dostępem do komunikacji publicznej (bezpośrednie połączenia z dworcami PKS i PKP).

Wydział dysponuje:

- 4 salami wykładowymi, wyposażonymi w nagłośnienie, rzutniki, ekrany zdalnie sterowane, komputery lub laptopy z aktualnym oprogramowaniem oraz tablice suchościeralne. Jedną z nich jest sala audytoryjna (na 380 miejsc), wyposażona w system nagłośnienia konferencyjnego, system prezentacji obrazu i cyfrowy system tłumaczeń symultanicznych oraz pętlę induktofoniczną wspomagającą słyszenie osób niedosłyszących. Jest klimatyzowana, wyposażona w sterowane rolety okienne i sterowane oświetlenie. Zamontowano w niej drzwi antypaniczne, przez które wychodzi się bezpośrednio na podwórze. Pozostałe dwie sale wykładowe (na 202 i 140 miejsc) mają zamontowane na stałe krzesła i odkładane stoliki, natomiast jedna sala (na 180 miejsc) wyposażona jest w mobilne krzesła z pulpitemi.
- 10 salami ćwiczeniowymi (o łącznej liczbie 454 miejsc), z zamontowanymi rzutnikami, sterowanymi ekranami oraz komputerami lub laptopami z aktualnym oprogramowaniem. Sale są wyposażone w ławki i krzesła lub krzesła z pulpitemi oraz tablice suchościeralne lub *flipchart* (na papier). Jedną z sal ćwiczeniowych, tzw. sala sądowa, jest przystosowana do prowadzenia symulacji rozpraw sądowych. Wyposażona jest w komputer oraz w zdalnie sterowany rzutnik i ekran. Dla wygody studentów, ławy zostały wyposażone w odkładane stoliki. Na potrzeby przeprowadzania symulacji rozpraw studenci mają do dyspozycji togi (1 adwokacką, 1 prokuratorскую, 3 sędziowskie, 2 radcowskie), łańcuch sędziowski i młotek.
- 19 salami seminaryjnymi (o łącznej liczbie 330 miejsc), w każdej z nich znajduje się stół konferencyjny z ustawionymi wokół krzesłami, tablica typu *flipchart* oraz komputer z aktualnym oprogramowaniem.
- pracownię kryminalistyki (na 30 miejsc), wyposażoną w komputer multimedialny z dostępem do Internetu, drukarkę ze skanerem, rzutnik i telewizor. Studenci podczas zajęć mogą korzystać z urządzeń do badania dokumentów publicznych, testerów uniwersalnych do sprawdzania autentyczności druków wartościowych, zestawów do ujawniania śladów linii papilarnych oraz zestawów daktyloskopijnych, jak również z zestawów do informatyki śledczej. Na ścianach pracowni zawieszono są tablice poglądowe, a w gablotach wyłożone są repliki broni.
- salą posiedzeń (na 68 miejsc), klimatyzowaną, wyposażoną w zdalnie sterowany rzutnik i ekran, w nagłośnienie z rejestracją dźwięku, telewizor do zastosowań multimedialnych oraz system do głosowania. Sala jest udostępniana pracownikom i studentom.

- pracownią komputerową (23 stanowiska komputerowe), klimatyzowaną, wyposażoną w rzutnik i ekran, drukarkę sieciową oraz skaner z automatycznym podajnikiem. Można w niej korzystać z sieci Internet i sieci bezprzewodowej (EDUROAM) oraz z oprogramowania: MS Office Standard 2016 (Word, Excel, PowerPoint), systemów informacji prawnej LEX i Legalis oraz bazy czasopism i książek Polska Bibliografia Prawnicza. Z pracowni można korzystać 6 dni w tygodniu (pon.-czw. w godz. 8:00-16:30, pt. 8:00-15:30, sob. 8:00-13:00), z wyłączeniem godzin, w których prowadzone są zajęcia.

Wszystkie jednostki organizacyjne Wydziału Prawa (katedry, zakłady, pracownie) wyposażone są w komputery i drukarki lub urządzenia wielofunkcyjne. Pracownicy tych jednostek mogą korzystać z sieci Internet, oprogramowania służącego do edycji dokumentów MS Office oraz systemów informacji prawnej LEX i Legalis. Z bazy Legalis studenci i pracownicy mogą również korzystać poza uczelnią (np. z domu).

Na wszystkich wydziałach UwB funkcjonuje sieć bezprzewodowa EDUROAM, z którą mogą połączyć się wszyscy studenci i pracownicy oraz uwierzytelnieni goście za pośrednictwem swoich urządzeń (laptopy, tablety, smartfony itp.). Uczelnia wykorzystuje do obsługi studiów Uniwersytecki System Obsługi Studenta, do którego dostęp mają wszyscy pracownicy i studenci na terenie jednostki i poza nią. Funkcjonuje również aplikacja Mobilny USOS UwB, która pozwala na dostęp z urządzeń mobilnych z systemem Android. Do zdalnego prowadzenia zajęć używana jest platforma e-learningowa Blackboard.uwb.edu.pl. Na Wydziale Prawa dostępna jest również platforma do usług wideokonferencji Platon (<https://vc.pionier.net.pl/>) która pozwala na przeprowadzanie zdalnych wideopółczeń oraz telekonferencji przy użyciu wideoterminala Life-Size.

Oddzielne pomieszczenia w budynku posiadają Studencka Poradnia Prawna (wyposażona w 2 komputery, 2 laptopy, urządzenie wielofunkcyjne, niszczarkę) oraz Samorząd Studencki (z 2 komputerami, lodówką, mikrofalówką). Uwzględniając potrzeby kół naukowych i organizacji studenckich oraz prowadzone przez nich działania, studentom umożliwiono korzystanie z pomieszczeń na wydziale poza zajęciami, także w godzinach wieczornych, a nawet nocnych (pozwala na to całodobowe funkcjonowanie portierni). Studenci korzystają z tej możliwości.

Wydział jest przystosowany do przyjmowania na studia osób z niepełnosprawnościami. Pozwalają na to: parking z wyznaczonymi miejscami, podjazd, winda, toaleta, pętla indukcyjna wspomagająca słyszenie osób niedosłyszących w auli audytoryjnej, stanowisko komputerowe dostosowane do potrzeb osób niedowidzących w czytelnicy, kserokopiarka w pomieszczeniu bibliotecznym (z której bezpłatnie mogą korzystać studenci z niepełnosprawnościami), a także automatycznie rozsuwane drzwi w Bibliotece. W celu zwiększenia dostępności budynku do potrzeb osób niewidomych, pomieszczenia oznakowano naklejkami w alfabecie Braille'a. Dla bezpieczeństwa użytkowników, podjazd dla osób z niepełnosprawnością ruchową wraz z przylegającymi do niego

schodami oraz schody fasady wyposażono w instalację przeciwoślodzeniową.

W związku ze zwiększającą się liczbą studentów obcokrajowców na drzwiach wszystkich pomieszczeń, w tym katedr, zakładów, pracowni i biblioteki umieszczono tabliczki informacyjne również w języku angielskim. Wszystkie pomieszczenia dziekanatów są klimatyzowane, wyposażone w komputery, kserokopiarki i niszczarki. Na parterze budynku znajdują się dwie ogólnodostępne samoobsługowe, płatne kserokopiarki. W portierni budynku znajdują się dwa rzutniki przenośne, dwa laptopy i przenośny ekran, z których mogą korzystać pracownicy i studenci. Wydział posiada 2 mobilne kabiny do tłumaczeń symultanicznych, które, w zależności od potrzeb, mogą być ustawiane w różnych salach. W pracowni komputerowej dostępne są instrukcje obsługi m.in. skanera, drukarki sieciowej czy rzutnika. Informatycy pracujący w pokoju udzielają też na bieżąco wyjaśnień i pomagają rozwiązywać problemy techniczne.

Wydział posiada własny parking na ok. 100 miejsc, z którego korzystają pracownicy i studenci. W dni robocze na parking mogą wjechać ci studenci i pracownicy, którym wydano pilot otwierający szlaban na parking. Natomiast w weekendy parking jest otwarty dla wszystkich studentów i pracowników, co stanowi duże udogodnienie dla studentów niestacjonarnych, dojeżdżających na zajęcia własnymi samochodami spoza Białegostoku. Dostępna jest także szatnia, która może przyjąć 860 okryć. Studenci niestacjonarni mogą w niej również przechować torby podróżne.

W podziemiach budynku znajduje się bufet na ok. 90 miejsc, w którego menu znajdują się zarówno przekąski, jak i dania obiadowe. W okresie wiosenno-letnim na tarasie przed bufetem ustawione są stoliki i parasole. Na holach I. i II. piętra ustawionych jest łącznie 9 automatów z napojami zimnymi i gorącymi oraz z przekąskami. Miejsca te, będąc oddalone od sal, stanowią przestronne strefy relaksu dla studentów. Strefa relaksu z kanapami i stolikiem znajduje się również w *foyer* auli. Na wszystkich korytarzach zamontowano stoliki i ustawiono ławy, z których korzystają studenci oczekujący na zajęcia, egzaminy itp. Znajdują się tam także gabloty informacyjne (dziekanatu, katedr i organizacji) i tablice do wywieszania informacji studenckich.

Na każdej kondygnacji budynku znajdują się sanitariaty: na parterze damski i męski – w lewej części budynku, na I piętrze (2 damskie, 3 męskie, toaleta dla osób z niepełnosprawnościami i toaleta dla personelu) – w lewej i prawej części budynku, na II piętrze (2 damskie – w prawej i lewej części budynku i 1 męski – w lewej części budynku). Sanitariaty wyposażone są w pojemniki z papierem toaletowym, mydłem oraz w suszarki do rąk.

Budynek podlega okresowej kontroli stanu technicznego sprawności obiektu budowlanego. Przeprowadzane są przeglądy techniczne (konstrukcyjno-budowlane, sanitarne, elektryczne). Przeprowadzane są także okresowe kontrole instalacji przewodów wentylacyjnych, sprzętu ppoż., klimatyzacji, windy. Na bieżąco stan techniczny monitoruje administrator budynku oraz konserwator. W związku z koniecznością wymiany stropów w części budynku, w 2019 r. została wykonana

dokumentacja projektowo-kosztorysowa.

Na parterze budynku znajduje się Biblioteka Prawnicza. Jest ona częścią Biblioteki Uniwersyteckiej im. J. Giedroycia, która ma kilka lokalizacji. Biblioteka Uniwersytecka im. J. Giedroycia gromadzi piśmiennictwo polskie i zagraniczne w zakresie odpowiadającym potrzebom uniwersytetu, w tym z dyscypliny nauk prawnych. Umożliwia studentom i pracownikom dostęp do swoich zasobów w formie tradycyjnej oraz *on-line* do wydawnictw elektronicznych (pełnotekstowych i abstraktów), w tym do książek elektronicznych na platformie EBSCO oraz IBUK libra. Biblioteka Prawnicza dla zapewnienia komfortu czytelnikom, została oddzielona od reszty budynku przeszkloną ścianką z automatycznie otwieranymi drzwiami, a jej pomieszczenia są klimatyzowane. Czytelnia składa się z 2 pomieszczeń. Jedno wykorzystywane jest jako miejsce „pracy cichej”. W czytelni zamontowano dodatkowe gniazda elektryczne - aktualnie czytelnicy mogą podłączyć swój sprzęt przy 32 stanowiskach. W drugim pomieszczeniu czytelni znajduje się ok. 7 tysięcy książek w wolnym dostępie oraz bieżące numery czasopism (ok. 90 tytułów). Czytelnicy mają do dyspozycji łącznie 70 miejsc, w tym 13 stanowisk komputerowych z dostępem do elektronicznych baz naukowych oraz 1 stanowisko komputerowe dostosowane do potrzeb osób niedowidzących. W czytelni znajduje się skaner i drukarka sieciowa. W jednym pomieszczeniu znajduje się punkt rejestracji użytkowników biblioteki oraz wypożyczania i zwrotu książek, wyposażony w kserokopiarkę przeznaczoną dla studentów z niepełnosprawnościami oraz 1 stanowisko komputerowe z dostępem do katalogów. W bibliotece znajdują się dwa magazyny książek oraz pracownia bibliotekarzy z zapleczem socjalnym. Dla wygody czytelników, na holu przy czytelni ustawione są szafy ze skrytkami (38 skrytek), w których osoby korzystające z czytelni mogą zostawić zbędne rzeczy. Biblioteka jest czynna przez siedem dni w tygodniu (pon.-pt. w godz. 9:00-18:00, sob. w godz. 9:00-15:00, ndz. 9:00-13:00), a więc korzystanie z czytelni, wypożyczalni, katalogów i komputerowych baz danych dostosowane jest do potrzeb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

W Bibliotece Prawniczej zatrudnionych jest 6 osób w pełnym wymiarze czasu: 5 osób z wykształceniem wyższym bibliotekoznawczym, 1 osoba z wykształceniem wyższym - filologia angielska. Jeden z pracowników jest wyznaczony do obsługi studentów i pracowników przyjeżdżających w ramach programów wymiany (przede wszystkim Erasmus+). Dwóch pracowników posiada certyfikaty z obsługi osób z niepełnosprawnościami. Na prośbę zainteresowanych osób sporządza się wydruki i zestawienia bibliograficzne z poszczególnych baz oraz udziela informacji bibliotecznej i bibliograficznej.

Biblioteka realizuje wszystkie funkcje biblioteczne, tj. gromadzenie, ewidencję, opracowanie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów. Stan księgozbioru na dzień 31.12.2019 r. to 50 864 wol., w tym: 39 588 wol. wydawnictw zwartych, ciągłych nieperiodycznych i zbiorów specjalnych, oraz 11 276 wol. (tj. 297 tytułów) czasopism. Aktualnie wpływa 148 tytułów wydawnictw periodycznych i

nieperiodycznych w tym: 84 tytuły – prenumerata krajowa; 3 tytułów – prenumerata zagraniczna; 59 tytułów – dary z Polski; 2 tytuły – dary zagraniczne. Biblioteka Prawnicza tworzy w programie Expertus bazę bibliograficzną rejestrująca dorobek pracowników Wydziału Prawa od roku 1998. Baza liczy 10 757 rekordów (stan na 21.02.2020 r.).

Wszystkie wydawnictwa opracowywane są pod względem formalnym i rzeczowym, tj. alfabetycznie i przedmiotowo (wg treści i formy), zgodnie z obowiązującymi zasadami NUKAT (Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny). Całość księgozbioru widoczna jest w elektronicznych katalogach powiązanych z zasobami i bazami Biblioteki Uniwersyteckiej.

Udostępnianie i obsługa użytkowników odbywają się w dwóch miejscach: czytelnicy i wypożyczalni. Do czytelnicy wstęp mają wszyscy chętni. Stosuje się tu udostępnianie prezencyjne. W działach tematycznych wystawionych jest ok. 7 tys. wol. książek oraz czasopisma bieżące. Do półek jest wolny dostęp. Pozostałe wydawnictwa wydawane są z magazynu na prośbę czytelnika. Wypożyczalnia jest zautomatyzowana. Odbywają się w niej wypożyczenia, zwroty, rezerwacja. Przedłużanie terminu zwrotu następuje przez komputer, z dowolnego miejsca. Zbiory są chronione elektronicznie.

W niewielkiej odległości od siedziby Wydziału Prawa (ok. 900 m), przy ul. Akademickiej 2, znajduje się Czytelnia Humanistyczna. Można w niej skorzystać z księgozbioru Kolekcji Humanistycznej oraz zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej m.in. z zakresu prawa. Czytelnia dysponuje stanowiskiem ze sprzętem i oprogramowaniem przeznaczonym dla osób słabowidzących i niewidomych oraz niedosłyszących. Można skorzystać tam z: autolektora, komputera posiadającego zainstalowany syntezytor mowy powiększający oraz przekształcający tekst na pismo Braille'a, urządzenia dotykowego pozwalającego uzyskać dostęp do informacji graficznej, powiększalnika dołączonego do stanowiska komputerowego, brajlowskiej drukarki, przenośnej elektronicznej maszyny do pisania (służącej do nauki Braille'a oraz jako przenośny notatnik), odtwarzacza elektronicznej książki mówionej, telewizora LCD przeznaczonego dla osób niedowidzących i niedosłyszących (wraz z odtwarzaczem *Blu-ray* i głośnikami), wieży HIFI (wzmacniacz, odtwarzacz CD, magnetofon kasetowy, głośniki) oraz powiększalnika stacjonarnego manualnie powiększającego obraz znajdujący się przed kamerą od 4 do 30 razy. Stanowisko jest udostępniane dla wszystkich zainteresowanych w godzinach pracy Pracowni Zbiorów Specjalnych i Digitalizacji (pn.-pt., godz. 8.00-15.00). W budynku przy ul. Akademickiej 2 zlokalizowane jest też Centrum Dokumentacji Europejskiej (CDE), którego inicjatorem powstania był Wydział Prawa. Gromadzi ono i udostępnia dokumenty oraz wydawnictwa powstające w instytucjach Unii Europejskiej. Zbiory CDE w Białymstoku liczą obecnie około 6 600 woluminów wydawnictw zwartych zakupionych przez wydział oraz ponad 175 tytułów czasopism. CDE świadczy usługi dla studentów i pracowników naukowych uniwersytetu oraz dla każdego zainteresowanego problematyką integracji europejskiej. Od 2019 r. CDE posiada dostęp do

Systemu Informacji Prawnej Legalis - Prawo Europejskie. Materiały można kopiować za pomocą bezpłatnego skanera samoobsługowego znajdującego się w czytelni CDE. Na II. piętrze budynku zlokalizowane są pokoje pracy indywidualnej. Każdy pokój jest wyposażony w szerokie biurko, miękkie krzesło oraz szafki z zamykanymi na klucz szufladami. Można tam korzystać z dostępnych zbiorów bibliotecznych oraz materiałów własnych, a także z własnego sprzętu komputerowego. Umożliwia to wielodniową pracę użytkownika bez konieczności każdorazowego zabierania materiałów do domu. Rezerwacja dokonywana jest na zasadzie pierwszeństwa na okres jednego miesiąca.

Warto też wspomnieć, że studenci mają bezpłatny dostęp do zasobów specjalistycznych z zakresu kryminologii, stworzonych z prywatnych zbiorów pracowników wydziału, zlokalizowanych w Międzynarodowym Centrum Badań i Ekspertyz Kryminologicznych przy ul. Pogodnej 65. Kolekcja liczy ok. 555 książek i kilka tytułów pojedynczych numerów czasopism kryminologicznych oraz kilka cennych tytułów zagranicznych.

W Bibliotece Prawniczej studenci korzystają m.in. z następujących baz danych:

- Centralny Katalog on-line Biblioteki Uniwersyteckiej w systemie ALEPH - pozwala na przeszukiwanie zawartości księgozbiorów wszystkich bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego UwB (m.in. wg autora bądź innych opracowujących, tytułu, hasła przedmiotowego, wydawcy, dowolnego słowa);
- Multiwyszukiwarka PRIMO – pozwala na znalezienie i uzyskanie dostępu do pełnego spektrum materiałów bibliotecznych, drukowanych, elektronicznych i cyfrowych, niezależnie od ich formatu i lokalizacji (bazy);
- System Informacji Prawnej Lex Akademia – pozwala na dostęp do bazy Polska Bibliografia Prawnicza, czasopism online (48 tytułów), monografii, komentarzy i systemów prawnych;
- System Informacji Prawnej Legalis – pozwala na dostęp do komentarzy oraz monografii i czasopisma Wydawnictwa C.H. Beck, aktów źródłowych, orzecznictwa;
- ARSLEGE – baza zawierająca testy prawnicze;
- Oxford University Journal – prestiżowa baza obejmująca jedne z najczęściej cytowanych, recenzowanych czasopism z kolekcji tematycznych Humanities, Social Science oraz przede wszystkim Law;
- program HeinOnline - zapewnia dostęp do anglojęzycznej bazy danych amerykańskich oraz wybranych międzynarodowych periodyków (dostęp do tekstów całych artykułów w plikach pdf) i książek prawniczych (dostęp do całych książek w plikach pdf). Program składa się z 2 modułów: Law Journal Library (składającej się z około 930 tytułów periodyków prawniczych) oraz Legal Classics Library (składającej się z około 500 pozycji książkowych);

- Legal Source – baza zawierająca ponad 870 pełnotekstowych czasopism z zakresu prawa;
- Wideoteka WATCH DOCS – baza filmów z zakresu prawa człowieka (41 pozycji);
- Baza własna publikacji naukowych pracowników Wydziału Prawa;
- Bazy Biblioteki Uniwersyteckiej: baza prac magisterskich absolwentów UwB (wcześniej Filii UW); baza prac doktorskich i habilitacyjnych oraz baza publikacji o UwB;
- Repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku – są w nim gromadzone i udostępniane cyfrowe wersje publikacji naukowych, materiałów dydaktycznych i wydawnictw Uniwersytetu w Białymstoku, a w szczególności: prac doktorskich, wybranych prac dyplomowych, artykułów naukowych (preprint, postprint), materiałów konferencyjnych, kolekcji materiałów dydaktycznych, czasopism uniwersyteckich, sprawozdań i raportów;
- Podlaska Biblioteka Cyfrowa – platforma, w której skład wchodzi m.in. Kolekcja Naukowo-Dydaktyczna, zawierająca podręczniki dla studentów, monografie, skrypty i artykuły naukowe pracowników białostockich uczelni należących do Konsorcjum tworzących platformę.

Z przeważającej części baz można korzystać w domu. Kompletny wykaz baz zakupionych przez Uniwersytet znajduje się w Części III raportu, Załączniku nr 2, cz. I, pkt. 6.

Ostania ocena warunków kształcenia i organizacji studiów na Wydziale Prawa UwB została przeprowadzona według kryteriów zawartych w § 8 *Uchwały nr 1748 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 maja 2015 r.* (Zał. 43). Kolejna ocena będzie odbywać się w oparciu o *Uchwałę nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (Zał. 4). W corocznych sprawozdaniach z działania wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia z tego zakresu zawarte są między innymi takie elementy, jak: a) ocena zasobów bibliotecznych, w szczególności ich aktualizowania pod kątem potrzeb pracowników, studentów/doktorantów/uczestników studiów podyplomowych oraz ich dostępu do komputerowych baz danych, b) ocena jakości infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, wyposażenie laboratoriów, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do ilości studentów/doktorantów/uczestników studiów podyplomowych.

Sprawozdanie z działania systemu w roku akademickim 2018/2019, zawierające informacje o wynikach przeprowadzonych badań ankietowych oraz wnioskach do realizacji, stanowi Zał. 15. Ocena warunków kształcenia dokonywana jest za pomocą ankiet, które wypełniają anonimowo studenci i absolwenci w systemie USOS. W ramach monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów uwagi oraz propozycje zgłoszone przez studentów są poddawane analizie. Pracownicy na bieżąco zgłaszają wszelkie uwagi dotyczące infrastruktury i zasobów bezpośrednio władzom dziekańskim wydziału, Bibliotece Prawniczej lub też właściwym osobom odpowiedzialnym za poszczególne

elementy infrastruktury.

Władze dziekańskie dbają o jakość infrastruktury Wydziału Prawa, zapewniając odpowiednie do studiowania warunki organizacyjne oraz techniczne. Pracownicy Biblioteki Prawniczej stale rozbudowują księgozbiory, zapewniają przyjazną i sprawną obsługę czytelników oraz dbają o poprawę infrastruktury pomieszczeń. W oparciu o sylabusy dostarczane do Biblioteki Prawniczej, dokonywany jest zakup podstawowej literatury wymaganej przez prowadzących zajęcia. Brakujące tytuły w razie potrzeby są ściągane z Biblioteki Uniwersyteckiej lub pozyskiwane drogą wypożyczeń międzybibliotecznych. Czas oczekiwania na tak zamówioną książkę jest bardzo krótki. Studenci i pracownicy mają bezpośredni wpływ na zakupy książek i czasopism, wypełniając formularz na stronie biblioteki. Zakupy książek dokonywane są raz na trzy tygodnie. Nowości wydawnicze analizowane są raz na tydzień, powiadomienia przychodzą również pocztą elektroniczną. Czas realizacji zamówień wynosi 3-5 dni, a czas opracowania wydawnictw do 3 dni. Wszystkie wydawnictwa z najnowszym stanem prawnym trafiają do czytelników. Starsze wycofywane są do magazynu.

Sprzęt elektroniczny i audiowizualny jest systematycznie przeglądany (także pod kątem jego zgodności z zasadami BHP) przez specjalistę ds. aparatury i wydziałowych informatyków zatrudnionych na pełnych etatach.

Szczegółowe informacje znajdują się w Części III raportu, załączniku nr 2, cz. I, pkt. 6.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

W zakresie infrastruktury wyróżniające jest zorganizowanie na wydziale dwóch specjalistycznych pracowni: sali sądowej oraz Pracowni Kryminalistyki, które są wykorzystywane do trenowania specjalistycznych umiejętności studentów prawa.

Oddano do użytku dodatkową czytelnię, stanowiącą miejsce cichej pracy. W zakresie zasobów bibliotecznych i edukacyjnych wyróżnić należy możliwość korzystania z baz prawnych i naukowych o światowej renomie (m.in. HeinOnline, Oxford University Journals), co pozwala na oferowanie dostępu do rzetelnej i aktualnej wiedzy polskim oraz zagranicznym studentom i naukowcom. Nie bez znaczenia jest też wyznaczenie pracownika biblioteki do obsługi studentów przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+, przeszkolenie w zakresie obsługi studentów z niepełnosprawnościami oraz świadczenie ponadstandardowych usług (wydruków i zestawień bibliograficznych z baz) na rzecz studentów i pracowników wydziału.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Institucje otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi współpracuje uczelnia w zakresie projektowania i realizacji programu studiów na kierunku Prawo, stanowią podmioty publiczne i prywatne, wśród których są zarówno instytucje publiczne, samorządy zawodowe i uczelnie, jak też przedsiębiorstwa. Zasięg ich działalności ma charakter zarówno lokalny (miasto Białystok), regionalny (województwo podlaskie, pozostałe województwa Polski wschodniej), krajowy, jak i międzynarodowy. Udział tych podmiotów we wskazanym zakresie zależy od formy współpracy z Uczelnią, a te są zróżnicowane.

Do instytucji współpracujących z Uczelnią należą m.in.:

- 1) w zakresie projektowania i realizacji programu studiów - w ramach stałej Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa: Okręgowa Izba Radców Prawnych w Białymstoku, Okręgowa Rada Adwokacka w Białymstoku, Sąd Apelacyjny w Białymstoku, Sąd Okręgowy w Białymstoku, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Białymstoku, Izba Notarialna w Białymstoku, Izba Komornicza w Białymstoku, Prokuratura Regionalna w Białymstoku, Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku, Izba Administracji Skarbowej w Białymstoku, Podlaski Oddział Straży Granicznej, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Podlaski Urząd Wojewódzki, Urząd Miejski w Białymstoku, Podlaski Klub Biznesu (Zał. 44).
- 2) w zakresie realizacji programu studiów - uczelnie polskie w ramach programów wymiany akademickiej MOST²⁵;
- 3) w zakresie realizacji programu studiów – uczelnie zagraniczne w ramach programów wymiany międzynarodowej (Erasmus+ i inne)²⁶;
- 4) w zakresie realizacji programu studiów - w ramach praktyk m.in.: sądy, prokuratury, urzędy, instytucje ochrony i kontroli prawa, kancelarie prawnicze (Zał. 45).

Warto też wskazać, że zajęcia na ocenianym kierunku prowadzą również przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego oraz pracownicy uniwersytetu, którzy są jednocześnie praktykami. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym gwarantuje jednocześnie zgodność z dyscypliną nauki prawne oraz z koncepcją i celami kształcenia a także z wyzwaniami zawodowego rynku pracy właściwego dla absolwentów kierunku Prawo.

Zmiany w programach studiów podlegają opiniowaniu przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów w celu uwzględnienia potrzeb, oczekiwań i możliwości studiujących.

W zakresie projektowania i realizacji programu studiów na kierunku Prawo prowadzona jest

²⁵ <https://www.uwb.edu.pl/most>

²⁶ <http://www.prawo.uwb.edu.pl/uczelnie-partnerskie> oraz <http://www.prawo.uwb.edu.pl/uczelnie-partnerskie-4008>

systematyczna współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami. Oparta jest o cykliczność spotkań Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa, jak też o stałą współpracę z instytucjami, w których studenci mogą odbywać część studiów czy praktyki.

Ponadto, współpraca poza programem studiów obejmuje następujące działania:

1) szkoły prawa obcego:

- Letnia Szkoła Prawa Porównawczego US-EU, z akredytacją American Bar Association – z Michigan State University College of Law (USA),
- Szkoła Prawa Niemieckiego – z Humboldt-Universität zu Berlin (Niemcy),
- Szkoła Prawa Francuskiego – z Université de Nîmes (Francja) i Université Catholique de Louvain (Belgia),
- Polsko-Rosyjska Szkoła Prawa – z Wydziałem Prawa Państwowego Uniwersytetu w Smoleńsku (Rosja),
- Polsko-Ukraińska Szkoła Prawa – z Odeskim Regionalnym Instytutem Administracji Publicznej Narodowej Akademii Administracji Publicznej przy Prezydencji Ukrainy (Ukraina),
- Polsko-Białoruska Szkoła Prawa – z Wydziałem Prawa Grodzieńskiego Uniwersytetu Państwowego im. Janki Kupały (Białoruś);

2) wizyty studyjne, np.: Naczelny Sąd Administracyjny, Parlament Europejski, hiszpański Sąd Najwyższy (Tribunal Supremo), Syracuse University (USA);

3) warsztaty dla studentów, np. w ramach projektu „Kuznia Kompetencji studentów Wydziałów Ekonomii i Zarządzania oraz Prawa Uniwersytetu w Białymstoku” (PO WER; okres realizacji: 01.08.2017-31.07.2020);

4) współpracę ze szkołami średnimi:

- w ramach umów dwustronnych: z I Liceum Ogólnokształcącym w Białymstoku oraz I Liceum Ogólnokształcącym w Augustowie,
- w ramach cyklicznych Dni Wydziału Prawa (podczas których uczniowie szkół średnich mogą wziąć udział w specjalnych wykładach, symulacjach rozpraw itp. oraz uczestnicząc w różnego rodzaju piknikach naukowych oraz targach),
- w ramach uczestnictwa pracowników Wydziału Prawa jako ekspertów (obserwatorzy, członkowie komisji) w olimpiadach, np. Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Państwie i Prawie²⁷ oraz Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Prawie²⁸,
- w ramach uczestnictwa pracowników wydziału w zajęciach w szkołach średnich na temat

²⁷ <http://www.olimpiada.wspia.eu/>

²⁸ <https://olimpiadaprawa.pl/>

konstytucji (tzw. Tydzień Konstytucyjny²⁹),

- na bieżąco poprzez zapraszanie uczniów szkół średnich na wydarzenia organizowane na wydziale (np. Podlaski Festiwal Nauki, klasy mundurowe na wykłady gościnne przedstawicieli służb; klasy językowe na inaugurację obcojęzycznych szkół prawa);

5) działalność Studenckiej Poradni Prawnej (jedna z najlepszych w Polsce³⁰), w tym:

- udzielanie nieodpłatnych porad prawnych niezamożnym obywatelom,
- odbywanie cyklicznych praktyk specjalistycznych w sądach w ramach Centrum Praktyk Sądowych,
- prowadzenie audycji radiowych popularyzujących wiedzę na temat prawa, np. cotygodniowa audycja „Porozmawiajmy o prawie” w Radiu 5 (obejmującego zasięgiem Suwałki, Ełk, Augustów, Sejny, Olecko, Giżycko, Gołdap) we współpracy ze Stowarzyszeniem Sędziów THEMIS oraz codwutygodniowa audycja „Jest z prawa” w Radiu Akadera (obejmującym zasięgiem Białystok i okolice);

6) przygotowywanie prac magisterskich przez włoskich studentów pod opieką polskich i włoskich naukowców - na podstawie umowy z Uniwersytetem im. Aldo Moro w Bari (Włochy);

7) działalność Centrum Eksperckiego Uniwersytetu w Białymstoku (spółki typu *spin off*, mającej na celu zapewnienie jak najlepszych warunków do rozpowszechniania i komercjalizowania wiedzy, w tym wyników badań naukowych i prac rozwojowych, prowadzonych na UwB);

8) działalność Biura Karier UwB prowadzącego pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe grupowe i indywidualne, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, działania informacyjne, prezentacje pracodawców na uczelni, poszukiwanie ofert pracy, praktyk i staży absolwenckich, organizacja targów pracy i sesji rekrutacyjnych, badanie losów absolwentów UwB, a także badanie pracodawców;

9) działalność uczelni w konsorcjach i sieciach:

- Sieć Uniwersytetów Pogranicza UwB, (Baranowicki Uniwersytet Państwowy - Białoruś, Brzeski Uniwersytet Państwowy im. A. S. Puszkina - Białoruś, Grodzieński Uniwersytet Państwowy im. Janki Kupały - Białoruś, Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny - Ukraina, Woroneski Uniwersytet Państwowy - Rosja, Rosyjska Akademia Gospodarki Narodowej i Służby Cywilnej. Filia w Smoleńsku - Rosja, Bałtycki Uniwersytet Federalny im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie – Rosja). Współpraca obejmuje prowadzenie badań naukowych, kształcenie studentów i rozwijanie kontaktów akademickich pomiędzy studentami, nauczycielami akademickimi i pracownikami naukowymi,

²⁹ <http://stowarzyszenieholda.pl/projekty/tydzien-konstytucyjny/>

³⁰ <https://www.rp.pl/Rankingi/306129916-Ranking-wydzialow-prawa-2017---poradnie-prawne-Za-male-podium-dla-nailepszych.html>

- Międzynarodowa Sieć Badawcza „Badania naukowe i prace rozwojowe na rzecz rozwiązywania prawnych i medycznych problemów zdrowia człowieka” (UwB, Royal University of Cambridge - Wielka Brytania, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach). Doświadczenia z tej współpracy pozwoliły wzbogacić listę przedmiotów specjalizacyjnych o prawo karne medyczne,
 - Sieć Naukowa „Tworzenie i stosowanie prawa podatkowego przez jednostki samorządu terytorialnego” (UwB, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Uniwersytet Śląski i Katolicki Uniwersytet Lubelski). Doświadczenia wynikające z tej współpracy pozwalają na nauczanie prawa podatkowego z uwzględnieniem potrzeb samorządów,
 - Polska Platforma Bezpieczeństwa Wewnętrznego, której misją jest zwiększanie poziomu bezpieczeństwa funkcjonowania społeczeństwa poprzez wspieranie służb oraz instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek prawny RP w tworzeniu dedykowanych, innowacyjnych rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i prawnych,
 - Krajowa Sieć Migracyjna utworzona przez Krajowy Punkt Kontaktowy Europejskiej Sieci Migracyjnej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jej członkami są wybrani pracownicy Wydziału Prawa UwB. Celem jest dostarczanie instytucjom Unii oraz organom i instytucjom państw członkowskich aktualnych, obiektywnych, wiarygodnych i porównywalnych informacji dotyczących migracji i azylu, które pomogą kształtować politykę Unii Europejskiej w wymienionych wyżej obszarach,
 - międzynarodowe konsorcjum w projekcie „ELA - Introducing modules on law and rights in programmes of teacher training and educational sciences” (Erasmus+ CBHE, okres realizacji: 15.10.2016-15.10.2019). Konsorcjum projektu obejmowało jedno stowarzyszenie i dwanaście uczelni, w tym Vrije, Universiteit Brussel (Belgia - lider projektu). Celem projektu było opracowanie i wdrożenie do programów kształcenia nauczycieli w Rosji, Albanii i na Białorusi modułów zawierających treści z zakresu prawa i w efekcie stworzenie systemów edukacyjnych opartych na fundamentach prawa do edukacji i praw pochodnych;
- 10) organizacja konferencji, seminariów, wykładów gościnnych i spotkań z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego (np. przedstawicieli służb mundurowych, wymiaru sprawiedliwości, administracji);
- 11) tworzenie oferty kształcenia podyplomowego na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego (np. Studia Podyplomowe Egzekucja Administracyjna na zamówienie Krajowej Szkoły Skarbowości czy Studia Podyplomowe Funkcjonowanie Lasów Państwowych na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku);
- 12) oferowanie corocznych kursów przygotowujących do egzaminów na aplikacje prawnicze. Kursy

prowadzone są przez pracowników naukowych wydziału oraz praktyków wykonujących zawody prawnicze;

13) oferowanie stałych kursów w ramach Uniwersytetu Otwartego UwB (34 kursy w „Strefie prawa”).

W ramach partnerstwa Wydziału z PKO Bankiem Polskim w 2017 r. została przeprowadzona modernizacja czytelni i pomieszczeń Biblioteki Prawniczej UwB (Szerzej: Kryterium 5.).

Prowadzona współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego wpisuje się w koncepcję i cele kształcenia na kierunku Prawo, odpowiadając na wyzwania zawodowe rynku pracy dla prawników. Prowadzone działania mają wpływ na rozwój tego kierunku, odpowiadając potrzebom otoczenia społeczno-gospodarczego oraz wymogom studiów o profilu ogólnoakademickim.

Sposób, częstotliwość, zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji wynika z realizacji *Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dnia 27 listopada 2019 r.* (Załącznik 4). W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i interesariusze zewnętrzni. Przedstawiciele kadry i studenci jako interesariusze wewnętrzni uczestniczą w pracach Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego oraz przedstawiciele kadry – w Zespole ds. monitorowania jakości kształcenia. Pracodawcy jako interesariusze zewnętrzni uczestniczą w pracach Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa oraz w badaniach ankietowych o poziomie zatrudnianych absolwentów, a absolwenci kierunku biorą udział w badaniach ankietowych absolwentów. Wnioski wynikające z tych badań i analiz Zespołu ds. monitorowania jakości kształcenia podlegają dyskusji na posiedzeniach Rady Wydziału. Są uwzględniane przy doskonaleniu programu studiów. Zamieszczane są w corocznym sprawozdaniu z działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia publikowanym na stronie internetowej wydziału (Szerzej: Kryterium 10.)

Proces przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów opiera się na regularnych rozmowach prowadzonych podczas posiedzeń Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa, a także na bieżąco przy okazji różnego rodzaju spotkań.

Warto podkreślić, że w październiku 2019 r. Dziekan Wydziału Prawa utworzył Zespół ds. rozwoju, który miał za zadanie m.in. opracowanie projektu Strategii Rozwoju Wydziału Prawa (została przyjęta w lutym 2020 r. Załącznik 2) oraz opracowanie projektu strategii i wdrażania współpracy z podmiotami zewnętrznymi (w trakcie). Zespół na bieżąco analizuje dotychczasową współpracę z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego (dokonując przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym) i proponuje działania doskonalące w tym zakresie.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

W zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym wyróżniająco jest wysokie

zróżnicowanie form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, reprezentującymi różne środowiska i sektory, którzy w większości działają w obszarze stanowienia, wykonywania i przestrzegania prawa. Od 2012 r. wydział korzysta z opinii Rady Konsultacyjnej, reprezentującej potencjalnych pracodawców, która opiniuje zmiany w planach i programach studiów.

Szczególnie cenne są działania ukierunkowane na poszerzanie kompetencji studentów poza programem studiów (np. projekt „Kuznia Kompetencji...”), działania profilaktyczne kierowane do społeczeństwa (np. audycje radiowe z poradami prawnymi) oraz działania podejmowane na rzecz uczniów szkół średnich (np. zapraszanie na wydarzenia istotne z punktu widzenia uczniów), które umożliwiają włączanie studentów, a w rezultacie uwrażliwiają ich na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i doskonalenie umiejętności praktycznych, rozwijając kompetencje społeczne.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Jednym z głównych celów strategicznych uczelni jest wysoka jakość kształcenia, realizowana także poprzez internacjonalizację procesu kształcenia. Zakłada ona stałe poszerzanie oferty edukacyjnej w językach obcych, ciągłe zwiększanie aktywności studentów w zakresie wykorzystywania stosownych programów i wzrost zainteresowania studentów zagranicznych odbywaniem części studiów na uczelni. Dlatego Wydział Prawa uznaje umiędzynarodowienie kształcenia za jeden z priorytetów swojej działalności. Daje temu wyraz obowiązująca Strategia Rozwoju Wydziału Prawa (Załącznik 2), w której umiędzynarodowienie stanowi jeden z sześciu głównych obszarów. Realizacją założeń przywołanego dokumentu zajmuje się specjalnie w tym celu powołany zespół, składający się z: Pełnomocnika Dziekana ds. Współpracy Międzynarodowej, Koordynatora Wydziałowego Programu Erasmus+ (odpowiedzialnego także za mobilność kadry), Koordynatora ds. studentów wyjeżdżających oraz Koordynatora ds. studentów przyjeżdżających.

Zadania zespołu obejmują szeroką gamę działań, m.in. rozpowszechnianie wśród społeczności akademickiej informacji o oferowanych programach międzynarodowych oraz o możliwościach i zasadach udziału w nich. Koordynatorzy odpowiedzialni są za inicjowanie współpracy międzynarodowej i pozyskiwanie nowych partnerów, działalność popularyzatorską programów międzynarodowych, przygotowywanie i przekazywanie odpowiednich dokumentów, tj. umów dwustronnych, wniosków zgłoszeniowych stypendystów, porozumień o programie zajęć, wykazów zaliczeń. Do ich obowiązków należy nadzór nad właściwą realizacją mobilności, stały kontakt i współpraca z koordynatorami uczelni partnerskich, pełnienie funkcji osoby kontaktowej dla studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających i udzielanie im pomocy we wszelkich sprawach związanych z tokiem studiów. Zespół ściśle współpracuje, w zakresie internacjonalizacji działań z jednostkami organizacyjnymi uczelni, w szczególności, z Działem Współpracy Międzynarodowej UwB.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia realizowane jest w płaszczyźnie adresowanej do studentów polskich studiujących na wydziale, studentów zagranicznych przyjeżdżających w ramach programów mobilnościowych, pracowników wydziału wyjeżdżających na zagraniczne uczelnie, a także do wykładowców z uczelni partnerskich. Organizowane są międzynarodowe konferencje i seminaria naukowe, prowadzone w języku obcym (np. „9th International PhD Students’ Conference on Competition Law”, „5th Polish-Japanese International Conference – Art in the light of criminal law and criminology”, „Language And Law – traditions, trends and perspectives”). Dodatkowo pracownicy administracyjni wydziału uczestniczą w wyjazdach zagranicznych w celach szkoleniowych w ramach programu Erasmus+.

Wydział współpracuje z ponad stu uczelniami partnerskimi.

Studenci i pracownicy Wydziału Prawa mogą korzystać z programu Erasmus+, wspierającego wszystkie metody kształcenia i szkolenia. W ramach programu Erasmus+ na wyjazdy i przyjazdy studentów i pracowników podpisano 79 umów. Wykaz umów dostępny jest na stronie internetowej wydziału³¹.

Udział studenta w programie Erasmus+ obejmuje przede wszystkim możliwość wyjazdu w ramach projektu KA103 dotyczącego krajów Unii Europejskiej oraz Szwajcarii na podstawie programu Swiss Mobility. Realizowane są również wyjazdy i przyjazdy studentów w formule Erasmus+ KA107. Mobilności w tym zakresie odbywają się do państw spoza Unii Europejskiej, tj. USA, Rosji, Białorusi, Armenii i Kosowa. Co roku część studiów w ramach programu Erasmus+ realizuje kilkudziesięciu studentów (w roku 2016 z możliwości wyjazdu skorzystało 26 studentów, w 2017 – 38, 2018 – 31, 2019 - 24).

Wydział, działając zgodnie ze strategią umiędzynarodowienia, szczególny nacisk kładzie na poszerzanie współpracy z uczelniami partnerskimi. W tym celu podpisywane są nowe umowy na wymianę studentów i kadry w ramach programu Erasmus+ KA 103, a także składane wnioski dotyczące współpracy mobilnościowej z krajami partnerskimi spoza Unii Europejskiej, finansowane ze źródeł programu Erasmus+ KA107. W styczniu 2020 r. został przygotowany i złożony wniosek, poszerzający zakres współpracy m.in. o uczelnie w Gruzji, w konkursie na lata akademickie 2020-2023.

Oprócz możliwości wyjazdu na część studiów do zagranicznej uczelni, wydział, w oparciu o mobilność edukacyjną programu Erasmus+, stwarza studentom możliwość wyjazdu na praktykę zawodową do przedsiębiorstwa lub innej instytucji za granicą, gdzie językiem roboczym praktyki jest język obcy. Stypendium przyznaje się w celu odbycia praktyki bezpośrednio związanej z kierunkiem studiów. Może ona stanowić część programu studiów. Wówczas uznawana jest jako praktyka obowiązkowa, bądź dająca możliwość zdobycia dodatkowych umiejętności. Udział w programie jest możliwy również w przypadku absolwentów. Wydział uaktualnia na bieżąco dostępne na stronie internetowej informacje dla studentów, dotyczące firm i instytucji, w których możliwe jest odbycie praktyk³².

Warto zaznaczyć, że możliwość ubiegania się o wyjazd zagraniczny oparta jest na jasnych i przejrzystych kryteriach rekrutacyjnych, publikowanych na stronie internetowej wydziału, dedykowanej współpracy zagranicznej³³. W ogłoszeniach o aktualnych rekrutacjach przedstawiane są kryteria formalne kandydatów, warunki finansowania wyjazdu danego projektu oraz zasady kwalifikacji do udziału w programie. W przypadku programu Erasmus+, wydział korzysta ze środków

³¹ <http://www.prawo.uwb.edu.pl/uczelnie-partnerskie> oraz <http://www.prawo.uwb.edu.pl/uczelnie-partnerskie-4008>

³² <https://uwb.edu.pl/lista-firm-i-instytucji>

³³ <https://www.prawo.uwb.edu.pl/erasmus>

przeznaczonych na ten cel przez Komisję Europejską. Niemniej warto dodać, że dziekan wydziału dysponuje pulą środków, którą wspiera studentów wyjeżdżających, np. poprzez dofinansowanie kosztów biletów, szczególnie w przypadkach, gdy student wyjeżdża w ramach umowy bilateralnej bez przewidzianego stypendium.

Na podstawie obowiązującej na wydziale Procedury rozliczania studentów odbywających część studiów na uczelni partnerskiej³⁴, określone zostały zasady ustalania programu studiów studenta w zagranicznej jednostce przyjmującej, uwzględniające zbieżność efektów uczenia się, jakie ma on osiągnąć, z efektami uczenia się odpowiednich zajęć i praktyk na uczelni macierzystej oraz ich zaliczenia na Wydziale Prawa. Przejrzystość, trwałość stosowanych procedur oraz cykliczność pojawiających się ofert wyjazdu daje studentom możliwość zaplanowania i odpowiedniego przygotowania się do wyjazdu.

Wydział ma także podpisanych 29 dwustronnych umów o współpracy, m.in. z uczelniami ze Szwajcarii, Japonii, USA, Rosji, Białorusi i Chin. Na ich podstawie oferowana jest studentom i doktorantom możliwość zrealizowania części studiów na wybranej uczelni lub pobytu naukowego, natomiast kadrze naukowej możliwość wyjazdu w celach naukowych lub/i dydaktycznych. W roku akademickim 2019/2020 z możliwości wyjazdu do Syracuse University College of Law (USA) skorzystała jedna studentka z kierunku Prawo, natomiast dwie kolejne studiowały w semestrze zimowym na Uniwersytecie w Tsukubie (Japonia).

Kształtowaniu międzynarodowego charakteru wydziału służą organizowane cyklicznie, na podstawie sześciu, z przywołanych powyżej umów, szkoły prawa obcego. Ich oferta przedstawia się następująco:

- 1) Letnia Szkoła Prawa Porównawczego US-EU, z akredytacją American Bar Association – we współpracy z Michigan State University College of Law (USA),
- 2) Szkoła Prawa Niemieckiego – we współpracy z Humboldt-Universität zu Berlin (Niemcy),
- 3) Szkoła Prawa Francuskiego – we współpracy z Université de Nîmes (Francja) i Université Catholique de Louvain (Belgia),
- 4) Polsko-Rosyjska Szkoła Prawa – we współpracy z Wydziałem Prawa Państwowego Uniwersytetu w Smoleńsku (Rosja),
- 5) Polsko-Ukraińska Szkoła Prawa – we współpracy z Odeskim Regionalnym Instytutem Administracji Publicznej Narodowej Akademii Administracji Publicznej przy Prezydencie Ukrainy (Ukraina),
- 6) Polsko-Białoruska Szkoła Prawa – we współpracy z Wydziałem Prawa Grodzieńskiego Uniwersytetu Państwowego im. Janki Kupały (Białoruś).

Szczególnym zainteresowaniem cieszy się Letnia Szkoła Prawa Porównawczego US-EU,

³⁴ <https://prawo.uwb.edu.pl/dokumenty-do-pobrania>

która organizowana jest od 2010 roku we współpracy z Michigan State University College of Law. Program uzyskał akredytację American Bar Association, Section of Legal Education and Admission to the Bar. W każdej edycji uczestniczą studenci amerykańscy. Zajęcia w języku angielskim prowadzone są zarówno przez amerykańskich, jak i doświadczonych polskich wykładowców. Każdy uczestnik otrzymuje specjalny amerykański certyfikat wydany przez Michigan State University, College of Law oraz dyplom Wydziału Prawa UWB potwierdzający udział w Szkole. Program Szkoły Prawa Niemieckiego umożliwia uzyskanie wiedzy z zakresu prawa niemieckiego oraz funkcjonowania niemieckiego systemu administracji i sądownictwa. W projekcie tym od lat udział biorą także studenci z Wydziału Prawa Uniwersytetu w Grodnie. W programie przewidziane są zajęcia z prawniczego języka niemieckiego, co umożliwi studentom zaznajomienie się z niemiecką terminologią prawniczą. Szkoła Prawa Niemieckiego opiera się o bloki zajęć z poszczególnych gałęzi prawa niemieckiego, które prowadzone są przez wykładowców z Humboldt-Universität zu Berlin oraz niemieckich praktyków. Całość stanowi doskonałe przygotowanie dla osób chcących odbyć stypendium naukowe w krajach niemieckojęzycznych czy praktykę w międzynarodowych przedsiębiorstwach i kancelariach. Podobne cele realizują pozostałe proponowane studentom szkoły prawa obcego. Niewątpliwie działalność wydziału na tym polu stanowi realizację misji uczelni i strategii rozwoju wydziału jako ośrodka wzmacniającego internacjonalizację procesu kształcenia. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że dążąc do ciągłego doskonalenia jakości kształcenia, szczególny nacisk wydział kładzie na praktyczny aspekt jego realizacji. Dlatego w dużej mierze zajęcia mają charakter warsztatowy i praktyczny, również w odniesieniu do kompetencji językowych. Odpowiadając na potrzeby interesariuszy zewnętrznych organizowane są np. warsztaty z mediacji prowadzone w języku angielskim czy warsztaty z prawa niemieckiego, których językiem wykładowym był język niemiecki. Na podstawie umowy z Uniwersytetem im. Aldo Moro w Bari (Włochy) uzgodniono przygotowywanie prac magisterskich przez włoskich studentów pod opieką polskich i włoskich naukowców, w tym pobyt studentów na Wydziale Prawa przez okres 3 miesięcy oraz jednego doktoranta przez okres 3 miesięcy. Na podstawie umowy z Wydziałem Prawa Széchenyi István University (Węgry) przewidziano wspólne warsztaty dla studentów. Umowa z czeskim Uniwersytetem Masaryka jest z kolei umową o podwójnym dyplomie doktorskim.

Wydział Prawa uczestniczy w programie wymiany bilateralnej Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Mogą w nim wziąć udział studenci, doktoranci, a także pracownicy naukowcy. Podczas wymiany możliwa jest realizacja części studiów, staż naukowy/badawczy, udział w letniej szkole językowej, pozyskanie materiałów do pracy badawczej, prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz inne czynności w sferze aktywności akademickiej i naukowej.

Z wyjazdów zagranicznych korzystają także w szerokim zakresie nauczyciele akademicy. Podstawowymi narzędziami realizacji polityki mobilności są, w przypadku kadry, projekty KA 103, KA

107 w ramach programu Erasmus+. Wyjazdy odbywają się również w związku z udziałem pracowników w konferencjach międzynarodowych i realizacją zdobytych przez nich grantów naukowych (np. Junior Research Award 2020-2021 Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, Miniatura2 organizowanego przez NCN). Dzięki wyjazdom wykładowcy dzielą się swoją wiedzą, czerpią doświadczenia zagranicznych uczelni i wdrażają je do zajęć. Stale podnoszony poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia doceniany jest również przez uczelnie partnerskie. Kierownik Centrum Prawniczego Języka Angielskiego Wydziału Prawa UWB, została zaproszona na Uniwersytet Suleymana Demirela (Kazachstan) w charakterze profesora wizytującego, w celu przeprowadzenia dwutygodniowych zajęć z zakresu prawniczego języka angielskiego. Programy wizyt zagranicznych wykładowców na wydziale przybierają przede wszystkim formę wykładów, wpisanych w tematy zajęć poszczególnych przedmiotów (np. certyfikowany wykład anglojęzyczny „Lithuania experience in developing investment law”, który poprowadził wykładowca z Vytautas Magnus University (Litwa), „Constitutional protection on Human Rights in Kosovo”, wykładowcy z Uniwersytetu w Prisztinie). Współpraca międzynarodowa zaowocowała również przeprowadzeniem na Wydziale Prawa innowacyjnego międzynarodowego konkursu mediacyjnego MEDIANE'19 – International Mediation Competition, współorganizowanego przez INADR - the International Academy of Dispute Resolution. Organizacja tego przedsięwzięcia była możliwa przy wsparciu interesariuszy zewnętrznych: Centrum Mediacji przy Naczelnej Radzie Adwokackiej oraz Izby Adwokackiej w Białymstoku. Jest to doroczny konkurs INADR, odbywający się w Europie adresowany do młodych prawników oraz studentów prawa. Pierwsza edycja tego konkursu odbyła się w 2016 r. i od tego czasu MEDIANE stanowi ważny punkt w kalendarzu turniejów mediacyjnych licznych uniwersytetów i specjalistów z zakresu mediacji nie tylko w Europie, ale też w Ameryce i Azji.

Oferta wydziału kierowana do studentów zagranicznych obejmuje: 72 przedmioty w jęz. angielskim, 8 przedmiotów w jęz. niemieckim, 10 przedmiotów w jęz. rosyjskim, 4 przedmioty w jęz. hiszpańskim oraz 1 w jęz. francuskim. Wykaz przedmiotów dostępny jest na stronie internetowej³⁵. W roku akademickim 2016/2017 na wydziale studiowało 24 studentów z zagranicy, w 2017/2018 – 37 osób, w 2018/2019 - 32 studentów, w tym 2 w ramach programu Global-Thesis Study Award.

W celu rozwijania kompetencji językowych studentów oferowane są lektoraty języków obcych (Szerzej: Kryterium 2). Zaliczenie przynajmniej jednego przedmiotu specjalizacyjnego w języku obcym jest obecnie wymogiem programu studiów dla studentów IV i V roku na kierunku prawo. Prowadzony jest obowiązkowy przedmiot – Podstawy prawniczego języka angielskiego. Warto zwrócić uwagę na jeszcze jedną formę aktywizacji studentów, która sprzyja osiąganiu efektów uczenia się zarówno w odniesieniu do znajomości języków obcych, jak również kompetencji

³⁵ <http://www.prawo.uwb.edu.pl/courses-2019-2020>

społecznych. Dotyczy ona aktywności studentów w ramach Erasmus Student Network (ESN), ogólnoeuropejskiej organizacji studenckiej, której celem jest wspieranie i rozwój programów międzynarodowych wymian studenckich, w tym zwłaszcza programu Erasmus+. Jest to bardzo dobra okazja do rozwoju osobistego i jednoczesnego poprawienia umiejętności językowych. Koordynatorzy ds. studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających także współpracują z ESN w zakresie organizacji spotkań promujących mobilności i wsparcia z wykorzystaniem programu Mentor – pomocy studentowi zagranicznemu w odnalezieniu się w nowym otoczeniu. Program Erasmus+ realizowany na Wydziale Prawa ma także duży wpływ na społeczność lokalną miasta Białegostoku i regionu – województwa podlaskiego. Studenci z zagranicy realizujący mobilność na wydziale wraz ze studentami i wykładowcami polskimi biorą udział w szeregu inicjatyw o charakterze lokalnym i regionalnym, np. Orientation Week, Social Erasmus+ czy Christmas Dinner, cotygodniowych spotkaniach językowych w ramach projektu Tandem, w których biorą udział także mieszkańcy Białegostoku, czy promocją wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Od 2012 r. działa na wydziale specjalistyczne centrum prawniczego języka angielskiego - Białystok Legal English Centre - BLEC³⁶. Organizuje ono cyklicznie kursy językowe (w tym kursy certyfikujące), prowadzi projekty językowe oraz przygotowuje konferencje i warsztaty z zakresu prawniczego języka angielskiego. W latach 2009-2012 w ramach BLEC realizowany był projekt współfinansowany z programu Kapitał Ludzki, którego efektem był podręcznik: H. Sierocka, Legal English – niezbędny przyszłego prawnika, Białystok 2012. Był to pierwszy w Polsce podręcznik do nauki prawniczego języka angielskiego oparty na materiałach źródłowych z polskiego systemu prawa. Został on udostępniony wszystkim wydziałom prawa w Polsce (obecnie w sprzedaży w wydawnictwie C.H. Beck) i jest wykorzystywany podczas lektoratów. Projekt ten otrzymał nagrodę - „Europejski Znak Innowacyjności w Dziedzinie Nauczania i Uczenia się Języków Obcych”. Jest to wyróżnienie za innowacyjne techniki kształcenia, osiągnięcia metodyczne i dydaktyczne. Dodatkowo na platformie e-learningowej od przyszłego roku akademickiego znajdzie się obowiązkowy kurs Prawniczego języka angielskiego dla studentów II, III i IV roku na kierunku prawo, zakończony uzyskaniem certyfikatu językowego. Absolwenci mogą podjąć dalsze kształcenie językowe w ramach, prowadzonych na wydziale a przygotowanych przez BLEC, Podyplomowych Studiów Tłumaczy Przysięgłych Języka Angielskiego. Ich celem nadrzędnym jest teoretyczne i praktyczne przygotowanie słuchaczy do egzaminu na tłumacza przysięgłego oraz rozwinięcie słownictwa i umiejętności w zakresie tłumaczeń specjalistycznych w takich obszarach jak prawo, ekonomia, medycyna i technika.

Do dodatkowych działań w obszarze umiędzynarodowienia, podejmowanych przez wydział można zaliczyć organizowanie i przeprowadzanie szkoleń służących międzynarodowej integracji

³⁶ <https://prawo.uwb.edu.pl/centrum-prawniczego-jezyka-angielskiego>

środowiska akademickiego, np. szkolenie z obsługi Platformy ORCID. Umożliwiło ono pracownikom wydziału udostępnienie swoich profili naukowych szerokiemu gremium naukowemu. Ukazała się także seria skryptów do przedmiotów oferowanych studentom zagranicznym – publikacje naukowe w języku obcym Białystok Law Books, jak również prace naukowe opublikowane w Białystok Volumes on Law and Culture. Internacjonalizacji służy także prowadzona i na bieżąco aktualizowana strona internetowa wydziału w języku angielskim. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom zagranicznych gości, umieszczone na drzwiach tabliczki informacyjne są także w języku angielskim. Personel administracyjny, w tym osoby obsługujące dziekanaty i portiernie, mają możliwość odbycia podstawowych kursów jęz. angielskiego umożliwiających komunikację z zagranicznymi studentami i wykładowcami.

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia podlega cyklicznej ocenie zarówno przez interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Spośród interesariuszy zewnętrznych działalność Wydziału Prawa, jako części uczelni, w zakresie stopnia umiejdzynarodowienia kształcenia, przeprowadza Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Narodowa Agencja Programu Erasmus+. Co roku przygotowywane są raporty dotyczące realizacji programu Erasmus+ KA103 i KA107.

Spośród interesariuszy wewnętrznych bieżącym monitorowaniem poziomu umiejdzynarodowienia zajmuje się Wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia. Przygotowywane na potrzeby zespołu raporty i sprawozdania (dostarczane przez koordynatorów współpracy międzynarodowej) i wyprowadzane na ich podstawie wnioski i wskazania spraw wymagających działań naprawczych, są także przedmiotem dyskusji na posiedzeniach Rady Wydziału. Analiza i ocena programu dotyczącego mobilności studentów, doktorantów i jego realizacji na wydziale podejmowana jest na podstawie następujących kryteriów: funkcjonowanie wymiany studentów, doktorantów w ramach umów międzyuczelnianych; funkcjonowanie sformalizowanego systemu zasad zaliczania osiągnięć studentów, doktorantów (punktów ECTS i ocen); wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez studentów/doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć). Istotnym elementem oceny są także opinie przekazane przez studentów i doktorantów (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na uczelni studiów w stosunku do oczekiwań w tym zakresie, np. sprawy organizacyjne, życie studenckie, system nauczania, relacje student – nauczyciel akademicki (badania przeprowadzane są z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety „Evaluation form for the international students at the Faculty of Law, University of Białystok”, stanowiącej Załącznik nr 4b *Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.* (Zał. 4). Warto podkreślić, że w ramach dokonanej przez studentów zagranicznych, ogólnej oceny poziomu i organizacji procesu kształcenia na wydziale, w porównaniu do wydziału macierzystego ankietowanych osób, bardzo dobrze zostali ocenieni wykładowcy, przede wszystkim za

wysoki poziom merytoryczny zajęć.

Proces umiędzynarodowienia jest także przedmiotem ewaluacji przeprowadzanej na podstawie ankiet studenckich. Studenci, którzy skorzystali z udziału w programie Erasmus+ mają możliwość oceny odbytego wyjazdu w anonimowej ankiecie (jako część ankiety ewaluacyjnej) ze wskazaniem spraw wymagających działań naprawczych. Wszystkie uwagi i wnioski kierowane są następnie do Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia, który podejmuje odpowiednie działania.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

Ciągłe dążenie do zwiększenia internacjonalizacji procesu kształcenia poprzez, budowane na przestrzeni lat, relacje z zagranicznymi uczelniami i organizacjami, zaowocowały szeroką współpracą z uniwersytetami z różnych regionów świata. Wśród proponowanych uczelni, na których student może zrealizować część studiów, a nauczyciel akademicki poszerzyć kompetencje naukowe i dydaktyczne, są prestiżowe uczelnie o światowym uznaniu, wysoko punktowane w zestawieniu World University Ranking, np. Michigan State University (USA), KU Leuven (Belgia) czy Humboldt-Universität zu Berlin (Niemcy). Patronaty nad naszymi projektami obejmują zagraniczne organizacje - American Bar Association czy International Academy of Dispute Resolution. Warto podkreślić, że tego rodzaju współpraca, propagująca innowacyjność, kreatywność, przedsiębiorczość, zwiększa szansę naszym absolwentom na zatrudnienie. Studentom i pracownikom naukowo-dydaktycznym pozwala na wymianę wiedzy, wspiera proces nauczania i uczenia się, także multidyscyplinarnego.

Mocną stroną wydziału jest wielość proponowanych szkół prawa obcego. Celem tych projektów jest lepsze dostosowanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb rynku pracy, jego globalizacji i stworzenie możliwości poznania obcych systemów prawa tym studentom, którzy z subiektywnych względów nie mogą wziąć udziału w oferowanych programach wymiany studentów. Ciągła modernizacja oferty dydaktycznej, jej lepsze dostosowanie do potrzeb interesariuszy zewnętrznych oraz podnoszenie jakości kształcenia wpisuje się w strategię i misję nie tylko wydziału, ale i uczelni.

Istotnym celem jest wdrażanie i upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w szkołach wyższych. Efektem takiego działania jest przygotowany na wydziale i doceniony prestiżową nagrodą podręcznik do nauki prawniczego języka angielskiego, H. Sierocka, Legal English – niezbędnik przyszłego prawnika, Białystok 2012, wykorzystywany do pracy dydaktycznej na innych wydziałach prawa w kraju. Przywołany podręcznik został uzupełniony o kolejną pozycję, tym razem skierowaną do wykładowców, H. Sierocka, D. Potocka, Legal English – Niezbędnik przyszłego prawnika. Teacher's Book, C.H. Beck, Warszawa 2015 r. Oba podręczniki oraz komplementarny kurs e-learnigowy prawniczego języka angielskiego, stanowią zupełny system skutecznej nauki języka, który z

powodzeniem może zostać wdrożony na innych uczelniach w kraju. Kolejnym przykładem innowacyjnego rozwiązania wdrożonego na naszym wydziale może być polsko-litewski podręcznik do nauki finansów publicznych, S. Presnarowicz, B. Sudavičius (red.), System finansów publicznych Polski i Litwy, Temida 2, Białystok 2017 r. Warto zauważyć, że jest to pierwszy w dziejach stosunków naukowych polsko-litewskich wieloautorski podręcznik.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

System wsparcia jest wszechstronny i stały. Dotyczy wszystkich studentów i spełnia zróżnicowane potrzeby określonych grup. System ten obejmuje różne aspekty – merytoryczne (naukowe oraz dydaktyczne), materialne, organizacyjne, zawodowe, z zakresu bezpieczeństwa.

System wsparcia jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W 2012 r. na Uniwersytecie utworzono Centrum Wsparcia Studentów i Doktorantów Niepełnosprawnych, które wykonuje szereg zadań związanych z potrzebami osób z niepełnosprawnością (Załącznik 46). Powołany jest pełnomocnik ds. osób z niepełnosprawnościami – uniwersytecki³⁷, jak i wydziałowy³⁸. Uchwalony został Program działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych (Załącznik 17) oraz szereg rozwiązań alternatywnych dla osób niepełnosprawnych (Załącznik 16). Opracowano szczegółowe wskazówki dotyczące pracy ze studentami niemówiącymi³⁹, niesłyszącymi⁴⁰, niewidomymi⁴¹, działa wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego.

W zakresie wsparcia studentów na rynku pracy zapewnia się m.in. współprowadzenie zajęć przez doradcę zawodowego, odrębnie w ramach każdego z proseminariów (Szerzej: Kryterium 1). Studenci mogą również korzystać z oferty Biura Karier w zakresie doskonalenia kompetencji miękkich (stałe aktualizowane pakiety warsztatów dostępne na stronie internetowej⁴²).

Organizowane są kursy przygotowujące do aplikacji prawniczych (wszystkich sześciu) oraz liczne spotkania z praktykami prawa. Funkcjonuje też Centrum Praktyk Sądowych. Część pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Prawo stanowią praktycy – sędziowie różnych szczebli, adwokaci, radcy prawni, osoby wykonujące inne zawody prawnicze – co ułatwia przenikanie wymagań rynku i obrotu prawnego do procesu kształcenia.

Podkreślić należy, że dla skutecznego przygotowywania prawników do wejścia na rynek pracy kluczowe jest tzw. kliniczne nauczanie prawa (*clinical legal education*). To metoda nauczania łącząca element praktyki z rozwojem wrażliwości społecznej przyszłych prawników, stosowana z powodzeniem w wielu częściach świata. Na Wydziale Prawa UwB studenci mają możliwość działania w Studenckiej Poradni Prawnej, przy czym od lat znajduje się w czołówce rankingów, a w 2017 roku została uznana za najlepszą w Polsce⁴³.

Zapewnia się wsparcie studentów w zakresie form kształcenia na odległość. System

³⁷ <https://uwb.edu.pl/pelnomocnik-ds-osob-niepelnosprawnych>

³⁸ <http://prawo.uwb.edu.pl/studenci-z-niepelnosprawnoscia>

³⁹ https://uwb.edu.pl/uploads/tiny/PROMOCJA%202019/Wskazowki_dla_wykladowcow_mowa.pdf

⁴⁰ https://uwb.edu.pl/uploads/tiny/PROMOCJA%202019/Wskazowki_dla_wykladowcow_sluch.pdf

⁴¹ https://uwb.edu.pl/uploads/tiny/PROMOCJA%202019/Wskazowki_dla_wykladowcow_wzrok.pdf

⁴² <https://uwb.edu.pl/warsztaty-biura-karier-uwb>

⁴³ <https://www.rp.pl/Rankingi/306129916-Ranking-wydzialow-prawa-2017---poradnie-prawne-Za-male-podium-dla-nailepszych.html>

Blackboard udostępnia elektroniczne instrukcje dla prowadzących oraz studentów. Poszczególni prowadzący zaznajamiają z tymi zasadami studentów na każdych zajęciach, w ramach których będą pomocniczo wykorzystywane metody kształcenia na odległość. Wsparciem technicznym służą pracownicy Działu Aplikacji Komputerowych (Szerzej: Kryterium 2).

Działalność kół naukowych na wydziale (jest ich ponad 20) obejmuje wszystkie nauczane w toku studiów działy prawa. W przypadku każdego z tych działów studenci mają więc możliwość pogłębiania wiedzy. W celu zapewnienia najwyższej jakości opieki przyjęto, że pracownik uczelni powinien być opiekunem nie więcej niż dwóch kół naukowych, a w obszarze ich działalności posiadać znaczący dorobek naukowy. Ostatecznym decydującym co do pożądanego opiekuna naukowego są jednak sami studenci zrzeszeni w kole. Funkcjonuje też wiele organizacji studenckich, w tym o zasięgu międzynarodowym i branżowym. Część organizacji studenckich działa w obszarze sportu, turystyki, innowacji, biznesu, sztuki. Do ich dyspozycji jest m.in. hala sportowa, siłownia, ośrodki wypoczynkowe, baza wędkarska, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, szereg centrów, fundacji i stowarzyszeń⁴⁴ działających na wydziale, a w innych budynkach UwB także m.in. aula widowiskowa, sale teatralne, tzw. Sara i Feniks. Największe organizacje studenckie mają własne, wyposażone w niezbędny sprzęt siedziby w Uniwersyteckim Centrum Kultury, a mniejszym zapewnia się na wydziale i na uniwersytecie wszelkie niezbędne warunki lokalowo-techniczne, np. dostęp do sprzętu komputerowego i biurowego, pokoi i sal wykładowych.

System finansowania organizacji i kół naukowych spełnia wymogi ustawowe. Istnieją łącznie cztery ścieżki finansowania, w tym dwie na wydziale⁴⁵. Rozbudowane są też inne formy wsparcia, w tym niematerialne – kontakty, *know-how*, wsparcie organizacyjne. Do koordynacji prac organizacji i kół naukowych zatrudniony jest odrębny pracownik zarówno na poziomie wydziału, jak i uniwersytetu. Władze dziekańskie regularnie spotykają się z przedstawicielami kół naukowych. Zwyczajem jest także coroczne wręczanie dyplomów i nagród najaktywniejszym kołom i ich przedstawicielom.

Niezależnie od środków przekazywanych kołom naukowym na ich funkcjonowanie i organizowane przez nie projekty, dziekan na wniosek studentów finansuje ich uczestnictwo w konferencjach oraz koszty publikacji naukowych. Te i inne formy wsparcia studentów w nauce przynoszą efekty. Przykładowo, w zakresie kierunku Prawo na UwB przypada jeden z największych w Polsce współczynników stypendystów ministra za wybitne osiągnięcia naukowe w stosunku do liczby studentów (Stypendia MNiSW dla studentów w 2018 roku⁴⁶). Bogata jest także, przywoływana już we

⁴⁴ <http://prawo.uwb.edu.pl/stowarzyszenia-i-fundacje>

⁴⁵ <https://uwb.edu.pl/pozyskiwanie-i-rozliczanie-srodkow-finansowych-3986>

⁴⁶ <https://www.gov.pl/web/nauka/informacja-na temat-wynikow-rozpatrzenia-wnioskow-o-stypendium-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyszego-za-wybitne-osiagniecia-na-rok-akademicki-20182019-dla-studentow-i-doktorantow>

wcześniejszych częściach raportu, lista publikacji naukowych autorstwa studentów.

Na najlepszych czekają miejsca w szkole doktorskiej, do której, ze względu na bardzo wysoki poziom absolwentów, niełatwo się dostać. Studenci wybitni nie muszą jednak czekać aż do ukończenia studiów. Mogą zostać przyjęci do szkoły doktorskiej jeszcze przed ich ukończeniem i tym samym łączyć status studenta i doktoranta. Wsparcie studentów wybitnych jest więc rozbudowane i systemowe.

Wydział zapewnia pełne wsparcie stypendialne na zasadach przewidzianych przepisami ustawowymi (Zał. 47). W kształtowaniu systemu stypendialnego, w stopniu wykraczającym poza wymagania ustawowe, biorą udział przedstawiciele samorządu studenckiego. Kryteria przyznawania stypendiów, z jednej strony odpowiadają potrzebom studentów i są adekwatne do ich sytuacji (stypendia socjalne, dla osób niepełnosprawnych, zapomogi), z drugiej zaś motywują do zdobywania wiedzy oraz osiągnięć naukowych (stypendia rektora). Obok licznych stypendiów przyznawanych przez osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego czy inne organy władzy publicznej, funkcjonuje także dodatkowy system stypendiów w ramach programu *Santander Universidades* (Zał. 48).

Wszystkie procesy dydaktyczne i naukowe są stale uzupełniane konsultacjami z nauczycielami akademickimi, także w przypadku zajęć w formie *blended learning*. Konsultacje odbywają się w każdym tygodniu, zarówno w terminach stałych (dokładne terminy widnieją w systemie USOS), jak i ustalonych indywidualnie. Ponadto, z każdym pracownikiem zapewniony jest stały kontakt mailowy.

Studenci są wspierani w zakresie rozwoju społecznego. Wydział promuje sukcesy studentów i działalność samorządu, pośredniczy w kontaktach z mediami, ekspertami i organami władzy, jest ambasadorem studenckiej działalności, wspiera ją na szczeblu ogólnopolskim i międzynarodowym. Jednym z efektów tych form wsparcia jest m.in. fakt, że studenci i młodzi absolwenci w ostatnich latach pełnili lub nadal pełnią funkcje np. Przewodniczącego Forum Uniwersytetów Polskich, Przewodniczącego Krajowej Reprezentacji Doktorantów, Wiceprzewodniczącej Rady Młodych Naukowców, są też członkami innych gremiów, np. Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dobre praktyki tam identyfikowane wdrażane są na kierunku Prawo.

Każdego roku dziekan przyznaje nagrody najaktywniejszym studentom, co motywuje do zdobywania osiągnięć organizacyjnych, naukowych i sportowych.

Studenci aktywni oraz posiadający szczególne potrzeby (np. osoby z niepełnosprawnością, pracujące, studiujące więcej niż jeden kierunek lub wychowujące dzieci) mogą studiować w indywidualnym trybie, łącznie z dostosowanymi i ustalonymi indywidualnie terminami zaliczeń, przenoszeniem zajęć między latami i opieką wybranego tutora, zgodnie z odpowiednimi przepisami regulaminu studiów.

Studentom zapewnia się wszechstronne wsparcie w zakresie międzynarodowej mobilności. W ogłoszeniach o aktualnych rekrutacjach przedstawiane są kryteria formalne kandydatów, warunki finansowania wyjazdu danego projektu oraz zasady kwalifikacji do udziału w programie. W przypadku programu Erasmus+, wydział korzysta ze środków przeznaczonych na ten cel przez Komisję Europejską, niemniej jednak dziekan również dysponuje pulą środków, którą wspiera studentów wyjeżdżających, szczególnie w tych przypadkach, w których student wyjeżdża w ramach umowy bilateralnej bez przewidzianego stypendium. Studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o dodatkowe dofinansowanie wyjazdu z tytułu niepełnosprawności na zasadach obowiązujących w programie Erasmus+ (szerzej o formach wsparcia w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia (Szerzej: Kryterium 7).

Przeprowadzane są szkolenia adresowane do pracowników dotyczące postępowania ze studentami z różnego rodzaju niepełnosprawnością. Do dyspozycji studentów jest Akademicka Poradnia Psychologiczna⁴⁷, widniejąca w bazie punktów wsparcia prowadzonej przez Parlament Studentów RP. Każdy rok studiów ma przydzielonego opiekuna o odpowiednim doświadczeniu dydaktycznym⁴⁸ oraz kompetencjach miękkich.

Na wydziale funkcjonuje rozbudowany system przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji. Dziekan wydziału ustanowił zasady reagowania na konflikty, dyskryminację i przemoc oraz zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, obejmujące także procedury postępowania w takich przypadkach, w tym działania profilaktyczne (Zał. 34). Na stronie internetowej jednostki oraz w gablotach w budynku udostępnia się odpowiednie informacje dotyczące sposobów pomocy ofiarom konfliktów, dyskryminacji i przemocy oraz zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa (m. in. adresy białostockich centrów pomocy, telefony zaufania). Zawarto porozumienie z Komendantem Miejskim Policji, które obejmuje m.in. realizowanie przez funkcjonariuszy policji działań edukacyjno-profilaktycznych (Zał. 49). Studentom i pracownikom zapewnia się szkolenia BHP, szkolenia w zakresie bezpieczeństwa podczas wyjazdów zagranicznych. Istotne znaczenie ma także przedmiot „Obyczaje i reguły akademickie”, wprowadzony do programu kształcenia przed laty, a także inne przedmioty w toku studiów, np. dotyczące mediacji, kryminologii. Pracownicy wydziału są członkami Sieci Naukowej „Wykluczenie społeczne – Solidarność społeczna”⁴⁹. Wydział tworzy także możliwości angażowania się studentów w działania społeczne i wolontaryjne poza uczelnią, np. w postaci Studenckiego Pogotowia Lekcyjnego⁵⁰. Na uniwersytecie działa Erasmus Student Network, służący wsparciem

⁴⁷ <https://uwb.edu.pl/akademicka-poradnia-psychologiczna>

⁴⁸ <https://prawo.uwb.edu.pl/opiekunowie-4099> oraz <https://prawo.uwb.edu.pl/opiekunowie>

⁴⁹ <http://kpaist.uksw.edu.pl/siec-naukowa-ds-wykluczenia-spoiecznego/>

⁵⁰ <https://uwb.edu.pl/nawosci/aktualnosci/nabor-do-studenckiego-pogotowia-lekcyjnego-zostan-wolontariuszem-pomoz-dzieciakom/aabedc6a>

studentom zagranicznym w aklimatyzacji w zakresie prowadzonego programu „Mentor”⁵¹, a także szereg innych form wsparcia studentów zagranicznych oraz polskich studentów wyjeżdżających (Szerzej: Kryterium 7).

Studenci mają stały, bieżący dostęp do informacji na temat systemu wsparcia stypendialnego, dydaktycznego, naukowego i organizacyjnego w przejrzystych i intuicyjnych zakładkach na stronie internetowej. Strona wydziału jest nowoczesna, responsywna, dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością i dwujęzyczna (a uniwersytecka – czterojęzyczna). W dużym zakresie wykorzystywany jest także system USOS (zawsze aktualny) oraz media społecznościowe (Szerzej: Kryterium 9). Każdy rocznik rozpoczyna swoje studia od spotkania inauguracyjnego z władzami wydziału, samorządem studenckim, przedstawicielami organizacji studenckich i kół naukowych oraz opiekunami roku, na którym przekazywane są wszystkie niezbędne informacje dot. różnych form i zakresów wsparcia w studiowaniu, przedstawiane są koła naukowe i możliwości rozwoju/aktywności studenckiej.

Wszelkie zastrzeżenia i skargi od studentów przyjmuje prodziekan ds. dydaktyki dwa razy w tygodniu, w terminach dogodnych dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych. Oprócz tego procedurę reagowania na konflikty i ich rozwiązywania określają przywołane już wyżej zasady ustanowione przez dziekana. Dla zachowania komfortu zgłaszającego, skargi i wnioski można również zgłaszać anonimowo w ramach stałej ankiety ewaluacyjnej, a w stosunku do poszczególnych pracowników w anonimowych ankietach ich dotyczących. Student wnoszący skargę osobiście jest informowany o sposobie jej rozpatrzenia, a wnoszący skargę anonimowo może zapoznać się ze sposobem jej rozpatrzenia w raporcie (Szerzej: Kryterium 10). Na UwB funkcjonują również rzecznicy dyscyplinarni ds. studentów i ds. nauczycieli akademickich⁵².

Obsługą studiów zajmuje się wykwalifikowana i doświadczona kadra administracyjna, obejmująca 13 osób a dodatkowo pracowników biblioteki i pracowni komputerowej. Pracownicy stale podnoszą swoje kompetencje, m.in. poprzez uczestnictwo w wydarzeniach, np. Forum Dziekanatów, udział w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych (prowadzi się rejestr szkoleń). Obsługa studentów jest zapewniana w języku polskim, angielskim oraz rosyjskim. Dziekanat jest otwarty przez 6 dni w tygodniu, w terminach dogodnych dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Samorząd studencki jest w znacznym stopniu zaangażowany w rozwój i wsparcie studentów, w tym zakresie należy do najaktywniejszych w regionie. Władze wydziału wykorzystują ten potencjał. Przedstawiciele samorządu m.in. współpracują z zespołami dydaktycznymi, współtworzą dokumenty dotyczące kształcenia (w tym programy studiów), stymulują ich

⁵¹ <https://uwb.esn.pl/>; <https://uwb.esn.pl/pl/events/zosta%C5%84-mentorem>

⁵² <http://bip.uwb.edu.pl/uwb/rzeczniczy-dyscyplinarni/6535,Rzeczniczy-dyscyplinarni.html>

unowocześnianie. Cyklicznie odbywają się spotkania władz wydziału z samorządem szczebla wydziałowego i uczelnianego. Bliska jest współpraca w zakresie systemu zapewniania jakości kształcenia i jego promocji (Szerzej: Kryterium 10). Samorząd ma zapewniane wszystkie warunki materialne i niematerialne niezbędne do działania oraz wykonywania jego uczelnianych i pozauczelnianych obowiązków. Spełnione są w tym zakresie wszystkie wymagania i rekomendacje sformułowane przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego w stanowisku nr 52/2007⁵³. Stosunki władz wydziału oraz samorządu od lat cechuje podejście partnerskie. Zyskuje na tym jakość kształcenia.

Omówione powyżej syntetycznie formy wsparcia studentów są usankcjonowane decyzją dziekana (Zał. 50). Wszystkie istniejące formy wsparcia są stale monitorowane, udoskonalane i rozszerzane, m.in. poprzez ankietę ewaluacyjną, badania absolwentów, spotkania władz dziekańskich z samorządem studenckim i przedstawicielami organizacji studenckich.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

Jako godną naśladowania dobrą praktykę odznaczającą się skutecznością, innowacyjnością, etycznością oraz wzorcowością wskazać należy system wsparcia studentów z niepełnosprawnościami. Instrumenty wdrożone na kierunku Prawo przynoszą wymierne efekty, dostrzegane także w ogólnopolskiej prasie⁵⁴. Na kanwie najpierw studenckiego, a później doktoranckiego kształcenia osoby ze spektrum autyzmu przygotowano projekt badawczy „NO-AUTism”. Jest to projekt o charakterze społeczno-naukowym realizowany we współpracy z Syracuse University College of Law w USA. Asumptem do jego podjęcia, a jednocześnie członkiem zespołu badawczego, jest pierwszy w Polsce niemówiący autysta, który zdał maturę i dostał się na studia prawnicze na Wydziale Prawa UwB, a po ich ukończeniu rozpoczął studia doktoranckie (projekt nowatorski, nagradzany⁵⁵ i opisywany w prasie⁵⁶).

Jako godną naśladowania dobrą praktykę odznaczającą się skutecznością, wzorcowością i uniwersalnością wskazać należy system wsparcia naukowego studentów w działalności naukowej. Wsparcie to przybiera postać wszechstronną, wielowymiarową, tak merytoryczną, jak i finansowo-organizacyjną. Przynosi to wymierne i mierzalne efekty w postaci osiągnięć naukowych studentów, otrzymywanych przez nich nagród i stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia naukowe. Kompetencje naukowe uzyskiwane na studiach procentują też w dalszych latach w karierach

⁵³ <http://www.rgnisw.nauka.gov.pl/stanowiska-2007/stanowisko-nr-52-2007-rady-glownej-szkolnictwa-wyzszego-z-dnia-11-kwietnia-2007-r-.html>

⁵⁴ <https://wyborcza.pl/duzyformat/7,127290,21510116,geniusz-z-autyzmem-moje-cialo-to-kula-u-nogi-zna-szesc.html>

⁵⁵ <https://uwb.edu.pl/nawosci/aktualnosci/projekt-no-autism-laureatem-rankingu-innowacje-2018/36109db6>

⁵⁶ <https://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,22818986,mackowa-druzyna-no-autism-na-uniwersytecie-w-bialymstoku.html>

naukowych. Na przykład w roku 2016 absolwenci kierunku Prawo na UwB stanowili największą grupę laureatów stypendiów Ministra dla wybitnych młodych naukowców w zakresie nauk prawnych⁵⁷. Osiągane dla ocenianego kierunku obiektywne wskaźniki sytuują UwB w tym zakresie na pozycji lepszej niż uczelnie o nieporównanie większych możliwościach finansowych i naukowych.

Jako godną naśladowania dobrą praktykę odznaczającą się wzorcowością, skutecznością i uniwersalnością wskazać należy wsparcie studentów w zakresie wejścia na rynek pracy poprzez funkcjonowanie Studenckiej Poradni Prawnej, w ostatnich latach uznanej za najlepszą w Polsce, a w kolejnych – pozostającą w ścisłej czołówce uniwersyteckich poradni prawnych w kraju.

⁵⁷ <https://www.gov.pl/web/nauka/ogloszenie-wynikow-konkursu-o-stypendia-dla-wybitnych-mlodych-naukowcow-3>

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Publiczny dostęp do informacji o programie studiów i warunkach jego realizacji odbywa się poprzez Biuletyn Informacji Publicznej, stronę internetową wydziału, *social media*, tablice informacyjne i kontakt bezpośredni. Szczegółowe informacje dla kandydatów na temat celów kształcenia, warunków przyjęcia i zasad rekrutacji, profilu absolwenta i programu studiów, a także akty prawne dotyczące procesu rekrutacji, charakterystyki kierunku oraz przebiegu studiów ogłaszane są poprzez ogólnouniwersytecki system IRK, obsługiwany przez Uniwersyteckie Centrum Rekrutacji. Na stronie internetowej wydziału (w zakładce Kandydat/Rekrutacja) kandydat ma dostęp do zbioru wszelkich potrzebnych informacji na temat rekrutacji. Rekrutacja na rok akademicki 2019-2020 odbywała się na podstawie *Uchwały 2322 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2018 r.* (Załącznik 26). O studiach na UwB informują także filmy promocyjne, realizowane przez Dział Promocji UwB.

Szczegółowe informacje dla studentów kierunku Prawo przekazywane są za pośrednictwem strony internetowej wydziału, dostępnej także w języku angielskim z myślą o studentach zagranicznych oraz dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Informacje te obejmują program studiów, efekty uczenia się, możliwości rozwoju studentów i ofertę stypendialną, katalog aktów prawnych dotyczących zasad studiowania i dyplomowania, procedury zapewniania jakości kształcenia, potwierdzania efektów uczenia się, system zaliczania osiągnięć, praktyk studenckich, samorządu studenckiego, kół naukowych i organizacji studenckich (Szerzej Kryterium 8). Informacje te publikowane są odpowiednio dla każdego kierunku, trybu i poziomu studiów. Ponadto, poprzez stronę wydziału studenci są informowani o aktualnościach naukowych, naborach do projektów badawczych, ważnych wydarzeniach z życia wspólnoty.

Na wydziale zatrudniony jest pracownik ds. promocji, do którego zadań należy promowanie wydziału i studiów prawniczych m.in. w mediach społecznościowych (*Facebook, Instagram, LinkedIn*). We wspomnianych mediach pojawiają się ważne informacje na temat funkcjonowania wydziału. Do informowania studentów wykorzystywany jest mailing na konta indywidualne studentów poprzez system USOS. Odrębne strony www oraz profile na *Facebook* 'u prowadzą także Rada Samorządu Studentów Wydziału Prawa UwB oraz koła naukowe i organizacje studenckie. Poprzez konta na *Facebook* 'u odbywa się także krzyżowa wymiana informacji między profilami Wydziału Prawa, Rady Samorządu Studenckiego, organizacji i kół naukowych oraz zamkniętych grup studenckich poszczególnych roczników. Ponadto, studenci informowani są o organizacji toku studiów, planie zajęć i bieżących wydarzeniach czy ofercie stypendialnej poprzez ogłoszenia wywieszane na ogólnodostępnych tablicach informacyjnych w siedzibie wydziału.

Informacje dla kandydatów na temat oferty wydziału, profilu i programu studiów są również publikowane w drukowanych informatorach uniwersytetu, w ulotkach i materiałach promocyjnych przygotowywanych co roku przez wydział.

Co roku Wydział Prawa najaktywniej spośród wszystkich wydziałów uniwersytetu angażuje się w Salon Maturzystów. Organizuje swoje stoisko w ramach stoiska uniwersytetu, na którym zainteresowanym udzielane są informacje na temat organizacji studiów prawniczych, zasad rekrutacji, a także kolportowane są materiały informacyjne. Stoisko wydziału obsługiwane jest wspólnie przez studentów reprezentujących samorząd studencki i koła naukowe, pracowników administracji oraz pracowników badawczo-dydaktycznych.

Wydział prowadzi bliską współpracę ze szkołami średnimi w regionie. Licealiści biorą udział w licznych wydarzeniach, takich jak konferencje naukowe, symulacje rozpraw oraz olimpiady i konkursy. Biorą także udział (w charakterze słuchaczy) w wykładach i szkoleniach. Działania te pozwalają na przekazywanie informacji o studiach na kierunku Prawo potencjalnym kandydatom (Szerzej: Kryterium 6)

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom. Dokonują ich cyklicznie studenci poprzez wypełnianie Ankiety ewaluacyjnej uwzględniającej, m.in. opinie na temat dostępności informacji o kierunku studiów, programie studiów, sylabusach. Oceny te analizowane są przez Wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia, przekazywane dziekanowi i w razie potrzeby uzupełniane czy korygowane (Szerzej: Kryterium 10).

Informacje o zatrudnieniu absolwentów podlegają corocznej analizie Zespołu ds. monitorowania jakości kształcenia na kierunku Prawo (np. „Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2017/2018. Raport z badań.” - Zał. 51). Wnioski przedstawiające sytuację absolwenta na lokalnym rynku pracy zamieszczane są w części 2. „Ocena procesu kształcenia” w corocznym sprawozdaniu z działania wydziałowego systemu jakości kształcenia publikowanego na stronie internetowej wydziału⁵⁸.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

System zapewniania publicznego dostępu do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach cechuje się innowacyjnością, uniwersalnością i trwałością. Poprzez wykorzystanie różnych kanałów komunikacyjnych ułatwia dostęp do informacji studentom preferującym różne kanały komunikacji. Informacje zwrotne od studentów potwierdzają skuteczność tego systemu. Dzięki swojej powszechnej zastosowalności system ten może być punktem odniesienia dla innych uczelni.

⁵⁸ <https://prawo.uwb.edu.pl/wydzialowy-system-zapewniania-i-doskonalenia-jakosci-ksztalcenia>

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Kształtowanie polityki jakości kształcenia na Wydziale Prawa odbywa się na podstawie *Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku* (Zał. 4). Udział w jej realizacji i wdrażaniu bierze wiele podmiotów. Tworzą one wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Instytucjonalnie tworzą go: Kolegium Dziekańskie, członkowie Rady Wydziału Prawa, zespoły powołane na wydziale: Wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia oraz Zespoły ds. monitorowania procesu kształcenia na wszystkich 4 kierunkach (w tym również na kierunku Prawo), Kierunkowe Zespoły Dydaktyczne, Rada Konsultacyjna Wydziału Prawa i przedstawiciele Samorządu Studenckiego. W procesie tym uczestniczą również pracodawcy, nauczyciele akademicy oraz studenci.

Dziekan sprawuje ogólny nadzór nad realizacją procesu kształcenia na Wydziale Prawa, w tym zatwierdza tematy prac dyplomowych po zaopiniowaniu przez Wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia oraz podejmuje decyzje we wszystkich niezastrzeżonych dla innych organów sprawach studenckich związanych z przebiegiem studiów na wydziale. Prodziekan ds. dydaktyki odpowiada za nadzór nad realizacją programu studiów w danym trybie studiów. Kolegium Dziekańskie analizuje sprawozdania przygotowane przez Wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia oraz Zespoły ds. monitorowania procesu kształcenia w zakresie poszczególnych kierunków w celu podejmowania przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości kształcenia w jednostce.

Rada Wydziału, w skład której wchodzi kolegium dziekańskie, nauczyciele akademicy reprezentujący różne grupy, studenci, doktoranci i pracownicy administracji, realizuje określone przez Senat UwB wytyczne dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w sprawach uchwalania programów studiów.

Wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia, w skład którego wchodzi przedstawiciele nauczycieli akademickich i jeden przedstawiciel studentów wskazany przez samorząd studencki, realizuje zadania wynikające z przepisów zawartych w *ustawie - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 1 lipca 2018 r.* oraz przepisach wewnętrznych (w tym w Uchwale nr 2614 Senatu UwB z dnia 27 listopada 2019 r.) i wewnątrzwydziałowych. W szczególności podejmuje on działania monitorujące na rzecz zapewniania jakości kształcenia na wydziale (w tym prowadzenie badań ankietowych dotyczących oceny w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem oraz opinii absolwentów, pracodawców i uczestników praktyk), a także dokonuje oceny własnej i sporządza coroczne sprawozdanie z funkcjonowania wszystkich elementów systemu jakości kształcenia na Wydziale Prawa, ze wskazaniem jego mocnych i słabych stron w

poszczególnych obszarach podlegających monitorowaniu (Zał. 52).

Zespoły do spraw monitorowania procesu kształcenia dokonują analizy i oceny programów kształcenia, tj. wykonują zadania określone w § 5 ust. 1 pkt 1-8 *Uchwały nr 2614 Senatu UwB z dnia 27 listopada 2019 r.*

Kierunkowe Zespoły Dydaktyczne monitorują programy studiów pod kątem ich adekwatności do obowiązującego prawa i potrzeb rynku pracy oraz proponują stosowne zmiany.

Rada Konsultacyjna Wydziału Prawa dokonuje oceny stopnia realizacji zakładanych dla danego kierunku studiów efektów uczenia się, opiniuje inicjatywy w zakresie powoływania nowych kierunków oraz proponuje zmiany w programach studiów mających na celu ich doskonalenie, w tym w zakresie ich dostosowania do potrzeb rynku pracy. W jej skład wchodzi nauczyciele akademicy powołani przez dziekana spośród osób posiadających co najmniej stopień doktora habilitowanego (w wyjątkowych wypadkach dziekan może powołać osoby posiadające stopień doktora), interesariusze zewnętrzni (pracodawcy) i wewnętrzni (po jednym przedstawicielu studentów wskazanym przez wydziałowe organy przedstawicielskie samorządu studenckiego).

Samorząd Studencki opiniuje programy kształcenia na wszystkich realizowanych kierunkach (w tym również na kierunku Prawo).

Kierownicy Katedr, Zakładów i Pracowni inicjują opracowywanie nowych lub modyfikowanie istniejących treści przedmiotów, a także nowych form i metod kształcenia. Ponadto, dokonują hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych przez pracowników Katedr/Zakładów/Pracowni oraz monitorują oceny w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem dokonywane przez studentów z wykorzystaniem ankiet w systemie USOS.

Opiekunowie praktyk, będący nauczycielami akademickimi, nadzorują przewidziane w programie studiów praktyki zawodowe oraz poddają ocenie efekty kształcenia osiągnięte w ich ramach.

Nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia dydaktyczne, konsultacje ze studentami, weryfikują efekty kształcenia za pomocą form określonych w sylabusach, kierują pracami dyplomowymi oraz recenzują je, a także sprawują opiekę naukową nad studentami odbywającymi studia według indywidualnego programu studiów i opiekę nad kołami naukowymi.

Studenci biorą czynny udział w projektowaniu i ocenie procesu kształcenia, np. poprzez ocenę przygotowania pracowników do zajęć i sposobu ich prowadzenia (ankiety w USOS), do których pracownicy mają wgląd i których opracowane wyniki zawierane są w rocznych sprawozdaniach Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia.

Zatem, zarówno społeczność akademicka, jak i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego wypracowują standardy związane z procesem kształcenia.

Należy podkreślić, że wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia stanowi sprawnie zorganizowany mechanizm. Działa w oparciu o szereg przyjętych procedur zaopiniowanych przez Radę Wydziału i usankcjonowanych stosownymi decyzjami dziekana wydziału (Zał. 53). Kompleksowość strukturalna i kompetencyjna poszczególnych ogniw systemu może stanowić punkt odniesienia dla innych wydziałów.

Realizacja polityki jakości rozpoczyna się od odpowiednio przygotowanej i przeprowadzonej rekrutacji na kierunek Prawo (Szerzej: Kryterium 3). Zasady te zamieszczone są na stronie internetowej wydziału w zakładce Kandydat, a szczegółowe informacje - na stronie Internetowej Rejestracji Kandydatów.

Nadzór nad kierunkiem studiów od 2015 r. sprawuje Kierunkowy Zespół Dydaktyczny. Działa on na podstawie *Decyzji nr 2 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2020 r. w sprawie powołania Kierunkowych Zespołów Dydaktycznych* (Zał. 54). Monitoruje dostosowywanie programów studiów na kierunku do obowiązujących w tym zakresie przepisów oraz potrzeb rynku pracy, a także przedstawia dziekanowi projekty doskonalenia programu studiów w oparciu o wnioski wynikające ze sprawozdań Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia (w tym z analiz badań ankietowych studentów i absolwentów, monitoringu losów absolwentów), wskazań Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz opinii Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa). W skład Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego wchodzi przedstawiciele nauczycieli akademickich prowadzący zajęcia na kierunku Prawo oraz przedstawiciel studentów wskazany przez Samorząd Studencki.

Projektowanie, dokonywanie zmian i zatwierdzanie programu studiów przeprowadzane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. Zmiany proponuje Kierunkowy Zespół Dydaktyczny na podstawie *Decyzji nr 5 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia, w tym monitorowania programu studiów* (Zał. 55). Zgłosić je może także Zespół ds. monitorowania jakości kształcenia na kierunku Prawo. Propozycje zmian opracowuje Kierunkowy Zespół Dydaktyczny. Dziekan przedstawia je na posiedzeniu Rady Wydziału, na którym są dyskutowane, a następnie przez nią opiniowane.

Na wydziale przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów. Następuje w ramach przyjętej procedury monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia. Obejmuje ona analizę i ocenę programu studiów oraz jego realizacji w zakresie: zgodności koncepcji kształcenia ze strategią uczelni; adekwatności programu studiów do zakładanych efektów uczenia się; zgodności programu studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowania programu do specyfiki profilu i formy studiów; prawidłowości stosowania punktów ECTS; zgodności treści

programowych zajęć zawartych w sylabusach z programem studiów; sposobu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatności zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) oraz dostępu studentów do informacji na temat stosowanych zasad oceniania; systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się oraz realizacji programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się. Proces ten obejmuje też analizę monitoringu karier studentów i absolwentów studiów (we współpracy z Działem Spraw Studenckich - Biuro Karier) oraz wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy. Analizy i oceny programu studiów dokonuje Zespół ds. monitorowania jakości kształcenia (wyodrębniony z Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia), który proponuje wprowadzenie ewentualnych zmian. Działania zespołu mają charakter cykliczny. Po zakończonym roku akademickim, jednak nie później niż do dnia 15 września każdego roku, jest on zobowiązany do przedłożenia dziekanowi sprawozdania. Wnioski z niego wynikające są uwzględniane przy doskonaleniu programu studiów. Zamieszczane są w corocznym sprawozdaniu z działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia publikowanym na stronie internetowej wydziału.

Systematyczna ocena programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji uzyskiwanych od dziekana ds. dydaktyki posiadającego wiedzę, w szczególności, w zakresie ocen z poszczególnych przedmiotów na danym kierunku studiów, liczby studentów zaliczających lub warunkowo zaliczających dany rok akademicki, skierowanych na powtórzenie roku czy skreślonych oraz zdających egzaminy dyplomowe. Uwzględnia też informacje uzyskane z wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów na podstawie Ankiety ewaluacyjnej i Ankiety studentów uczestniczących w wymianie międzyuczelnianej oraz z wyników badań ankietowych wśród absolwentów na podstawie Ankiety absolwenta. Przy ocenie brane są pod uwagę informacje zwrotne od nauczycieli akademickich zgłaszających potrzebę wprowadzenia nowego przedmiotu bądź zwiększenia liczby godzin lub modyfikacji formy prowadzenia zajęć. Propozycje kierowane są do Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego. Uwzględniane są też opinie pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów na podstawie Ankiety pracodawców. Przy ocenie ważną rolę odgrywają też informacje pochodzące z monitoringu karier studentów i absolwentów studiów przygotowywanych we współpracy z Działem Spraw Studenckich – Biuro Karier w postaci raportu z badań dotyczących losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku (ścieżki ich kariery) (Zał. 51). Dzięki wnikliwej analizie i ocenie przez szereg ogniw systemu jakości kształcenia na wydziale, programu studiów uzyskał charakter uniwersalny.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów dokonywana jest nie tylko na poszczególnych etapach procesu kształcenia, ale także po jego zakończeniu. Odbywa się poprzez wykonywanie przez studenta prac etapowych wymagających od niego wykazania się wiedzą z danego

przedmiotu, umiejętnościami posługiwania się odpowiednim aparatem metodologicznym oraz kompetencjami społecznymi. Kolejne sprawdzenie osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się następuje w wyniku ustnych i pisemnych egzaminów. Metody i kryteria ich oceniania opisane są w sylabusach przedmiotów. Następną weryfikacją osiągnięcia efektów odbywa się w czasie praktyk zawodowych. Dokonywana jest przez opiekuna praktyki i wyrażona w formie zaliczenia. Sprawdzenie nabycia wszystkich efektów przewidzianych dla danego kierunku następuje poprzez ocenę pracy dyplomowej zawartej w recenzji oraz ocenę odpowiedzi uzyskanej podczas egzaminu dyplomowego. Procedurę przedstawia Zał. 56. Do oceny osiągnięcia efektów uczenia się przyczynia się też absolwent, wypełniający Ankiety absolwenta. Kolejny etap weryfikacji następuje na rynku pracy i dokonywany jest przez pracodawcę, który dzieli się swymi ocenami i opiniami na temat poziomu zatrudnianych absolwentów wydziału. Opinie i postulaty absolwentów i pracodawców wykorzystywane są w procesie doskonalenia programu studiów.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i interesariusze zewnętrzni. Interesariusze wewnętrzni uczestniczą w pracach Kierunkowego Zespołu Dydaktycznego (przedstawiciele kadry i student), Zespołu ds. monitorowania jakości kształcenia (przedstawiciele kadry) oraz Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa (przedstawiciele kadry i student). Ponadto, propozycje zmian mogą też zgłaszać studenci oraz pozostali członkowie kadry zarówno osobiście, jak i poprzez swoich przedstawicieli – członków Rady Wydziału. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w pracach Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa (Zał. 44) oraz w badaniach ankietowych o poziomie zatrudnianych absolwentów (pracodawcy), biorą także udział w badaniach ankietowych absolwentów (absolwenci kierunku). Wnioski wynikające z analiz Zespołu ds. monitorowania jakości kształcenia podlegają dyskusji na posiedzeniu Rady Wydziału. Są uwzględniane przy działaniach zmierzających do doskonalenia programu studiów. Zamieszczane są w corocznym sprawozdaniu z działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia publikowanym na stronie internetowej wydziału (Zał. 15).

Jakość kształcenia na kierunku jest poddawana cyklicznej zewnętrznej ocenie. Dokonują jej członkowie Rady Konsultacyjnej Wydziału Prawa, pracodawcy i absolwenci kierunku. Ocena odbywa się poprzez działania ww. rady oraz w wyniku uzyskiwania opinii od pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów (Ankieta pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów Wydziału Prawa UwB), opinii absolwentów (Ankieta absolwenta) oraz analizy monitoringu karier studentów i absolwentów studiów na podstawie informacji z Działu Spraw Studenckich – Biuro Karier. Wyniki tej oceny zamieszczane są w corocznym sprawozdaniu z działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia publikowanym na stronie internetowej wydziału. Wykorzystywane są w działaniach zmierzających do doskonalenia jakości kształcenia na kierunku Prawo poprzez analizę i wdrażanie zgłaszanych propozycji i postulatów. Prowadzenie wszystkich

badani ankietowych oraz pozyskiwanie informacji o potrzebach zmian w zakresie poprawy jakości kształcenia na wydziale uzyskiwane są w sposób etyczny i odpowiedzialny.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

W ramach tego kryterium za ważne i warte podkreślenia należy uznać wypracowanie na wydziale od lat sprawnie i skutecznie funkcjonującego systemu jakości kształcenia. Po raz pierwszy został on wprowadzony *Zarządzeniem nr 3 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 października 2007 r.* Należy podkreślić, że wówczas była to pierwsza tego typu struktura na Uniwersytecie w Białymstoku. Miała charakter nowatorski i innowacyjny. Obejmowała w szczególności ocenę pracowników naukowo-dydaktycznych (obowiązek składania przez nich dwukrotnie w ciągu roku sprawozdań ze swej działalności, ocena ich zajęć dydaktycznych poprzez ankietowanie i hospitowanie), ocenę pracowników administracyjnych tj. dziekanatu, biblioteki i pracowni komputerowej, ankietowanie absolwentów (ocena programu nauczania, kadry i organizacji procesu kształcenia), ankietowanie pracodawców (przygotowanie do pracy zawodowej), ankietowanie studentów uczestniczących w wymianach międzyuczelnianych oraz analizę programów nauczania. Przez dwa lata ankietowani byli także studenci I roku studiów w celu uzyskania ich oceny w zakresie warunków przebiegu rekrutacji na wydział (z tego elementu zrezygnowano).

W celu realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem systemu dziekan powołał Wydziałową Radę Programową, złożoną z czterech pracowników oraz Zespół ds. ankiet, wspomagający radę pod względem organizacyjno-technicznym.

Wydziałowy System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia funkcjonował według określonych procedur. Rada Programowa na bieżąco realizowała zadania objęte systemem. W wypełnianiu jednego z nich (ankietowanie wielu kategorii badanych) wspomagał ją Zespół ds. ankiet, który przeprowadzał badania i następnie dostarczał kwestionariusze Radzie. Działał on zgodnie z przyjętym przez Radę „Harmonogramem pracy Zespołu ds. ankiet”. Należy przypomnieć, że przez kilka pierwszych lat ankietowanie odbywało się drogą bezpośrednią, poprzez kontakt z badanym studentem, co wywoływało potrzebę ręcznego liczenia kilku tysięcy papierowych kwestionariuszy ankiet. Rada odbywała posiedzenia, podczas których dokonywała analizy wykonanych zadań. Posiedzenia odbywały się według ustalonego „Harmonogramu posiedzeń Wydziałowej Rady Programowej”.

Przewodniczący rady dwa razy w roku (po zakończeniu semestru) składał dziekanowi sprawozdania z realizacji zadań objętych systemem. Dziekan dokonywał analizy sprawozdania, a następnie odbywał spotkanie z Radą Programową oraz pracownikami wydziału.

Wspominane Zarządzenie Dziekana Wydziału Prawa było podstawą funkcjonowania

systemu do 2009 r., a od tego okresu stanowiły je: *Uchwała nr 792 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 marca 2009 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie w Białymstoku Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia*, *Uchwała nr 1748 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku (ze zm.)* i *Uchwała nr 2614 Senatu UwB z dnia 27 listopada 2019 r.* Należy podkreślić, że filary systemu uczelnianego stanowił system obowiązujący na Wydziale Prawa.

Doświadczenia w zakresie działania tego systemu na wydziale pozwoliły wypracować szereg dobrych praktyk.

Na przestrzeni lat proces monitorowania standardów akademickich na wydziale ulegał systematycznej poprawie. Było to związane, m.in. z wprowadzaniem szeregu modyfikacji dostosowujących system do zmieniających się warunków i przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz przepisów wewnątrzuczelnianych i wewnątrzwydziałowych dotyczących monitorowania standardów akademickich w ramach wydziałowego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia.

Należy stwierdzić, że sprawdził się system sprawozdawczości nauczycieli akademickich dotyczący ich aktywności naukowej, polegający na obowiązku składania dwukrotnie (obecnie raz) w ciągu roku sprawozdania oraz wypełnianiu okresowej Karty Oceny Pracowniczej. Z jednej strony, pozwala on władzom dziekańskim kontrolować postępy rozwoju naukowego pracowników, a z drugiej – ich mobilizować. W jego ramach dziekan niejednokrotnie podejmował działania mające na celu wzmocnienie tej formy aktywności poprzez odbycie indywidualnych rozmów oraz zwrócenie uwagi na potrzebę intensyfikacji działań naukowych.

W celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli w zakresie formułowania wniosków o finansowanie projektów badawczych władze dziekańskie organizowały szereg spotkań pracowników Wydziału Prawa, m.in. z przedstawicielami Krajowego Punktu Kontaktowego Programu Horyzont 2020. Ponadto, dziekan ds. nauki systematycznie przekazuje pracownikom wykazy terminów składania wniosków do różnorodnych programów. Władze systematycznie stwarzają też możliwości uczestnictwa pracowników wydziału w szkoleniach i kursach dokształcających, m.in. z zakresu jakości kształcenia, realizacji Programu Erasmus+, czy metodyki prowadzenia zajęć.

Na przestrzeni lat wyniki oceny procesu kształcenia na wydziale ulegały systematycznej poprawie. Przede wszystkim, przez lata dążono i wypracowano spójność wszystkich elementów procesu kształcenia na wszystkich kierunkach Wydziału Prawa. Zgodnie z charakterystyką studiów i sylwetką absolwenta kształtowane i modyfikowane są plany oraz programy studiów. Uwzględniają one specyfikę poszczególnych kierunków, stopni kształcenia i form studiów. Wprowadzane zmiany dotyczyły m.in.: wdrożenia KRK, organizacji praktyk studenckich, procesu dyplomowania (w tym

egzaminu dyplomowego), zatwierdzania efektów kształcenia.

W ramach modyfikacji systemu weryfikacji końcowych efektów kształcenia (procesu dyplomowania) przyjęto odpowiednie rozwiązania. W szczególności: określono terminy składania przez promotorów w dziekanatach wykazu tematów prac dyplomowych studentów ostatniego roku studiów przygotowujących w danym roku akademickim prace dyplomowe do ich obrony, tryb zatwierdzania tematów prac dyplomowych, a także podstawy i tryb dokonywanej weryfikacji samodzielności pracy. Przyjęto, że przy wykorzystaniu dostępnych środków do czuwania nad samodzielnością przygotowywanej pracy dyplomowej jest zobowiązany jej promotor. W tym celu, w szczególności, wykorzystuje on system antyplagiatowy JSA (wcześniej OSA). Określono też sposób powoływania przez dziekana komisji egzaminu dyplomowego. Na wydziale opracowano również procedury zatwierdzania, monitorowania programów studiów i ich efektów.

Powołano także Zespoły ds. monitorowania jakości kształcenia zobowiązane do proponowania ewentualnych zmian w programach kształcenia wynikających z monitorowania karier zawodowych absolwentów oraz z analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. Wnioski z ich analiz są przedkładane dziekanowi i Radzie Wydziału.

Na przestrzeni lat wyniki oceny jakości zajęć dydaktycznych na wydziale ulegały systematycznej poprawie. Z analizy protokołów hospitacji oraz badań ankietowych ostatnich lat wynika, że zdecydowana większość pracowników wydziału prowadzi zajęcia na bardzo wysokim poziomie. Jest bardzo dobrze przygotowana do zajęć, właściwie je realizuje i ma dobry kontakt ze studentami. Jedynie nieliczni powinni nieco ulepszyć (głównie aktywizować studentów) i uatrakcyjnić prowadzenie zajęć (np. wykorzystując różne pomoce dydaktyczne). Taki efekt osiągnięto dzięki szkoleniom z metodyki zajęć dydaktycznych, dbałości o jakość zajęć prowadzonych przez doktorantów (obowiązkowe hospitacje przez ich opiekunów), szkoleniom z zakresu APD i z zakresu e-learningu. Prowadzone były również liczne rozmowy z pracownikami w celu zwiększenia ich dyscypliny pracy związane z potrzebą częstszego komunikowania się ze studentami za pośrednictwem strony internetowej i systemu USOS oraz terminowego rozliczania studentów w systemie USOS, a także dotyczące punktualności, kryteriów egzaminowania i uaktualniania sylabusów. Należy zaznaczyć, że negatywne uwagi studentów i postulaty wobec konkretnych pracowników były przedmiotem odrębnych spotkań z poszczególnymi wykładowcami. Ponadto, zgodnie obowiązującymi przepisami informacje dotyczące poszczególnych nauczycieli pochodzące z ankiet i hospitacji są wykorzystywane w okresowych ocenach pracowników.

Wyniki oceny warunków kształcenia i organizacji studiów na wydziale ulegały systematycznej poprawie. Doświadczenia spowodowały szereg zmian. Przede wszystkim układaniem rozkładów zajęć na czterech kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych zajmują się obecnie co najmniej dwie osoby, co powoduje ich sprawniejszą organizację. Coraz szerzej wykorzystywany

jest Internet jako powszechna i wygodna forma wymiany informacji. Ponadto, ustalanie przez nauczyciela akademickiego nowego terminu zajęć odbywa się wyłącznie z osobą odpowiedzialną za ich organizację (sprawniejszy przepływ informacji). Efektywną realizację tego aspektu funkcjonowania systemu jakości na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych zapewniają też pracownicy dziekanatu poszczególnych kierunków studiów.

Informacje na temat kształcenia, w szczególności informacje o poziomach, formach i kierunkach kształcenia, międzynarodowej współpracy naukowej i wymianie studenckiej, zakładanych kwalifikacjach zawodowych absolwentów, programach nauczania i planach studiów są umieszczone na stronie internetowej wydziału w odpowiednich zakładkach.

Wieloletnie doświadczenia przekonują o dbałości biblioteki wydziałowej (obecnie Biblioteki Prawniczej) o aktualizację zasobów bibliotecznych i o dostęp studentów do komputerowych baz danych. Jej funkcjonowanie umożliwia efektywne korzystanie z zasobów. Zasoby biblioteczne aktualizowane są systematycznie, dostosowując się tym samym do dynamicznego rozwoju wielu działów polskiego prawa oraz jego częstych zmian. Są dokonywane zarówno samodzielnie przez bibliotekę, jak również po uwzględnieniu zapotrzebowania pracowników i studentów. Z roku na rok następuje zwiększanie liczby stanowisk z dostępem do wzrastającej liczby komputerowych baz danych (o co postulowali studenci). Dzięki temu studenci mają szeroki dostęp, zarówno do baz polskich, jak i zagranicznych (Szerzej: Kryterium 5). Zrealizowano też jedno ze standardowych od lat życzeń studentów, tj. zamontowano zdecydowanie więcej półek w czytelnicy, czym rozszerzono bezpośredni dostęp do książek.

Jakość infrastruktury Wydziału Prawa należy ocenić bardzo wysoko. Liczba sal wykładowych, ćwiczeniowych i seminaryjnych wystarcza do właściwego umieszczenia studentów na zajęciach. Pomieszczenia zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt komputerowy, środki audiowizualne, koparki. W wielu salach (w szczególności, w salach dydaktycznych, salach organizacji studenckich, pracowni komputerowej) zapewniono dostęp, zarówno studentom, jak i pracownikom do Internetu. Sale i korytarze spełniają wymogi bezpieczeństwa przeciwpożarowego, posiadają systemy wentylacji. Budynek jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wielkość sal wykładowych, ćwiczeniowych i seminaryjnych dostosowana jest do liczby studentów przypisanych do danych zajęć.

Wyniki oceny programu dotyczącego mobilności studentów/doktorantów i jego realizacji na wydziale ulegały systematycznej poprawie. Wymiana międzynarodowa stała się inspiracją do zorganizowania na wydziale programu przedmiotów, które mogą być prowadzone w czterech językach obcych. Systematyczne zwiększenie ich liczby było reakcją na zapotrzebowanie studentów. Takie przedsięwzięcia pozwalają im na wzbogacenie specjalistycznego słownictwa oraz rozwinięcie umiejętności językowych. Od kilku lat na zajęcia w językach obcych uczęszczają nie tylko studenci

zagraniczni, ale także studenci Wydziału Prawa, którzy mają prawo do realizacji zajęć w językach obcych w ramach swoich specjalizacji. Taka oferta merytoryczna stała się także powodem wzrostu liczby przyjeżdżających studentów. Studenci polscy uczęszczający na takie przedmioty rozwijają umiejętności językowe w zakresie przedmiotów prawniczych, a w związku z tym coraz pewniej czują się podczas wszelkiego rodzaju rozmów kwalifikacyjnych i egzaminów sprawdzających nie tylko komunikatywność językową, ale także znajomość fachowego słownictwa. Prowadzenie zajęć w językach obcych wymaga także innych metod kształcenia, odtwarzane są materiały multimedialne z oryginalnym lektorem, analizowane są akty prawne i orzecznictwo obcych państw i sądów w innych językach.

Doświadczenia zagraniczne stały się też podstawą do wprowadzenia do oferty studiów podyplomowych na Wydziale Prawa Podyplomowych Studiów Prawniczego Języka Angielskiego i Podyplomowych Studiów Prawniczego Języka Rosyjskiego. Funkcjonują też letnie szkoły prawa prowadzone we współpracy z zagranicznymi uczelniami, w tym m.in. z Michigan State University (USA) czy Humboldt-Universität zu Berlin (Niemcy).

Kilka lat temu pracownicy wydziału w celu pozyskania kandydatów z zagranicy przygotowali obcojęzyczną ofertę studiów na kierunku Europeistyka (II stopnia, st. stacjonarne) w dwóch językach: j. angielskim i j. rosyjskim. Niestety, pomimo podjętych wysiłków i promocji, ze względu na zbyt małą liczbę osób zainteresowanych, studia te nie zostały uruchomione.

Wydział Prawa dba o rozwój mobilności studentów. W tym celu nawiązuje współpracę z uczelniami innych państw. Dzięki temu posiada bogatą i różnorodną ofertę. Następująca w ramach realizacji tych umów mobilność studentów prowadzi do umiędzynarodawiania ich kontaktów. Wymiana studentów w ramach umów pomiędzy uczelniami w zakresie programów mobilności studentów systematycznie rozwija się. Jak wynika z doświadczeń, generalnie, studenci przebywający na naszym wydziale w ramach krajowej i międzynarodowej wymiany z pobytu są zadowoleni. Najczęściej wysoko go oceniają, wskazując też na potencjalne możliwości udoskonalenia niektórych sfer jego funkcjonowania. Należy przy tym zauważyć, że pomimo niezbyt atrakcyjnego dla cudzoziemców (pod względem geograficzno-komunikacyjnym) położenia miasta Białostok, wydział cieszy się zainteresowaniem obcokrajowców chętnych do kształcenia się na nim.

Ponadto, wydział wykazuje dbałość nie tylko o poziom zajęć prowadzonych dla studentów przyjeżdżających, ale także o organizację ich czasu wolnego i integrację z naszymi studentami. Doświadczenia studentów studiujących w ramach programów na zagranicznych uczelniach zmotywowały do zapewnienia stałej pomocy studentom przyjeżdżającym na wydział. Grupa „byłych Erasmusowców” z powodzeniem opiekuje się studentami przyjeżdżającymi, wyznaczając każdemu indywidualnego mentora, organizując imprezy integracyjne i pomagając w codziennych sprawach (Szerzej: Kryterium 7).

W ostatnich latach nastąpiła znaczna poprawa organizacji pobytu studentów przebywających w ramach wymiany międzyuczelnianej. Ustalony został dzień organizacyjny z opiekunami w celu pokazania im funkcjonowania wydziału, a nadto, poinformowania studentów o funkcjonowaniu komunikacji miejskiej w Białymstoku, a także o innych istotnych aspektach funkcjonowania na terenie wydziału i miasta. Oprócz dnia organizacyjnego opiekunowie są dostępni pod telefonami oraz e-mailowo.

Opinie absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów na wydziale ulegały systematycznej poprawie. Aczkolwiek, nadal najczęściej zgłaszaną przez absolwentów jest potrzeba większego upracticznienia i wzrostu liczby zajęć dydaktycznych (na co zwracają uwagę w wypełnianych na wydziale ankietach). Ów postulat jest, w miarę możliwości profilu ogólnoakademickiego, uwzględniany przez członków komisji pracującej nad zmianami planów i programów kształcenia. W związku z tym organizowane są również systematyczne wizyty praktyków na wydziale oraz wizyty studyjne w podmiotach ukierunkowanych na działalność zgodną z realizowanymi kierunkami studiów. Wielokrotnie odbywały się spotkania z przedstawicielami m.in. Policji (CBŚP), sądów, CBA, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, Izby komorniczej. Podczas wizyt studyjnych studenci poznawali specyfikę różnych instytucji od wewnątrz, takich jak: sądy w Białymstoku, Sąd Najwyższy w Warszawie, Laboratorium Kryminalistyczne przy Komendzie Wojewódzkiej Policji. Ponadto, informacje dla studentów o aktualnie dostępnych kursach, stażach, szkoleniach, konferencjach są systematycznie publikowane na stronie internetowej.

Przedstawione informacje stanowią potwierdzenie, że działający na wydziale system jakości kształcenia ma charakter trwały i powtarzalny. Jego wieloletnie funkcjonowanie przekonuje o różnorodności, rozwoju oraz efektywności podejmowanych przedsięwzięć na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Należy podkreślić, że znaczny wkład w stabilne funkcjonowanie tego systemu na wydziale ma też ciągłość funkcji przewodniczącego Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia, pełniącego tę funkcję od 2007 r., tj. od czasu utworzenia pierwowzoru dzisiejszego systemu. Uczestniczy on w konferencjach i szkoleniach z zakresu jakości kształcenia. Jest gwarantem rzetelnego funkcjonowania systemu.

Doświadczenia w funkcjonowaniu systemu jakości kształcenia na wydziale pozwoliły wskazać także na jego problemy, związane np. z liczbą wniosków o granty. Dziekan systematycznie zachęca do podejmowania trudu ich opracowywania. Od roku akademickiego 2019/2020 obligatoryjne stało się coroczne składanie wniosków w sprawie projektów finansowanych ze środków zewnętrznychco przyniosło efekt w postaci 27 złożonych wniosków o granty NCN w 2019 r.

Od lat występują trudności z udziałem studentów i absolwentów w badaniach ankietowych. Dlatego istnieje potrzeba doskonalenia procesu związanego z ankietyzacją w ramach USOS. Jest to tym istotniejsze, że od lat wydział nie posługuje się kwestionariuszami papierowymi, a pozyskuje je

wyłącznie drogą elektroniczną. Pomimo e - maili wysyłanych przez Dziekana Wydziału Prawa oraz monitów starostów poszczególnych roczników studiów w ostatnich latach i innych form zachęty odzew nie jest zadowalający. Istnieje zatem potrzeba zwiększenia aktywności studentów przy wypełnianiu kwestionariuszy.

Podobnie pewien problem stanowi niewielka zwrotność informacji od absolwentów do Biura Karier UwB (choć sytuacja stale ulega poprawie), co nie pozwala na dogłębną analizę losów absolwentów poszczególnych kierunków realizowanych na wydziale. Niezbędne są więc dalsze wysiłki na rzecz zwiększania ich udziału w badaniu.

Podsumowując, należy zaznaczyć, że na przestrzeni lat, funkcjonowanie systemu jakości kształcenia na wydziale ulegało zmianom. Podejmowane przedsięwzięcia miały, zarówno charakter organizacyjny (rozpoczęcie działalności przez kolegialne zespoły w ramach systemu), jak i prawny (uregulowanie poprzez uchwały, zarządzenia i decyzje wielu spraw związanych z poprawą jakości kształcenia). Należy podkreślić, że system pozwolił uporządkować szereg kwestii oraz umożliwił koordynowanie i monitorowanie różnych procesów na wydziale. Jako żywy organizm wskazuje na potrzebę stałych zmian. Przyzwyczyił studentów do możliwości oceny pracowników, do składania postulatów o uatrakcyjnienie sposobu prowadzenia przez nich zajęć. Student może dziś artykułować swoje konkretne oczekiwania, które wcześniej nie zawsze docierały do władz dziekańskich czy administracji, co zmusiło do wzmożenia dyscypliny wśród pracowników. System ten stał się też inspiracją stworzenia Kodeksu dobrych praktyk przy przewodach doktorskich i habilitacyjnych na Wydziale Prawa UwB. Wieloletnie funkcjonowanie systemu jakości kształcenia na wydziale, jego ewolucja i osiągnięte efekty przekonują o jego skuteczności.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Programy studiów wysokiej jakości wraz z efektywnym i kompleksowym system monitorowania jakości kształcenia 2) Wykorzystanie doświadczeń płynących z intensywnej współpracy międzynarodowej przy ustawicznym doskonaleniu procesu kształcenia i rozwoju kadry 3) Współpraca z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w opracowaniu i modyfikacjach programów studiów 4) Stabilna wysokokwalifikowana kadra złożona z pracowników poszerzających swoje kompetencje (dynamiczny wzrost liczby samodzielnych pracowników naukowych) gwarantująca wysoką jakość realizacji spójnej koncepcji kształcenia 5) Dostępność rozbudowanych zasobów bibliotecznych, edukacyjnych i informacyjnych wykorzystywanych w realizacji programów studiów i aktywizacji studentów (m.in. kół naukowych i Studenckiej Poradni Prawnej) 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Wysoki poziom biurokratyzacji, mający negatywny wpływ na elastyczność działania 2) Obciążenie pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych biurokratyczną pracą przy realizacji dodatkowych obowiązków pozanaukowych 3) Trudność w dostosowywaniu się do ustawicznie modyfikowanych zasad ewaluacji naukowej jednostek 4) Niezadawalająca skuteczność w pozyskiwaniu środków na badania naukowe oraz poziom komercjalizacji wyników badań 5) Niesatysfakcjonujące (niskie) wynagrodzenie pracowników w stosunku do realizowanych zadań i odpowiedzialności
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Działania konsolidacyjne kluczowych uczelni z regionu 2) Finansowanie badań i rozwoju naukowego w formule grantów oraz krajowych i międzynarodowych projektów badawczych 3) Współpraca z administracją samorządową (współpraca z lokalnymi i regionalnymi organami samorządowymi) 4) Relatywnie niskie koszty studiowania 5) Położenie umożliwiające Intensyfikację współpracy naukowej z podmiotami z państw Europy Wschodniej 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Brak stabilności w szkolnictwie wyższym (brak czasu, środków i instrumentów niezbędnych do dostosowywania się do zmian i kolejnych reform) 2) Niż demograficzny i w konsekwencji spadek liczby studentów potęgowany tendencją wśród absolwentów szkół średnich do podejmowania studiów w większych ośrodkach akademickich 3) Niski poziom wykształcenia ogólnego oraz mała aktywność i kreatywność kandydatów na studia i studentów 4) Otwieranie studiów prawniczych na kolejnych uczelniach niegwarantujących wysokiej jakości kształcenie i kadry, a w konsekwencji przesylenie rynku usług prawnych i obniżenie ich standardów 5) Zbyt niska subwencja budżetowa niezaspokajająca potrzeb i spowalniająca potencjał rozwojowy Uczelni

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia

(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku⁵⁹

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
jednolite studia magisterskie	I	233	177	93	59
	II	187	161	83	39
	III	202	168	87	50
	IV	192	177	82	53
	V	178	187	110	94
Razem:		992	870	455	295

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
jednolite studia magisterskie	2017	195	162	174	71
	2018	210	199	128	78
	2019	233	186	124	71
Razem:		638	547	426	220

⁵⁹ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁶⁰

Tabela dotyczy programu studiów obowiązującego od roku akad. 2019/2020

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin studia stacjonarne	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin studia niestacjonarne
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	10 semestrów 300 ECTS	10 semestrów 300 ECTS
łącna liczba godzin zajęć	2682	1442
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	157	157
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	163,5	163,5
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy	nie dotyczy
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	95	95
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	6	6
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	cztery tygodnie	cztery tygodnie
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godz.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
1. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./ Program studiów stacjonarnych nie przewiduje kształcenia e-learning. Na studiach stacjonarnych pomocniczo prowadzi się kształcenie w formie blended	
2. łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.		

⁶⁰ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

	learning (Załącznik 19). 2./ Program studiów niestacjonarnych nie przewiduje kształcenia e-learning. Na studiach niestacjonarnych pomocniczo prowadzi się kształcenie w formie blended learning (Załącznik 19).
--	--

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁶¹

Studia stacjonarne

Nazwa zajęć / grupy zajęć	Forma / formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Prawoznawstwo	wykład/ćwiczenia	70	8
Łacińska terminologia prawnicza	ćwiczenia	30	3
Historia prawa publicznego	wykład/ćwiczenia	55	6
Historia prawa prywatnego	wykład/ćwiczenia	55	6
Logika prawnicza	wykład/ćwiczenia	40	7
Prawo rzymskie	wykład/ćwiczenia	70	7
Wprowadzenie do interpretacji prawniczych lub	konwersatorium	15	3
Metodologia rozwiązywania kasusów (Case Law) lub			
Historia prawa w argumentacji prawniczej lub			
Kultura języka prawnego i prawniczego			
Prawo konstytucyjne	wykład/ćwiczenia	100	9
Prawo międzynarodowe publiczne	wykład/ćwiczenia	85	8
Prawo własności intelektualnej	konwersatorium	30	4
Doktryny polityczno-prawne lub	konwersatorium	15	3
Wprowadzenie do systemu common law lub			
Historia najnowsza państwa i prawa lub			
Podstawy komparatystyki prawniczej			
Prawo karne	wykład/ćwiczenia	100	9

⁶¹Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Prawo cywilne cz. I (ogólna, prawo rzeczowe)	wykład/ćwiczenia	100	9
Prawo administracyjne	wykład/ćwiczenia	100	9
Prawo finansów publicznych	wykład/ćwiczenia	85	7
Postępowanie administracyjne i sądowniczo-administracyjne	wykład/ćwiczenia	90	9
Prawo Unii Europejskiej	wykład/ćwiczenia	85	7
Prawo podatkowe	wykład/ćwiczenia	85	7
Prawa człowieka	konwersatorium	25	3
Postępowanie karne	wykład/ćwiczenia	100	9
Prawo cywilne cz. II (zobowiązania)	wykład/ćwiczenia	100	9
Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych	wykład/ćwiczenia	100	9
Prawo rolne	konwersatorium	40	3
Prawo gospodarcze publiczne	wykład/ćwiczenia	70	7
Prawo międzynarodowe prywatne	konwersatorium	30	3
Podstawy prawniczego języka angielskiego (lub innego języka obcego) z wybranej specjalizacji	konwersatorium	15	3
Dwa przedmioty specjalizacyjne po 15 godzin z wybranej specjalizacji	konwersatorium	30	6
Proseminarium	proseminarium	30	8
Postępowanie cywilne	wykład/ćwiczenia	100	9
Prawo handlowe	wykład/ćwiczenia	100	9
Kryminologia	konwersatorium	40	3
Seminarium	seminarium	40	6
Teoria prawa i demokracji	konwersatorium	40	3
Prawo cywilne cz. III (prawo spadkowe, rodzinne)	wykład/ćwiczenia	70	7
Zamówienia publiczne lub	konwersatorium	15	3
Mediacje i arbitraż lub			
Prawo archiwów lub			
Prawo bankowe			
Prawo karne wykonawcze lub	konwersatorium	15	3
Prawo karne skarbowe lub			
Prawo wykroczeń lub			
Europejskie prawo karne			
Zawody prawnicze i alternatywne lub	konwersatorium	15	3

Organy kontroli państwowej i ochrony prawnej lub			
Polityka a rządzenie państwem i samorząd terytorialny lub			
Służby zagraniczne			
Ochrona konkurencji i konsumenta lub	konwersatorium	15	3
Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych lub			
Zasady zabezpieczenia społecznego lub			
Podstawy prawa wyznaniowego			
Dwa przedmioty specjalizacyjne po 15 godzin z wybranej specjalizacji w języku polskim/ angielskim (lub innym języku obcym)	konwersatorium	30	6
Podstawy filozofii prawa	konwersatorium	15	2
Prawo ochrony środowiska	konwersatorium	30	3
Procedury finansowe wybranych krajów europejskich lub	konwersatorium	15	3
Procedury ochrony własności intelektualnej lub			
Procedury międzynarodowej ochrony praw człowieka lub			
Europejska współpraca sądowa w sprawach cywilnych			
Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych lub	konwersatorium	15	3
Sporządzanie pism procesowych w sprawach cywilnych lub			
Sporządzanie pism procesowych w sprawach administracyjnych lub			
Sporządzanie wniosków grantowych			
Trzy przedmioty specjalizacyjne po 15 godzin z wybranej specjalizacji w języku polskim/ angielskim (lub innym języku obcym)	konwersatorium	45	9
Seminarium	seminarium	50	9
Praktyki zawodowe - dwa tygodnie			3
Praktyki zawodowe - dwa tygodnie			3
RAZEM:		2400	271

Studia niestacjonarne

Nazwa zajęć / grupy zajęć	Forma / formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Prawoznawstwo	wykład/ćwiczenia	34	8
Łacińska terminologia prawnicza	ćwiczenia	12	3
Historia prawa publicznego	wykład	26	6
Historia prawa prywatnego	wykład	26	6
Logika prawnicza	wykład	20	7
Prawo rzymskie	wykład	34	7
Wprowadzenie do interpretacji prawniczych lub	konwersatorium	12	3
Metodologia rozwiązywania kasusów (Case Law) lub			
Historia prawa w argumentacji prawniczej lub			
Kultura języka prawnego i prawniczego			
Prawo konstytucyjne	wykład	48	9
Prawo międzynarodowe publiczne	wykład	42	8
Prawo własności intelektualnej	konwersatorium	15	4
Doktryny polityczno-prawne lub	konwersatorium	12	3
Wprowadzenie do systemu common law lub			
Historia najnowsza państwa i prawa lub			
Podstawy komparatystyki prawniczej			
Prawo karne	wykład	48	9
Prawo cywilne cz. I (ogólna, prawo rzeczowe)	wykład/ćwiczenia	48	9
Prawo administracyjne	wykład/ćwiczenia	48	9
Prawo finansów publicznych	wykład	42	7
Postępowanie administracyjne i sądowniczo-administracyjne	wykład/ćwiczenia	44	9
Prawo Unii Europejskiej	wykład	42	7
Prawo podatkowe	wykład	42	7
Prawa człowieka	konwersatorium	12	3
Postępowanie karne	wykład	48	9
Prawo cywilne cz. II (zobowiązania)	wykład/ćwiczenia	48	9

Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych	wykład	48	9
Prawo rolne	konwersatorium	20	3
Prawo gospodarcze publiczne	wykład	34	7
Prawo międzynarodowe prywatne	konwersatorium	16	3
Podstawy prawniczego języka angielskiego (lub innego języka obcego) z wybranej specjalizacji	konwersatorium	12	3
Dwa przedmioty specjalizacyjne po 12 godzin z wybranej specjalizacji	konwersatorium	24	6
Proseminarium	proseminarium	16	8
Postępowanie cywilne	wykład	48	9
Prawo handlowe	wykład	48	9
Kryminologia	konwersatorium	20	3
Seminarium	seminarium	20	6
Teoria prawa i demokracji	konwersatorium	20	3
Prawo cywilne cz. III (prawo spadkowe, rodzinne)	wykład	34	7
Zamówienia publiczne lub	konwersatorium	12	3
Mediacje i arbitraż lub			
Prawo archiwów lub			
Prawo bankowe			
Prawo karne wykonawcze lub	konwersatorium	12	3
Prawo karne skarbowe lub			
Prawo wykroczeń lub			
Europejskie prawo karne			
Zawody prawnicze i alternatywne lub	konwersatorium	12	3
Organy kontroli państwowej i ochrony prawnej lub			
Polityka a rządzenie państwem i samorząd terytorialny lub			
Służby zagraniczne			
Ochrona konkurencji i konsumenta lub	konwersatorium	12	3
Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych lub			
Zasady zabezpieczenia społecznego lub			
Podstawy prawa wyznaniowego			

Dwa przedmioty specjalizacyjne po 12 godzin z wybranej specjalizacji w języku polskim/ angielskim (lub innym języku obcym)	konwersatorium	24	6
Podstawy filozofii prawa	konwersatorium	12	2
Prawo ochrony środowiska	konwersatorium	15	3
Procedury finansowe wybranych krajów europejskich lub	konwersatorium	12	3
Procedury ochrony własności intelektualnej lub			
Procedury międzynarodowej ochrony praw człowieka lub			
Europejska współpraca sądowa w sprawach cywilnych			
Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych lub	konwersatorium	12	3
Sporządzanie pism procesowych w sprawach cywilnych lub			
Sporządzanie pism procesowych w sprawach administracyjnych lub			
Sporządzanie wniosków grantowych			
Trzy przedmioty specjalizacyjne po 12 godzin z wybranej specjalizacji w języku polskim/ angielskim (lub innym języku obcym)	konwersatorium	36	9
Seminarium	seminarium	36	9
Praktyki zawodowe - dwa tygodnie			3
Praktyki zawodowe - dwa tygodnie			3
RAZEM		1258	271

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

Studia stacjonarne

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Przedmiot specjalizacyjny - Introduction to American Legal System	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	18 (0)

Przedmiot specjalizacyjny - Theory and Practice of Restorative Justice	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	28 (0)
Przedmiot specjalizacyjny Introduction to the Forensic Science	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	27 (0)
Przedmiot specjalizacyjny - Budgetary Law	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	32 (0)
Przedmiot specjalizacyjny - Introduction to the International Trade Law	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	30 (0)
Przedmiot specjalizacyjny - Atypical employment	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	28 (0)
Przedmiot specjalizacyjny - Introduction to ADR, mediation, negotiation and arbitration procedures	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	24 (0)
Wykład specjalizacyjny - International Organizations	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	4 (4)
Wykład specjalizacyjny - Private International Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	11 (11)
Wykład specjalizacyjny - Право Европейского Союза	wykład	zimowy	stacjonarne	rosyjski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Roman Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Human Rights in the EU	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	5 (5)
Wykład specjalizacyjny - Contemporary Political Systems	wykład	letni	stacjonarne	angielski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny - Human Rights and means of their protection	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	6 (6)
Wykład specjalizacyjny - Media law	wykład	letni	stacjonarne	angielski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny - Legal English	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	11 (11)
Wykład specjalizacyjny - Criminology	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	8 (8)
Wykład specjalizacyjny - Polish Criminal Procedure	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	5 (5)
Wykład specjalizacyjny - Polish Criminal Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Theory and Practice of Restorative Justice	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	2 (2)

Wykład specjalizacyjny - European Criminal Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	9 (9)
Wykład specjalizacyjny - Legal and Criminological Aspects of Cybercrime	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	7 (7)
Wykład specjalizacyjny - Crime and delinquency in Poland	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Social Psychology with Criminology	wykład	letni	stacjonarne	angielski	6 (6)
Wykład specjalizacyjny - Introduction to the Forensic Science	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	5 (5)
Wykład specjalizacyjny - Combattre le crime	wykład	letni	stacjonarne	francuski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny - Victimology	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Innovations in Budgeting and Financial Management	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Budgetary law	wykład	letni	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Law and public financial management	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - General Budget and Budget Law of the European Union	wykład	letni	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Children Rights in Human Rights System	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Introduction to the International Trade Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	13 (13)
Wykład specjalizacyjny - Polish Financial Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	5 (5)
Wykład specjalizacyjny - Polish Administrative Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	5 (5)
Wykład specjalizacyjny - Polish Administrative Proceedings	wykład	letni	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Atypical Employment	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Political participation of Foreigners as an Instrument	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	3 (3)

of Integration					
Wykład specjalizacyjny - Sociology of crimes and social pathologies	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	8 (8)
Wykład specjalizacyjny - European Family Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	7 (7)
Wykład specjalizacyjny - Introduction to the European Corporate Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	7 (7)
Wykład specjalizacyjny - Polish Civil Law	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Introduction to ADR, Mediation, Negotiation and Arbitration Procedure	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny - International Insolvency and Arbitration	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny - History of Law in Poland and in Europe	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - European Industrial Property Rights	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Polish Tax Law	wykład	letni	stacjonarne	angielski	6 (6)
Wykład specjalizacyjny - Constitutional Law of the European Union	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny - Constitutional Law of the European Union	wykład	letni	stacjonarne	angielski	6 (6)
Wykład specjalizacyjny - Intellectual Property Commercialization	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	6 (6)
Wykład specjalizacyjny - Political Systems of the Central and Eastern European Countries	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny - Introduction to Political Science	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	5 (5)
Wykład specjalizacyjny - Европейская банковская деятельность	wykład	zimowy	stacjonarne	rosyjski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Substantive Law of the European Union	wykład	letni	stacjonarne	angielski	6 (6)

Wykład specjalizacyjny - EU Anti-Discrimination Law	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	4 (4)
Wykład specjalizacyjny - Introduction to American Law System	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Международное публичное право	wykład	zimowy	stacjonarne	rosyjski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Public International Law	wykład	letni	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Legal and Criminological Aspects of Terrorism*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Public Banking Law*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Intellectual Property Law*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny - Polish Environmental Law*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	2 (2)
Wykład specjalizacyjny - Comparative Law*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny Immigration Law*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	3 (3)
Wykład specjalizacyjny – Territorial organization of European states: federalism, regionalism, unitarism*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	1 (1)
Wykład specjalizacyjny – Polish Constitutional Law*	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Competition and Consumer Protection in the EU*	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – EU Disability Law*	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Introduction to American Legal System*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Fundamental rights protection in the Council of Europe: the role of the European Court of Human Rights*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Commercial Law of the European Union*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Recognition of qualifications	wykład	letni	stacjonarne	angielski	

in the European Union*					
Wykład specjalizacyjny – The right to good administration in the European Union*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Global and national aspects of road safety*	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Cross-border Criminality*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Crime in sport in Poland and selected European Union countries*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Direct Democracy in Europe*	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Constitutional Judiciary*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Transitional Justice and Rule of Law*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Law in post-communist transformation. A comparative perspective*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – The cooperation of entrepreneurs *	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Copyright Law*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Public relations for lawyers*	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Sociological Perspectives on Internet Studies*	wykład	letni	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Polish Commercial Law*	wykład	zimowy	stacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Einführung in die Rechtswissenschaft*	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Polnisches Staatsrecht*	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Materielles Strafrecht in Polen*	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny –	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	

Materielles Strafrecht in der Bundesrepublik Deutschland*					
Wykład specjalizacyjny – Materielles Strafrecht in Österreich*	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Materielles Strafrecht in der Schweiz*	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Soziale Pathologien*	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Organisierte Kriminalität in Polen*	wykład	zimowy	stacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Римское право*	wykład	zimowy	stacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Римское семейное право а семейное право стран древнего мира*	wykład	zimowy	stacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Криминология*	wykład	zimowy	stacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Конституционное право*	wykład	letni	stacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Религиозное право*	wykład	letni	stacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Конституционное право России*	wykład	letni	stacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Сравнительное конституционное право*	wykład	letni	stacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – El funcionamiento del sistema de protección ambiental de la Union Europea: principios, instituciones, instrumentos*	wykład	zimowy	stacjonarne	hiszpański	
Wykład specjalizacyjny – Derecho administrativo europeo*	wykład	letni	stacjonarne	hiszpański	
Wykład specjalizacyjny – Esbozo del Derecho polaco*	wykład	letni	stacjonarne	hiszpański	
Wykład specjalizacyjny – Gobierno local, administración local - potestad de los entes locales en Europa*	wykład	letni	stacjonarne	hiszpański	

Przedmiot specjalizacyjny - Advocacy for Human Rights in practice*	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	
Przedmiot specjalizacyjny - International Anti-discrimination Law in practice*	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	
Przedmiot specjalizacyjny - Law and Art: international trade of cultural goods*	konwersatorium	zimowy	stacjonarne	angielski	

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

Studia niestacjonarne

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami i polskimi)
Przedmiot specjalizacyjny - Introduction to the Forensic Science	konwersatorium	zimowy	niestacjonarne	angielski	36 (0)
Przedmiot specjalizacyjny - Introduction to ADR, mediation, negotiation and arbitration procedures	konwersatorium	zimowy	niestacjonarne	angielski	61 (0)
Przedmiot specjalizacyjny - Theory and Practice of Restorative Justice *	konwersatorium	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Przedmiot specjalizacyjny - Introduction to the International Trade Law*	konwersatorium	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - International Organizations*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Private International Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Право Европейского Союза*	wykład	zimowy	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny - Roman Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Human Rights in the EU*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Contemporary Political Systems*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny -	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	

Human Rights and means of their protection*					
Wykład specjalizacyjny - Media law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Legal English*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Criminology*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Criminal Procedure*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Criminal Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Theory and Practice of Restorative Justice*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - European Criminal Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Legal and Criminological Aspects of Cybercrime*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Crime and delinquency in Poland*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Social Psychology with Criminology*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Introduction to the Forensic Science*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Combattre le crime*	wykład	letni	niestacjonarne	francuski	
Wykład specjalizacyjny - Victimology*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Innovations in Budgeting and Financial Management*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Budgetary law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Law and public financial management*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - General Budget and Budget Law of the European Union*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Children Rights in Human Rights System*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	

Wykład specjalizacyjny - Introduction to the International Trade Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Financial Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Administrative Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Administrative Proceedings*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Atypical Employment*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Political participation of Foreigners as an Instrument of Integration*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Sociology of crimes and social pathologies*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - European Family Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Introduction to the European Corporate Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Civil Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Introduction to ADR, Mediation, Negotiation and Arbitration Procedure*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - International Insolvency and Arbitration*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - History of Law in Poland and in Europe*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - European Industrial Property Rights*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Tax Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Constitutional Law of the European Union*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Intellectual Property Commercialization*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	

Wykład specjalizacyjny - Political Systems of the Central and Eastern European Countries*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Introduction to Political Science*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Европейская банковская деятельность*	wykład	zimowy	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny - Substantive Law of the European Union*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - EU Anti-Discrimination Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Introduction to American Law System*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Международное публичное право*	wykład	zimowy	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny - Public International Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Legal and Criminological Aspects of Terrorism*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Public Banking Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Intellectual Property Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Environmental Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Comparative Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Immigration Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Territorial organization of European states: federalism, regionalism, unitarism*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Polish Constitutional Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - Competition and Consumer Protection in the EU*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny - EU Disability Law*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	

Wykład specjalizacyjny – Introduction to American Legal System*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Fundamental rights protection in the Council of Europe: the role of the European Court of Human Rights*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Commercial Law of the European Union*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Recognition of qualifications in the European Union*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – The right to good administration in the European Union*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Global and national aspects of road safety*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Cross-border Criminality*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Crime in sport in Poland and selected European Union countries*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Direct Democracy in Europe*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Constitutional Judiciary*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Transitional Justice and Rule of Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Law in post-communist transformation. A comparative perspective*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – The cooperation of entrepreneurs*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Copyright Law*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Public relations for lawyers*	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny – Sociological Perspectives on Internet Studies*	wykład	letni	niestacjonarne	angielski	
Wykład specjalizacyjny –	wykład	zimowy	niestacjonarne	angielski	

Polish Commercial Law*					
Wykład specjalizacyjny – Einführung in die Rechtswissenschaft*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Polnisches Staatsrech*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Materielles Strafrecht in Polen*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Materielles Strafrecht in der Bundesrepublik Deutschland*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Materielles Strafrecht in Österreich*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Materielles Strafrecht in der Schweiz*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Soziale Pathologien*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Organisierte Kriminalität in Polen*	wykład	zimowy	niestacjonarne	niemiecki	
Wykład specjalizacyjny – Римское право*	wykład	zimowy	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Римское семейное право а семейное право стран древнего мира*	wykład	zimowy	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Криминология*	wykład	zimowy	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Конституционное право*	wykład	letni	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Религиозное право*	wykład	letni	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Конституционное право России*	wykład	letni	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – Сравнительное конституционное право*	wykład	letni	niestacjonarne	rosyjski	
Wykład specjalizacyjny – El funcionamiento del sistema de protección ambiental de la Union Europea: principios, instituciones, instrumentos*	wykład	zimowy	niestacjonarne	hiszpański	
Wykład specjalizacyjny – Derecho administrativo	wykład	letni	niestacjonarne	hiszpański	

europo*					
Wykład specjalizacyjny – Esbozo del Derecho polaco*	wykład	letni	niestacjonarne	hiszpański	
Wykład specjalizacyjny – Gobierno local, administración local - potestad de los entes locales en Europa*	wykład	letni	niestacjonarne	hiszpański	
Przedmiot specjalizacyjny - Advocacy for Human Rights in practice*	konwersatorium	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Przedmiot specjalizacyjny - International Anti-discrimination Law in practice *	konwersatorium	zimowy	niestacjonarne	angielski	
Przedmiot specjalizacyjny - Law and Art: international trade of cultural goods *	konwersatorium	zimowy	niestacjonarne	angielski	

* przedmioty nierealizowane w roku akademickim 2019/2020 z powodu braku odpowiedniej liczby studentów deklarujących uczestnictwo w kursie

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty dołączone do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 ze zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:
5. Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań.
6. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
7. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Wykaz tematów prac dyplomowych obejmuje dane z roku akademickiego 2018/2019 w związku z tym, iż łączna liczba absolwentów kierunku prawo z ostatnich dwóch lat przekracza 100 osób.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Wykaz 56. dodatkowych załączników do raportu przygotowanych przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (w formie papierowej i elektronicznej).